

**Pla municipal per a les persones grans
2013-2016**

Seguiment i avaluació del
**PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES
GRANS 2013-2016**
Informe de seguiment 2016
i Balanç 2013-2016

Drets Socials
Departament de Planificació i Processos

Abril 2017

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	2
EL PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016.....	3
a. ORIENTACIÓ I ABAST	3
b. PRINCIPIS RECTORS	5
c. EIXOS CENTRALS DEL PLA	7
d. SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA.....	8
LES PERSONES GRANS A BARCELONA AL 2016	13
ESTAT D'EXECUCIÓ DEL PLA AL 2016	16
LÍNIA ESTRATÈGICA 1. Les persones grans com a protagonistes actius a la ciutat.	16
LÍNIA ESTRATÈGICA 2. Les persones grans, el benestar i la salut.....	42
LÍNIA ESTRATÈGICA 3. Les persones grans, el bon tracte i la defensa de la igualtat.	80
LÍNIA ESTRATÈGICA 4. Les persones grans i la vida quotidiana a la ciutat.....	96
REPTES I PROPOSTES DE FUTUR.....	109
ANNEXOS.....	120

1.

INTRODUCCIÓ

Transcorregut els primers quatre anys de desplegament del Pla de les Persones Grans 2013-2016, aprovat el mes de maig de 2013 pel Plenari municipal, es presenta el **IV Informe de seguiment del Pla**, corresponent a l'any **2016 i el balanç del període 2013-2016**.

Aquest és el quart informe dels previstos, tal i com s'estableix en el sistema de seguiment i avaluació del Pla, que planteja un seguiment anual del grau de desplegament o execució de les actuacions i objectius plantejats en les seves 4 línies estratègiques.

La finalitat principal de l'Informe és exposar l'estat de situació l'any 2016 dels diferents objectius i accions que contempla el Pla, estructurats per cada una de les 4 línies estratègiques de què es compona.

Així, per cada objectiu, es detalla l'estat d'execució de les diferents accions que el conformen, tot fent-ne una anàlisi quantitativa i qualitativa a partir dels indicadors significatius o accions emblemàtiques designades per al seguiment d'aquell objectiu. Aquesta diagnosi s'acompanya, a més, dels indicadors d'entorn o context que ajuden a fer una anàlisi valorativa de l'estat de l'objectiu. Així mateix, al final de cada objectiu, es fa una valoració sobre el grau d'assoliment del mateix.

Finalment, per a cada línia estratègica, es fa una síntesi de les principals idees clau de resultats.

L'informe s'acaba amb un balanç global de l'estat de situació del Pla per a les Persones Grans al 2013-2016, on es plantegen les principals constatacions observades així com propostes de futur i/o tendències a seguir o bé a redirigir en els propers anys per tal de poder assolir els objectius previstos al final de l'execució del Pla, l'any 2016.

2.

EL PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016

- a. Orientació i abast
- b. Principis rectors
- c. Eixos centrals del Pla
- d. Procés d'elaboració, seguiment i avaluació

a. ORIENTACIÓ I ABAST

El Pla Municipal per a les Persones Grans continua i aprofundeix els treballs anteriorment desenvolupats per l'Ajuntament amb l'objectiu d'impulsar el reconeixement social a les contribucions que fan les persones grans, a la vegada que vol motivar-les a participar en les polítiques de la ciutat.

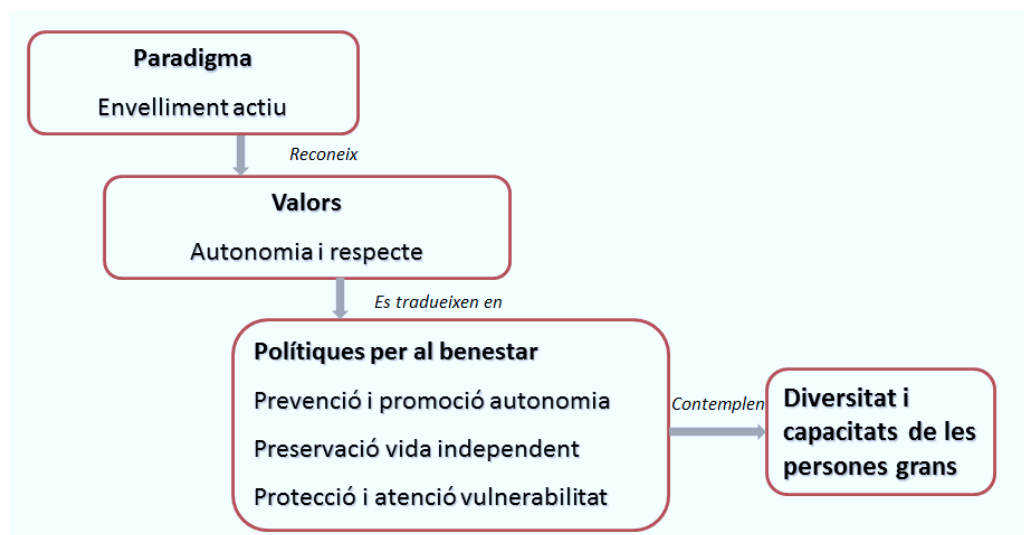
El Pla Municipal de les Persones Grans es basa en el paradigma de l'envelliment actiu formulat per l'Organització Mundial de la Salut i presentat a la segona Assemblea Mundial de l'Envelliment que se celebrà l'any 2002.

Aquest paradigma, d'una banda, postula que per tal que l'envelliment sigui una experiència positiva cal que l'allargament de la vida vagi acompanyat d'oportunitats continuades de salut, participació, seguretat i formació. De l'altra, reconeix valors essencials per als drets humans de les persones grans com ara la autonomia i el respecte. L'impuls a l'envelliment actiu comporta l'adopció d'un enfocament transversal. El reconeixement dels citats valors o de principis bàsics promulgats per les Nacions Unides, com ara la participació, l'assistència o la realització dels propis desigs, exigeix l'afrontar-se a reptes que reclamen actuacions en diferents sectors d'activitat.

Les polítiques d'envelliment actiu es fonamenten en la diversitat d'interessos, necessitats, valors i aspiracions, de manera que es construeix així una alternativa davant la imatge de les persones grans com un grup homogeni i de l'envelliment com un estat.

La decisió de promoure polítiques d'envelliment actiu es tradueix en accions que consideren la varietat de moments i entorns on cal concretar la prevenció i la promoció de l'autonomia, la preservació de la vida independent acompanyada de llaços socials, i la protecció i l'atenció càlida a les persones en situació de vulnerabilitat.

Dins l'avanç cap a una ciutat amiga de totes les edats en la planificació estratègica de les ciutats, s'ha donat un marc d'acció-reflexió, que ha propiciat el disseny i desenvolupament de polítiques concretes de benestar per a les persones grans.

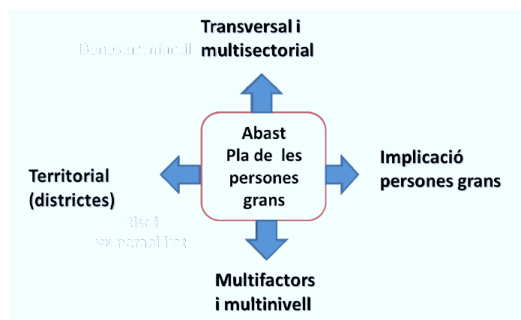
Figura 1. Orientació del Pla de les persones grans

Pel que fa a l'abast, el Pla Municipal per les Persones Grans comprèn objectius per a un grup de la població molt divers: les persones grans. Considera des de la promoció, la prevenció i l'orientació, fins al suport i l'atenció. En el seu contingut es recull, s'enforteix i s'actualitza el recorregut fet a la ciutat per impulsar polítiques d'envelliment actiu en què ha estat clau l'acció de l'Ajuntament.

El Pla està plantejat des de la transversalitat i abasta un ampli conjunt d'àmbits municipals: Serveis Socials, Temps i Qualitat de Vida, Drets Civils, Salut, Habitatge, Prevenció i Seguretat, Mobilitat, Gènere i Igualtat, Parcs i Jardins, Esports, Educació, Cultura, Participació i Immigració.

A nivell territorial, l'abast territorial del Pla i el treball de proximitat es garanteixen a través dels òrgans gestors dels deu districtes de la ciutat, un compromís clarament palesat pels membres de la Taula de Coordinació de Serveis Personals.

En el procés d'elaboració del Pla cobra especial valor, d'una banda, la implicació i compromís dels tècnics i tècniques, així com referents municipals dels diferents àmbits i territoris, que han treballat en taules transversals. I de l'altra, la implicació de les persones grans; tant per mitjà dels treballs del Consell Assessor de la Gent Gran, com de les aportacions construïdes en el debat amb les persones grans per mitjà del Grup d'envelliment del Consell Municipal de Benestar Social. Aquest debat ha estat possible gràcies a la contribució de les entitats de serveis, les organitzacions de voluntaris, els professionals i els investigadors.

Figura 2. Abast del Pla Persones Grans

b. PRINCIPIS RECTORS

El Pla Municipal de la Gent Gran conté un total de 12 Principis Rectors que vertebraran, de principi a fi, tan la definició dels objectius, com la concreció de les actuacions, així com el seu procés de seguiment i avaluació.

1 Les persones grans i la longevitat, com una **PRIORITAT** de les polítiques públiques.

2 L'ABORDATGE INTEGRAL I LA PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL I L'APODERAMENT

de la persona gran focalitzat en les seves capacitats, fortaleeses i necessitats. La qualitat en l'atenció requereix considerar la persona gran des d'un punt de vista holístic.

3 UNA MIRADA DE PROMOCIÓ I PREVENCIÓ que comporta, d'una banda, una línia d'acció

de coneixement i detecció de situacions i contextos, i de l'altra, la posada en marxa de línies d'acció proactives.

4 LA PARTICIPACIÓ de les persones grans com a protagonistes actives en els processos de

ciutat i del seu entorn familiar i comunitari.

5 L'EQUITAT per a totes les persones grans, especialment pel que fa a diferències de

contextos econòmics, de gènere i procedència davant qualsevol tipus de discriminació.

6 LA FAMÍLIA COM A CAPITAL SOCIAL per la vinculació afectiva, el respecte, la cura i la

solidaritat entre els membres de les diferents generacions.

7 UNA VISIÓ DE PLURALITAT DE CONTEXTOS DE PARTICIPACIÓ I DESENVOLUPAMENT

PERSONAL que promoguin les relacions socials, el desenvolupament personal i la integració en la vida quotidiana de la ciutat segons les característiques i capacitats individuals.

8 LA TERRITORIALITAT com a principi bàsic per al desenvolupament de les actuacions. Els

programes de promoció de l'envelliment actiu de cada districte com a marc que recull la proximitat i la col·laboració en cada comunitat.

9 LA TRANSVERSALITAT com a perspectiva necessària per aplicar les polítiques públiques

per a un envelliment actiu.

10 EL TREBALL EN XARXA I COOPERATIU com a base per a la planificació i el desenvolupament de les mesures d'actuació adequades a la varietat de situacions i etapes que configuren el procés d'envelliment.

11 LA RECERCA I EL CONEIXEMENT CONTINUAT de l'envelliment demogràfic, la situació i les experiències de les persones grans a Barcelona i les vies de participació en la planificació com a base per a l'orientació de l'acció.

12 L'AVALUACIÓ DE PROGRAMES, PROJECTES I SERVEIS PER A LA MILLORA

CONTÍNUA I LA INNOVACIÓ, incorporant la perspectiva de les persones grans i l'avaluació de l'impacte social de determinats projectes amb l'objectiu de valorar els efectes de determinades accions en la societat.

c. EIXOS CENTRALS DEL PLA

L'exercici de ciutadania activa que promou el Pla està present des de la seva concepció inicial. La definició de les línies estratègiques s'arrela profundament en les aportacions de les persones grans.

Com a resultat el Pla ofereix un ampli ventall d'idees per estimular que les persones grans creïn vies d'implicació o utilitzin les que ja existeixen: vies individuals o a través de grups, associacions o a través de les xarxes socials, sols o fent conjuntament amb altres generacions.

El Pla s'articula en 4 Línies Estratègiques, que contenen, a la vegada, 16 objectius generals, 43 específics i un total de 218 accions diferenciades.

Figura 3. Eixos centrals del Pla de les Persones Grans

d. SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

El Pla Municipal per a les Persones Grans 2013-2016 és un marc d'actuació a tres anys que ha de permetre fer-ne una revisió anual, amb els ajustos i reprogramació necessaris de cada àmbit que se'n puguin derivar.

El procés de seguiment i avaluació del Pla s'emmarca dins les directrius establertes pel Departament de Planificació i Processos de la Direcció d'Estratègia i Innovació de l'Àrea de Drets Socials per al seguiment dels plans estratègics municipals, que es detalla en l'esquema següent:

Figura 4. Estructura del sistema de seguiment i avaluació del Pla

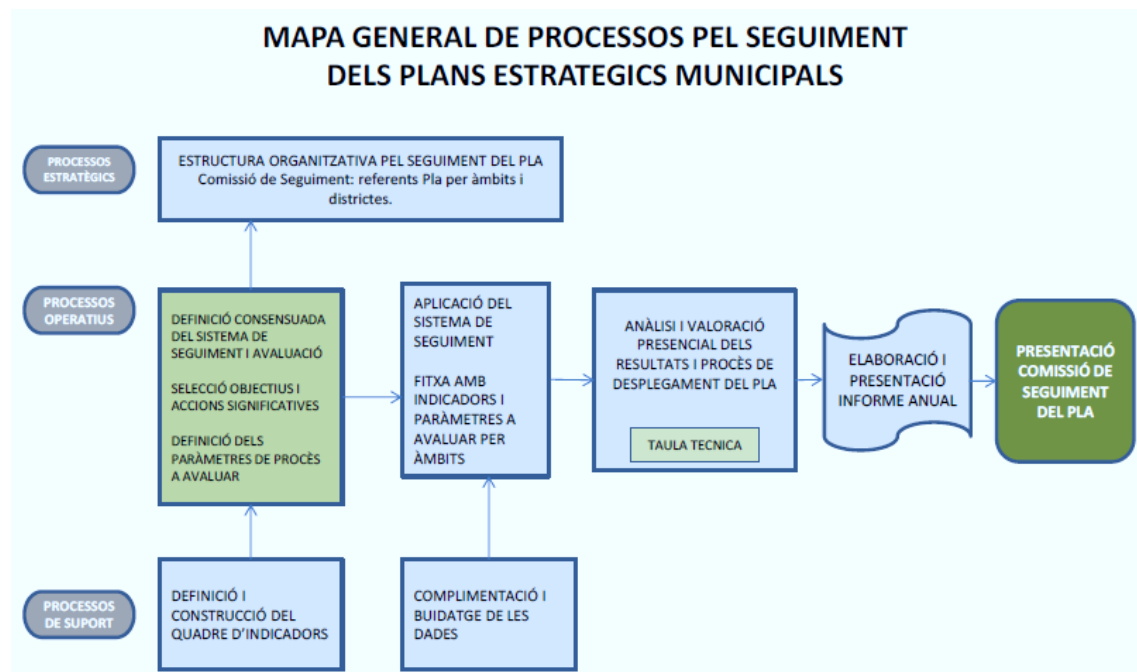

Figura 5. Mapa general de processos pel seguiment del Pla

Seguint aquest esquema, el propi Pla defineix i concreta els seus mecanismes de seguiment i avaluació en base a l'**estructura organitzativa** i els **instruments (sistema d'indicadors i informes anuals)** que s'exposen a continuació:

► **Estructura organitzativa:**

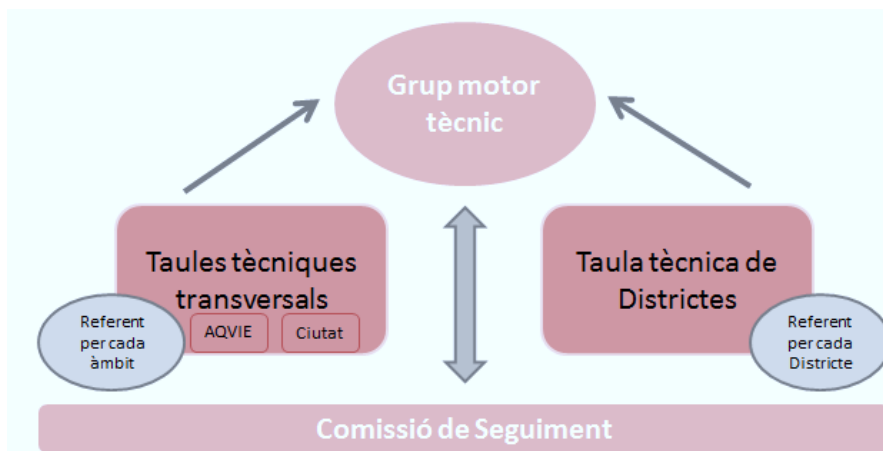
- **Grup Motor:** Impulsa tècnicament la construcció del Pla, garantint una visió plural i transversal i col·labora en els diversos processos tècnics que se'n deriven. Igualment, proposa i aprova el sistema d'indicadors del Pla (*veure composició a l'Annex 1*).
- **Taules tècniques transversals** de seguiment del Pla. Garanteixen la visió i aplicació transversal, territorial i integrada de les polítiques per a les persones grans a la ciutat. Seguint la mateixa lògica emprada en l'elaboració del Pla, es concreten en:

- Taules tècniques transversals de l'Àrea de Drets Socials i de Ciutat (transversalitat)
- Taula tècnica de Districtes (territorialitat).

Totes elles estan formades per tots els responsables tècnics o referents dels diferents departaments i direccions relacionats amb temes de les persones grans (*Veure composició de les Taules a l'Annex 1*). Les funcions d'aquestes taules són:

- Seguiment del desenvolupament del Pla, a partir del compliment de les accions previstes segons els indicadors.
- Recull d'indicadors pertinents per al seguiment i l'avaluació del Pla.
- Anàlisi tècnica dels processos i detecció de temes no previstos.

- **Comissió de Seguiment Politicotècnica.** Ha de conèixer i valorar l'evolució i el grau d'acompliment del Pla i prendre les decisions que se'n derivin al respecte.

Figura 6. Estructura organitzativa pel seguiment del Pla

► **Sistema d'indicadors:**

Per a fer el seguiment i avaluació del Pla s'ha dissenyat un sistema que contempla:

- Indicadors significatius de **gestió municipal**, vinculats als programes, seleccionats i acordats pel Grup Motor com els més significatius, ja sigui pel volum de persones als que arriben o perquè representen una acció emblemàtica d'un objectiu en el marc de cada línia estratègica del Pla.
- Indicadors **d'entorn**: a nivell demogràfic, socioeconòmic, salut, educació, etc., que serveixen per a contextualitzar les dades de gestió i activitat.
- **Paràmetres de procés**: donen comptes de la territorialitat, transversalitat, participació, nous projectes, innovació, equitat, etc. emmarcats al voltant dels principis rectors del Pla.

► **Informes anuals d'avaluació del Pla.** Serveixen per a conèixer l'estat i l'evolució del Pla. Són elaborats a càrrec del Departament de Planificació i Processos amb el Grup Motor i contrastats amb les diferents Taules tècniques. Contenen:

- El conjunt d'indicadors significatius (de gestió, d'entorn i procés) i accions emblemàtiques per a cada línia estratègica i el seu grau d'acompliment en relació amb l'objectiu operatiu marcat.
- Una valoració del grau d'acompliment global del pla.
- La incorporació de nous temes que puguin haver sorgit durant l'execució del Pla.

Els informes anuals es presentaran i aprovaran per part de la Comissió de Seguiment Politicotècnica i la Comissió de Govern.

► **Recull i sistematització de les dades:**

- **Aplicació Web dels Plans:** Pel seguiment s'ha posat en marxa, al 2015, un aplicació web com a mitjà de recollida de dades i **repositori o sistema integrat general d'informació compartida "online" dels Plans**, que reuneix el conjunt de la informació generada pels operadors del Pla de Família, Pla per a les persones grans i Pla per a la infància, permetent compartir-la i aportar-la de forma sistematitzada i integrada pels diferents operadors dels àmbits de ciutat, de l'Àrea de Drets Socials i de Districtes.

- **Fonts de dades:** Totes **les dades** que figuren a l'informe, a excepció d'aquelles en les que es fa constar el seu origen, han estat **facilitades i validades pels diferents operadors** que formen part de l'estructura organitzativa encarregada del seguiment i avaluació del Pla, i que figuren en l'ANNEX 1.

3.

LES PERSONES GRANS A BARCELONA AL 2016

A l'any 2016, segons dades de població¹, hi havia a Barcelona un total de **348.065 persones majors de 65 anys**; aquesta dada representa un **21,61%** sobre el total de la població (1.610.427). El percentatge de **dones** és del **60,16%** i el d'**homes** el **39,83%**. L'evolució apunta a un creixement constant de l'1,67% en el període que contempla el Pla.

La taxa de **sobreenvelliment** (pes de les persones majors de 85 anys sobre el nombre de persones majors de 65 anys) al **2016** es situa en un **18,34%** mentre que al **2013** es situava en un **17,15%**. Aquest creixement és un factor que influeix en l'increment de la necessitat d'ajudes i atencions en la vida quotidiana i, per tant, adverteix de l'augment de la demanda de respostes en forma de serveis i cura dels familiars.

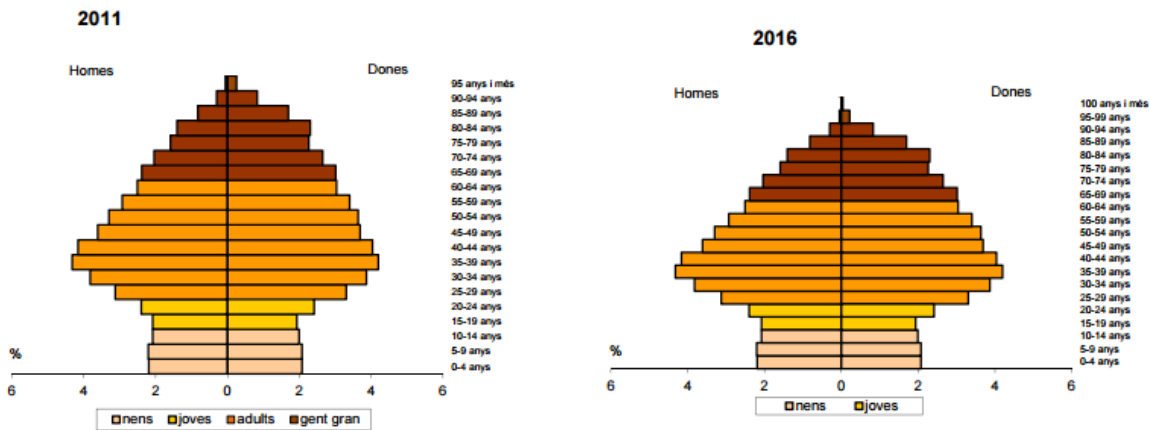
Pel que fa a la **solitud i l'aïllament** al **2016** hi havien **58.106** persones **majors de 75 anys** que vivien soles, el **80,44%** són **dones** i el **19,56%** són **homes**. Aquesta dada representa el **31,30%** sobre el mateix grup d'edat. Els districtes amb major índex són Ciutat Vella, Eixample i Gràcia. Aquesta proporció es manté bastant estable en els període 2013-2016.

Cal fer constar que el nombre de persones **majors de 95 anys** que viuen **soles** està creixent de manera significativa en un **18,34%** (al 2013 eren 1.486 persones i al 2016 eren 1.766 persones).

L'**esperança de vida** en néixer a la nostra ciutat es situa al **2013** en **83,8** anys. Sent **80,7** anys en el cas dels **homes** i de **86,6** anys en el cas de les **dones** (últimes dades disponibles segons l'Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2016). Cada vegada hi ha persones més grans; així si comparem, l'any 2013 hi havia 58.695 persones majors de 85 anys i al 2016 en tenim 63.833 persones. Les piràmides de població de la següent imatge mostren l'evolució de manera gràfica en els anys 2011 i 2016.

---

¹ Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectures del Padró Municipal d'Habitants a 30 de juny de l'any 2013 al 2015 i 1 de gener de 2016.

Gràfic 1. Piràmide població anys 2011 i 2016. Font Departament Estadística. Ajuntament Barcelona

Cal igualment tenir en compte que sobre el total de les persones majors de 65 anys a finals del 2014, el 21,46% tenien reconeixement legal de discapacitat (en dades absolutes 74.762 persones). Cal fer menció que aquets percentatge es va incrementant de manera progressiva des de l'any 2009 que era d'un 15,5% (en dades absolutes 54.587 persones). Així mateix el 55% de les persones amb certificat de discapacitat a Barcelona tenen més de 65 anys. Els col·lectius amb un percentatge més alt són el de les persones amb discapacitat visual que arriben al 67% i el de discapacitat física motriu que és del 65% de persones amb discapacitat amb més de 65 anys.

Pel que fa a la situació de vulnerabilitat econòmica segons les dades consultades el 21,3% de les persones majors de 60 anys tenen ingressos inferiors a 532,51€/mes (import IPREM 2015).

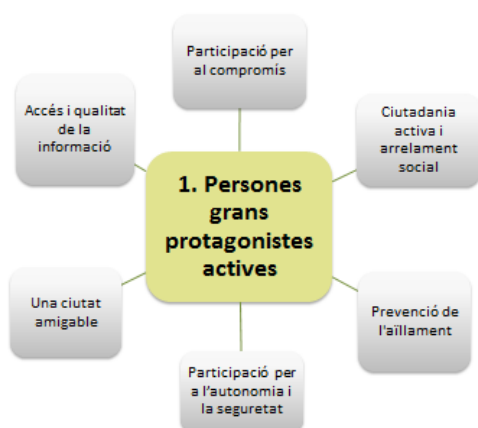
	2013	2014	2015	2016
Persones majors de 65 anys	342.328	345.969	348.247	348.065
- <i>Percentatge sobre la població total</i>	21,20	21,44	21,63	21,61
- <i>Percentatge dones majors 65 anys</i>	60,35	60,27	60,18	60,16
- <i>Percentatge homes majors 65 anys</i>	39,64	39,72	39,81	39,83
Persones majors 75 anys	187.651	185.045	185.714	185.634
Persones majors 85 anys	58.695	60.760	63.178	63.833
Índex solitud majors 75 anys	31,38	31,44	31,22	31,30
- <i>Percentatge dones</i>	80,01	80,98	80,64	80,44
- <i>Percentatge homes</i>	19,98	19,02	19,35	19,56
Nombre persones majors de 95 anys que viuen soles	1.486	1.547	1.707	1.766
Esperança de vida en néixer	83,8	83,9	nd	nd
- <i>Dones</i>	86,6	86,7	nd	nd
- <i>Homes</i>	80,7	80,5	nd	nd
Taxa sobreenvelliment	17,15	17,56	18,14	18,34
Reconeixement legal de persones amb discapacitat majors 65 anys	72.627	74.762	66.641	nd
Persones majors de 60 anys amb ingressos inferiors a 532,51€/mes	nd	nd	21,23%	nd

Taula 1. Dades d'entorn. Persones grans. Període 2013-2015. Font: Lectures del Padró Municipal d'Habitants a 30 de juny de l'any 2013 al 2015 i 1 de gener de 2016. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

4.

ESTAT D'EXECUCIÓ DEL PLA AL 2016

LÍNIA ESTRATÈGICA 1. Les persones grans com a protagonistes actius a la ciutat.

Promoure la participació de les persones grans i l'accés a la informació de qualitat per tal de fomentar la ciutadania activa, enfortir l'autonomia i prevenir l'aïllament social de les persones grans en una ciutat amigable per a totes les edats.

Objectiu General 1. Promoure la participació, l'intercanvi d'experiències, la coresponsabilitat, la diversitat i el compromís social de les persones grans.

Aquest objectiu del Pla es planteja per donar protagonisme i visibilitat als consells i comissions dels districtes així com al Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG) i contribuir a l'enfortiment del teixit associatiu a partir de la construcció d'una agenda per a l'envelliment actiu a Barcelona. També per impulsar la innovació en les associacions de persones grans, així com informar i divulgar el paper de la gent gran com a protagonistes actius de la participació social i cívica a la ciutat i la interrelació entre generacions.

Les entitats de gent gran com a forma de participació, presència activa i compromís amb la ciutat:

Les entitats dels òrgans de participació als districtes

Les entitats (casals, associacions de pensionistes, espais de gent gran, etc.) que conformen aquests consells, són una representació molt significativa i emblemàtica, alhora que continua i compromesa amb forta presència en els districtes. Tot i així la participació està estancada i caldria donar-li un major impuls.

La **mitjana d'entitats** que conformen els consells de gent gran de districte al 2016 és de **21,6** mentre que l'any 2015 era de 21,55 per tant, la xifra d'entitats ha experimentat un estancament i una certa **davallada** del **10%** en el període 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Mitjana	24	22	21,55	21,6

Taula 2. Mitjana d'entitats que conformen els Consells persones grans als districtes. Període 2013-2016

Tot i que hi ha molta variabilitat entre districtes els que més destaquen són: Ciutat Vella, amb 40 entitats (molt per sobre de la mitjana), Sant Martí amb 25 i Sants Montjuïc amb 24.

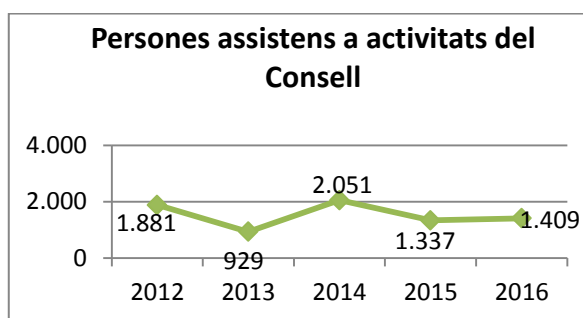
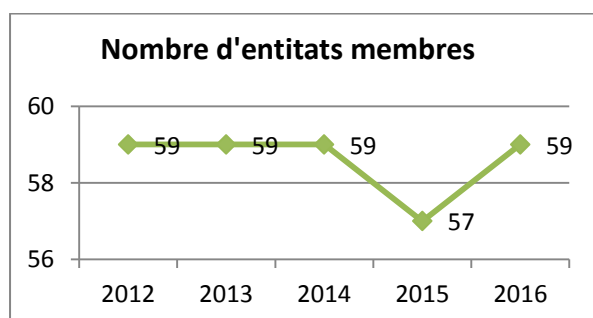
El Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG)

El Consell Assessor de la Gent Gran al 2016 compta amb **59 entitats** de gent gran, dues més que l'any 2015 (i el mateix nombre que a l'inici del període observat). Cal dir, que s'està en procés de noves incorporacions.

Consell Assessor de la Gent Gran	2012	2013	2014	2015	2016
Entitats membres	59	59	59	57	59
Persones assistents a activitats del Consell	1.881	929	2.051	1.337	1.409

Taula 3. Entitats membres del Consell Assessor de la gent gran i persones assistents a les activitats. Període 2012-2016

El CAGG és un òrgan de participació molt actiu a la ciutat i que de manera constant organitzen activitats molt diverses i variades, moltes de elles vinculades a la preparació de la **Convenció de Les veus de les persones grans**, que cada quatre anys es venen desenvolupant. En aquest sentit, s'aprecia un important increment de l'activitat en els anys anteriors a la celebració d'aquest esdeveniment.

Gràfic 1: Nombre d'entitats membres 2012-2016

Gràfic 2. Persones assistents activitats del Consell 2012-16

L'activitat del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona durant el 2016 s'ha centrat en impulsar les propostes i recomanacions sorgides de la IV Convenció Les veus de les persones grans, en fer balanç del treball realitzat al llarg dels 25 anys transcorreguts des de la seva constitució i en posar en marxa processos participatius que facin possible l'apoderament i la implicació de les persones grans com a agents actius en la presa de decisions i en el disseny dels serveis.

La commemoració, al llarg de l'any 2016, del 25è aniversari de la constitució del Consell ha estat una oportunitat per fer balanç de l'intens treball realitzat al llarg d'aquests 25 anys, en què un bon nombre de dones i d'homes grans han treballat amb una forta implicació personal i col·lectiva en el Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona, amb la voluntat de promoure l'envelliment digne, actiu i saludable de les persones grans i construir una ciutat per a totes les edats.

Entre les diferents activitats organitzades destaquen, d'una banda, l'acte commemoratiu, coincidint amb el Dia Internacional de la Gent Gran, en el qual es va fer reconeixement institucional a la contribució del Consell i es van guardonar moltes de les persones que han fet possible aquest aniversari i, d'altra banda, l'elaboració del documental sobre què ha estat i què vol ser el Consell Assessor de la Gent Gran de la ciutat i on es recullen alguns dels temes cabdals treballats i els que, en favor de les persones grans, es vol seguir treballant:

- Impulsant el bon tracte
- Afavorint la mobilitat
- Construïnt una ciutat amigable
- Promovent un habitatge digne
- Defensant els drets socials
- Millorant les condicions de vida
- Lluitant contra l'aïllament i la solitud
- Treballant per la igualtat

L'impuls d'actuacions promogudes ha estat una de les característiques principals de l'acció del Consell Assessor de la Gent Gran aquest any. En aquest període s'ha continuat difonent el **document obert Drets i llibertats de les persones grans amb dependència** mitjançant l'exposició "**Bon tracte en tot moment**", amb gran impacte de públic, especialment als centres d'atenció primària.

Una altra de les actuacions que ha promogut el Consell ha estat adreçada a transmetre una imatge social més positiva i real de la vellesa, que ajudi a posar fi a les situacions de discriminació que per raó d'edat pateixen sovint les persones grans. En aquest sentit, responent a la crida realitzada per les Nacions Unides amb motiu del Dia Internacional de la Gent Gran 2016, es va presentar un manifest en el qual s'insta a les institucions, mitjans de comunicació i societat civil a **articular mecanismes que permetin avançar, des de la solidaritat entre generacions, en la construcció d'una societat on envellir de manera digna sigui reconegut socialment com a dret.**

Per abordar les situacions de discriminació, el Consell Assessor de la Gent Gran ha impulsat la posada en marxa del projecte ***Soc gran, i què?***, una iniciativa participativa que pretén **posar en qüestió els estereotips i prejudicis que afecten a les persones grans i sensibilitzar a la ciutadania respecte al compromís de les persones grans amb el dret a la diferència i la diversitat.** Aquest 2016 s'ha iniciat el projecte amb un debat amb la participació e diferents consell municipals sectorials (dones, gent gran, LGTBI, immigració i poble gitano) i s'ha presentat en els Consell i comissions de gent grans de districte.

Pel que fa a la posada en marxa de processos participatius, la realització dels **fòrums de les veus de les persones grans** formen part de les diferents iniciatives que promou el Consell Assessor de la Gent Gran i responen a l'objectiu d'abordar de manera participativa els reptes sorgits de la IV Convenció Les veus de les persones grans i **articular propostes d'acció i reflexió en el camí cap a la propera Convenció Les veus de les persones grans** que tindrà lloc a final d'aquest mandat.

Sobre la situació de les persones que es troben en busca de refugi a Europa, el Ple del Consell Assessor de la Gent Gran va aprovar una **declaració institucional** amb la qual vol refermar el seu compromís amb la defensa d'una societat més justa i solidària, que faci **front als importants desafiaments que estan tenint lloc a Europa amb l'anomenada crisi dels refugiats.**

Participació en la IV Convenció les veus de les persones grans

El Consell Assessor de la Gent Gran - CAGG promou cada quatre anys la celebració de la **Convenció Les veus de les persones grans**, és l'espai de participació i debat més significatiu de les persones grans en el que es fa balanç de la feina feta al llarg del mandat i es formulen propostes de futur.

La Convenció és el resultat d'un ampli procés participatiu, que es va iniciar l'any 2014 amb la realització de 4 Conferències preparatòries de la IV edició de la Convenció celebrada l'any 2015, i que ha tingut continuïtat amb els 2 Fòrums de les Veus de les Persones Grans que han tingut lloc al llarg de l'any 2016. Els fòrums responen a l'objectiu d'abordar de manera participativa els reptes sorgits de la IV Convenció i articular propostes d'acció a posar en marxa i reflexió en el camí cap a la propera edició que tindrà lloc a final d'aquest mandat.

Participació

- Conferències preparatòries 2014:

4 conferències	12 jornades de treball	199 persones participants
-----------------------	-------------------------------	---------------------------

- IV Convenció de les Veus de les Persones Grans 2015:

▪ Participants Espai Persones Grans en la vida quotidiana	211
▪ Participants Espai Persones grans actives i compromeses	155
▪ Participants Espai Persones grans i bon tracte	85
▪ Participants Espai Persones grans amb benestar i salut	62
▪ Assistents actes planaris dia 3 i 4	176
TOTALS participants IV Convenció	761

- Fòrums de les Veus de les Persones Grans 2016:

2 Fòrums	6 sessions de treball	262 persones participants
-----------------	------------------------------	---------------------------

Entitat adherides a la Declaració del Manifest per a l'Envelliment Actiu i la solidaritat entre generacions

L'any 2016, 205 entitats de la ciutat estan adherides a la Declaració. Mitjançant aquest manifest d'adhesió s'han compromès a treballar en la línia de l'envelliment actiu, el saber viure i aprendre a envellir, promoure

les persones grans com actiu per a totes les generacions i contribuir a construir una ciutat per a totes les edats.

El document de compromís d'adhesió va ser presentat al 2012 en un acte presidit per l'alcalde, que va donar inici a la celebració de l'any europeu de **l'Envelliment actiu** a la ciutat. El Consell també va treballar al llarg del 2013 en el seguiment de **l'impacte de la crisi** en les condicions de vida de les persones grans i en alertar al conjunt de la ciutadania, de la pèrdua de drets socials i de les conseqüències que això pot provocar sobre la qualitat de vida de les persones grans més vulnerables. Al març de 2013 el Plenari del Consell va aprovar una declaració pública de rebuig de les conseqüències de la crisi en les condicions de vida de les persones grans.

Igualment, en el marc de l'aprovació de la Mesura de Govern per **afavorir el bon tracte** a les persones grans, el Consell va realitzar una actualització del document "*Els drets i llibertats de les persones grans amb dependència*" i ha incorporat l'enfocament del bon tracte com a necessitat prèvia per fer viable la resta de drets, editant un fulletó de difusió l'any 2014.

Durant el 2016 cal fer constar que no s'ha realitzat cap campanya de difusió del document d'adhesió, alhora que es va tancar aquesta iniciativa, tot i així es manté la relació amb les entitats adherides ja que són entitats compromeses amb molta opinió i coneixement.

	2014	2015	2016
Entitats adherides al Manifest	203	205	205

Taula 4. Nombre entitats adherides al Manifest de l'envelliment actiu 2014-2016

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

La participació de les persones grans com a compromís social és satisfactòria i tendeix a l'increment a través dels diferents òrgans de representació municipal.

La resposta de les persones grans quan se les dóna protagonisme i espais actius de participació és molt elevada com va quedar reflectida a la IV Convenció, així com en la fase prèvia i post convenció.

Per altra banda caldria revisar la participació de caràcter més reglat i formal que es dóna als òrgans de participació dels districtes.

Objectiu General 2. Fomentar la participació per contribuir al desenvolupament d'una ciutadania activa, l'arrelament social i la prevenció de la solitud i l'aïllament, i de les persones grans.

Amb aquest objectiu des del Pla es pretén potenciar el compromís dels equipaments en entorns relacionals de les persones grans en la promoció de la ciutadania activa, de l'arrelament social de les persones grans i la prevenció de la solitud no volguda i aïllament, així com potenciar les relacions i la solidaritat entre generacions i promoure accions que lluitin contra els estereotips de les persones grans.

Foment de la participació activa per prevenir la sol·licitud i l'aïllament

Segons el Padró Municipal d'Habitants l'any 2016 hi havia a Barcelona 58.106 persones més grans de 75 anys que vivien soles (homes 11.360 i dones 46.746). Aquesta dada representa un 31,30% sobre el total en aquesta franja d'edat (16,86% homes i 83,3% dones). Aquests valors contribueix a justificar l'interès del Pla per les accions que fomenten la participació, les relacions socials i eviten l'aïllament de les persones grans.

La web de govern obert de l'Ajuntament de BCN² assenyala que a finals 2016 n'hi havia 186 entitats específiques adreçades a les persones grans a la ciutat. Són entitats de naturalesa molt diversa (casals, aules d'extensió universitària, fundacions, associacions de jubilats, esplais, etc.) amb una gran oferta d'activitats vinculades al lleure, la cultura, obres socials i voluntariat entre d'altres. Representen plataformes de promoció i participació activa de les persones grans de la ciutat.

L'Estratègia compartida per una ciutat més inclusiva

Pel que fa a l'**Estratègia compartida per una ciutat més inclusiva**, cal destacar la implicació de les entitats de gent gran a la ciutat en la línia "*Les persones grans com a protagonistes de la ciutat*", en la que durant el 2016 es desenvolupen 126 actuacions i continuen participant un total de 21 entitats, **14** de les quals són

---

² <http://governobert.bcn.cat/ca/participacio/fitxer-ntitats/llistat?n=&d=&b=&s=0051802000018&l=10&p=13>

entitats del Consell Assessor de la Gen Gran. Aquestes entitats aporten accions i projectes per una ciutat més inclusiva en els àmbits de: accions i activitats culturals, formatives i d'oci per potenciar una gent gran més activa; activitats per promoure la participació i el compromís amb la ciutat de la gent gran; projectes i serveis de promoció de la salut, accions de suport a les persones cuidadores; accions per la promoció del bon tracte de la gent gran; projectes i serveis d'informació i assessorament de la gent gran, o de promoció del voluntariat, la formació a la societat civil i l'acció comunitària i sensibilització per la gent gran.

En el marc de l'Estratègia Compartida per una ciutat més inclusiva, durant el 2016 ha continuat treballant el **Grup d'Impuls i Seguiment (GIS) del Projecte Tractor Barcelona Ciutadania activa i compromesa**, amb l'objectiu d'apoderar i d'incrementar la ciutadania compromesa amb la Barcelona Social i promoure la ciutadania activa per trencar l'aïllament de les persones dependents. En aquest grup participen **3** entitats de persones grans.

El projecte Vincles BCN: Xarxes de suport col·laboratiu per a envellir millor

Vincles BCN és una intervenció social adreçada a les persones grans que se senten soles. Davant la problemàtica associada a la soledat de les persones grans, es gesta durant el 2014 la idea de definir un projecte en l'àmbit de la innovació social per lluitar contra la soledat no volguda de les persones; soledat que comporta un empitjorament de la qualitat de vida i de la salut de la gent gran.

La idea consisteix a potenciar la relació de les persones grans amb persones de la seva xarxa personal (familiar, amics) i també amb voluntaris, en cas que no tinguin un cercle suficient de relacions, mitjançant l'ús d'una aplicació mòbil que els permet fer videotrucades, enviar missatges de veu i fotografies, i compartir l'agenda.

Durant l'any 2016 s'han continuat desenvolupant les tasques necessàries per poder endegar el servei en els territoris de la prova pilot, concretament: Nova Esquerra de l'Eixample, Antiga Esquerra de l'Eixample, St. Martí-Verneda-La Pau i Besos-Maresme. Al novembre de 2016 s'ha iniciat la valoració de les persones usuaris en un dels barris.

L'any 2016 ha suposat en gran mesura la **preparació de tots els materials i procediments necessaris previs per al desplegament del servei** a principis de 2017 amb 400 persones usuàries. Es recullen entre d'altres:

- **Adjudicació del concurs a l'empresa Tunstall-Televida.** A partir de la signatura del contracte, s'ha procedit a:
  - La constitució de l'equip dels professionals Vincles.
  - Preparació del suport informàtic.
  - Protocols i circuits a seguir.
- S'han iniciat les entrevistes de valoració d'usuaris, en el barri de l'Antiga Esquerra de l'Eixample.
- Durant els mesos de novembre i desembre s'han realitzat els contactes amb serveis, entitats i equipaments del barri per presentar el dinamitzador i establir les vies de col·laboració.
- **TIC:** S'ha desenvolupat l'app i la plataforma Vincles d'activitat dels usuaris.
- **Documentació jurídica:** preparació de tots els materials necessaris amb la cobertura jurídica adient per al projecte (sol·licitud d'alta, contracte d'alta al servei, contracte de baixa ...).
- **Materials de comunicació:** preparació de la pàgina WEB del servei, del fulletó per a la difusió del servei, targeta d'invitació als membres de la xarxa personal, guies d'ús per a l'usuari, i guia de suggeriments d'ús pels membres de la xarxa personal.
- També s'està preparant amb el **suport de la Fundació Salut i Envel·liment una guia pel dinamitzador.**
- Contactes amb els **serveis, equipaments i recursos** dels barris de la prova pilot amb una doble finalitat:
  - **prescripció de possibles usuaris:** s'han establert contactes amb els 4 CSS de la prova pilot, amb entitats del barri de l'Antiga Esquerra de l'Eixample (Eixgran), amb les empreses que donen el servei de SAD dels barris de la prova pilot, amb el Servei de Teleassistència.
Es va iniciar el contacte amb Salut amb el mateix fi, però resta pendent de la signatura d'un conveni per a la seva col·laboració.
  - **participació en activitats:** s'ha contactat amb l'IBE (esports), amb les Biblioteques, Mercats Municipals, Centres Cívics per demanar-los la seva col·laboració.
- **Circuits i protocols d'atenció al ciutadà:** amb el 010, les OAC, la DATC, i tots els CSS de la ciutat.
- **Plans d'Ocupació:** al mes de novembre s'han incorporat dos professionals dels Plans d'Ocupació de Barcelona Activa en el servei. Les seves principals funcions són les de difusió del servei, d'atenció als usuaris en el Punt d'Atenció Vincles i la preparació dels materials necessaris.
- Etc.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

La participació i l'assistència a equipaments diversos (Centres cívics, instal·lacions esportives, culturals, etc.) a més dels específics per a les persones grans (casals, etc.) afavoreix l'arrelament i a la vegada ajuda a prevenir l'aïllament; tenint en compte l'alt percentatge de persones majors de 75 anys que viuen soles és un objectiu a continuar fomentant.

L'aparició del projecte Vincles com a xarxa de suport és una resposta innovadora en consonància amb les necessitats i els reptes del segle XXI.

Objectiu General 3. Impulsar la participació per tal d'enfortir l'autonomia i la seguretat de les persones grans així com la seva capacitat de transformació del seu entorn.

Mitjançant aquest objectiu el Pla promou la participació de les persones grans, en tant que organitzadores i dinamitzadores de les activitats dels casals així com potenciar el voluntariat.

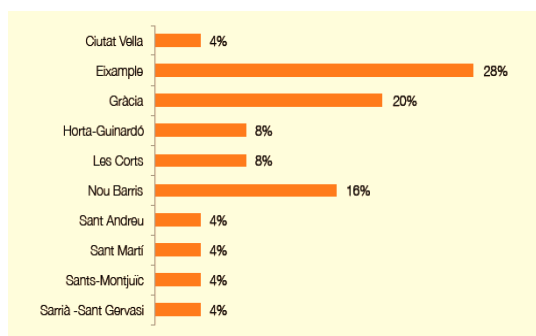
Presència del voluntariat com a fórmula activa de compromís social

Segons l'Informe el *Panoràmic de les Associacions de Barcelona de febrer 2015*³, el teixit associatiu de les persones grans a Barcelona esta format majoritàriament per entitats reduïdes que no tenen gaire visibilitat. Hi ha poques dades disponibles sobre les persones que hi formen part, l'activitat que desenvolupen, les seves necessitats, etc.

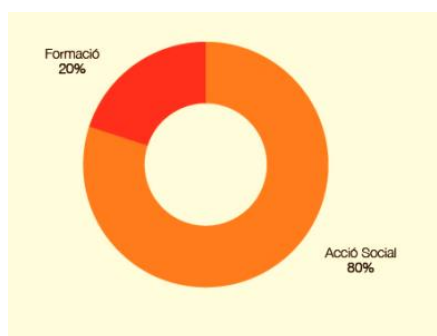
La distribució, tal i com demostra la taula següent, és heterogènia i tal com la mostra assenyala la major part de les entitats es troben en el districte de l'Eixample -28%-, seguit de Gràcia -20%- i Nou Barris -16%-.

---

³ Informe elaborat per l'Observatori del Tercer Sector panoràmic@observatoritercersector.org
25 | Pla Municipal per a les persones grans 2013-2016. Seguiment 2016
Ajuntament de Barcelona

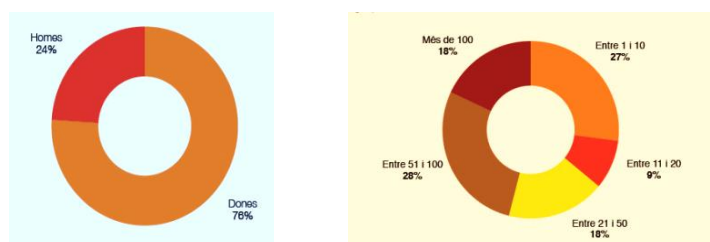

Gràfic 3. Entitats de persones grans segons el districte de la ciutat.

Gràfic 4. Àmbit principal d'actuació de les entitats. En percentatge

Les entitats participants en la recerca es dediquen majoritàriament a l'acció social destinada a col·lectius de gent gran –el 80%-, com poden ser els Casals de Gent Gran, els centres de dia o les residències, i una menor part de les organitzacions té com a principal activitat la formació, a través de les Aules d'Extensió Universitària – el 20%-.

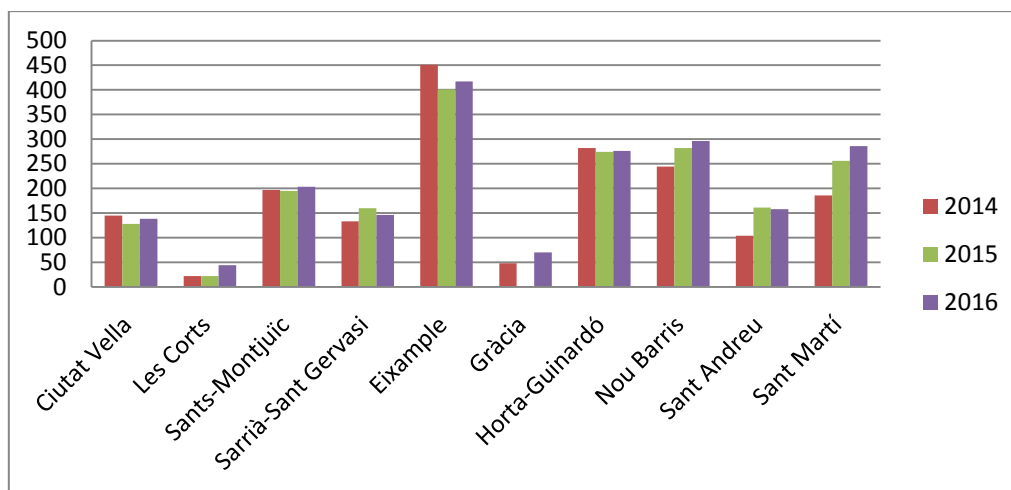

Gràfic 5. Nombre persones voluntàries de les entitats de persones grans de Barcelona. En percentatge i per intervals de persones associades. Distribució per gènere.

La mitjana de voluntaris i voluntàries per organització, que conformen les entitats de gent gran de la ciutat es situa en 30 persones. Aquesta dada és una mica més elevada que a la resta de Catalunya, on el nombre mig està entre 15 i 20 persones voluntàries per entitat –segons dades de l'Anuari del Tercer Sector Social de Catalunya 2013.

Persones voluntàries als casals i espais municipals

L'Ajuntament de Barcelona compta amb **53 casals i espais municipals** de gent gran. El nombre de persones voluntàries majors de 60 anys que participen d'una manera activa han estat, al 2016, en **2.034** persones, mentre que l'any 2015 va ser de 1.879. Tal i com s'observa a la taula el nombre total de persones voluntàries ha experimentat un **increment del 8,2%** respecte al 2015 i un **increment continuat en el període 2012-2016 del 65,4%**.

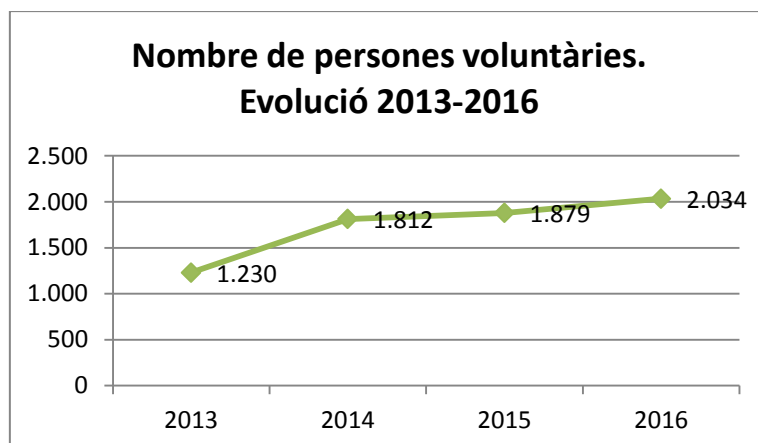
Gràfic 6. Evolució persones voluntàries als casals i espais municipals de persones grans 2014-2016.

La mitjana de persones voluntàries per cada equipament municipal és de **38,37**. Destaquen per sobre d'aquesta mitjana: Eixample amb 69,5 Horta-Guinardó amb 55,2 i Sants-Montjuïc amb 40,6 voluntaris.

	2013	2014	2015	2016	Mitjana voluntaris /equipament* 2016
Ciutat Vella	ND	145	128	138	27,6
Eixample	ND	451	401	417	69,5
Sants-Montjuïc	ND	197	195	203	40,6
Les Corts	ND	22	22	44	14,6
Sarrià-Sant Gervasi	ND	133	160	146	73
Gràcia	ND	48	-	70	17,5
Horta-Guinardó	ND	282	274	276	55,2
Nou Barris	ND	244	282	296	37
Sant Andreu	ND	104	161	158	26,33
Sant Martí	ND	186	256	286	31,77
TOTAL	1.230	1.812	1.879	2.034	38,37

Taula 5. Nombre de persones majors 60 anys que fan tasques de voluntariat als Casals i Espais Municipals de persones grans.

(*)Nombre equipaments municipals (casals i espais) per Districte: Ciutat Vella (5), Eixample (6), Sants-Montjuïc (5), Les Corts (3), Sarrià-St. Gervasi (2), Gràcia (4), Horta-Guinardó (5), Nou Barris (8), Sant Andreu (6) i St. Martí (9).

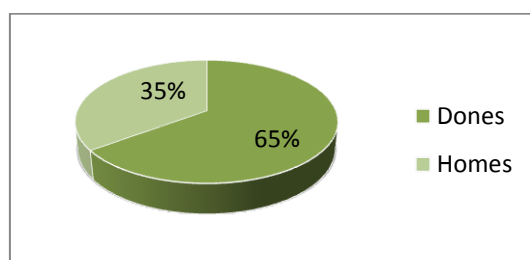

Gràfic 7: Nombre de persones voluntàries als equipaments municipals. Evolució 2013-2016.

Les activitats en que participen han estat molt variades, entre d'altres:

- Tallers culturals, formatius (genèrics i en l'àmbit de les TIC), de foment de la salut, de lleure (per exemple caminades per la ciutat), etc.
- Sortides, visites culturals i excursions.
- Festes i balls.
- Participació en l'organització i l'autogestió del funcionament del casal o espai municipal de gent gran: comissions gestores, comissions d'activitats i juntes associatives.

Des de la perspectiva de gènere, el **64,8%** de les persones voluntàries a l'any 2016 han estat **dones**, i un **35,2%** d'homes. S'observa un **increment de dones voluntàries (6,2%)** respecte al 2015, i d'un **8,2%** durant el període 2014-2016.

Gràfic 8. Persones voluntàries als Casals i Espais Municipals de Gent Gran. Distribució segons gènere. Any 2016 .

Cal ressaltar l'augment de persones en la franja 60-65 anys que s'incorporen com a persona usuària i voluntària, donant-se un relleu generacional i un increment de propostes i interessos nous.

Accions comunitàries afavoridores de la integració, la sensibilització i la implicació social des dels casals i espais municipals

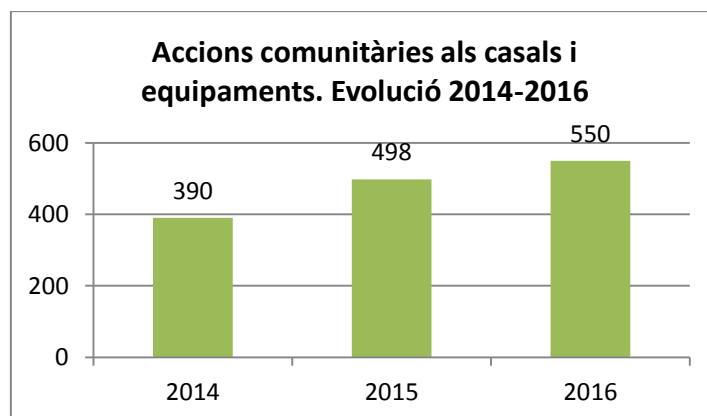
Pel que fa a **les accions comunitàries impulsades des dels casals i espais municipals** al 2016 han estat de **550** accions. Per tant, es pot afirmar que s'ha produït un **augment** del **10,4%**, respecte al 2015 (van ser 498). Els districtes més destacats són Sant Andreu, Ciutat Vella i Nou Barris.

Es promouen i potencien les activitats intergeneracionals (*"Els grans fem contes per els nens i les nenes"*; *casals d'estiu avis i nets al Districte de Les Corts*; *Intercanvi de sabers amb el grup de joves de Garcilaso*; *Ritme al temps, taller de dansa i teatre al Casc Antic* són un exemple); participació en projectes interculturals i amb perspectiva de gènere; actes contra la violència de gènere; participació activa en festes majors dels barris; activitats i sortides culturals (teatre, cine fòrum, corals, tallers de poesia, tertúlies literàries o relacionades amb temes socials o de caire més intimista); tallers sobre la memòria; manualitats; caminades, senderisme; excursions; balls; etc. Tot i no disposar de la dada de participació cal dir que la ha estat molt elevada i varia molt segons la finalitat de l'activitat.

	2013	2014	2015	2016	Variació % 2015-2016	Variació % 2014-2016
Ciutat Vella	nd	73	111	136	22,5%	86,3%
Eixample	nd	5	6	13	116,6%	62,5%
Sants-Montjuïc	nd	8	11	12	9%	50%
Les Corts	nd	7	7	7	0%	0%
Sarrià-Sant Gervasi	nd	55	55	56	1,8%	1,8%
Gràcia	nd	7	18	22	22,2%	214,3%
Horta-Guinardó	nd	26	23	26	13%	0%
Nou Barris	nd	70	92	88	-4,34%	25,7%
Sant Andreu	nd	101	135	140	3,7%	38,6%
Sant Martí	nd	38	40	50	25%	31,6%
TOTAL	nd	390	498	550	10,4%	41%

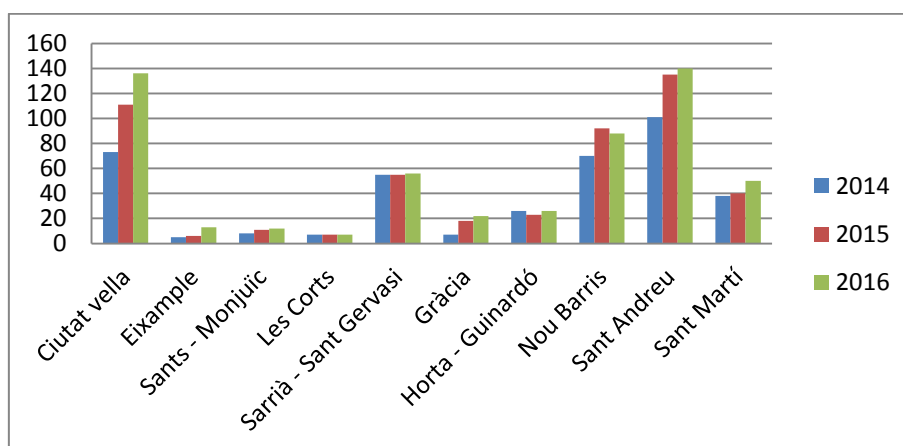
Taula 6. Nombre d'accions a la comunitat que són promogudes des dels Casals de Gent Gran i espais municipals 2013-2016

Cal ressaltar les diverses activitats més innovadores, relacionades amb les xarxes socials com, entre d'altres, la creació de la Comunitat virtual per a les persones voluntàries al Districte de l'Eixample; l'inici de la Xarxa d'amistat de Les Corts; creació de 10 webs participatives dels casals a Sant Martí, per crear xarxa i fomentar la participació.

Gràfic 9. Accions comunitàries als casals i equipaments. Evolució 2014-2016

També, a Sant Andreu, s'han fet programacions conjuntes entre tots els casals per als actes de programació del Districte, que permet que les persones usuàries es coneguin entre elles i treballin conjuntament.

Gràfic 10. Evolució Accions comunitàries impulsades des dels casals i equipaments municipals 2014-2016.

Les accions comunitàries promogudes pel programa Barcelona Acció Intercultural

Les accions promogudes des del programa **Barcelona Acció Intercultural** de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i d'Immigració han estat variades i diverses al llarg del període en el que es recullen les dades, tot i que s'aprecia una davallada al 2016 amb una única activitat. Aquesta es va concretar en el projecte de teatre social de Gent gran al districte d'Horta-Guinardó que es desenvolupa al barri de la Vall d'Hebron.

En aquest sentit, és important fer esmena a les activitats fetes vinculades a temes de sensibilització intercultural afavoridores de la convivència i la cohesió social, i la importància de continuar incidint en

aquesta temàtica, ja que segons l'estructura de la població les xifres oficials a 1 gener de del 2016 sobre el total de **persones de nacionalitat estrangera** (340.271) el **2,29%** (7.976) són majors de **65 anys**. I sobre el total de persones en aquesta franja d'edat (348.065) més de 2 de cada 100 són persones grans estrangeres.

Algunes activitats van ser: **Activitats del Catàleg Antirumors "El Mustafà és al replà"**; a l'**Espai Avinyó: Taula rodona "Gent gran. Una realitat diversa, un valor cultural**, o el taller **Gent gran, agents de canvi per la convivència** (vigent al 2016 al Districte d'Horta-Guinardó).

	2013	2014	2015	2016
Acció Comunitària des del Programa BCN Interculturalitat	nd	3	3	1

Taula 7. Nombre d'accions comunitàries promogudes pel Programa Barcelona Acció Intercultural.

Cal destacar la importància de treballar a llarg termini i de manera interseccional. En el marc del projecte de gent gran ha estat clau no només treballar temes relacionats amb la diversitat cultural. si no també temes relacionats amb el gènere, l'edat, entre d'altres.

Les accions comunitàries impulsades pel Departament d'Acció Comunitària

Durant l'any 2016 han estat un total de **35 accions**, 11 accions més que l'any 2015. Per tant, podem dir que augmenta el nombre d'accions desenvolupades des del Departament d'Acció Comunitària.

	2014	2015	2016	% Variació 2014-2016
Acció Comunitària	25	24	35	40%

Taula 8. Nombre d'accions comunitàries impulsades pel Departament d'Acció Comunitària.

La majoria dels projectes ja porten anys funcionant o són reformulacions o derivacions d'altres ja existents. Cal dir que tenen gran impacte en els territoris on s'implementen).

Relació d'activitats on les persones grans tenen presència:

1. Bon Veïnatge amb la Gent Gran (PDC Barceloneta).
2. Taller de Lecto-escritura (PDC Barceloneta)
3. Escola de Salut (PDC Barceloneta).
4. Celebració Dia de la Dona al Casal de la Gent Gran (PDC Baró de Viver).
5. Voluntaris per als Grans (PDC Besòs-Maresme).
6. T'Acompanyem al Metge (PDC Besòs-Maresme).
7. Escola Salut Gent Gran (PDC Besòs-Maresme).
8. Suport i seguiment accions comunitàries i iniciatives veïnals gent gran (PDC Carmel).
9. Projecte Radars (PDC la Salut).
10. Punt de Trobada Virolai (PDC la Salut).
11. Punt de Trobada Kostka (PDC la Salut).
12. Fem Salut (PDC la Salut).
13. Intercanvi Intergeneracional (PDC Navas).
14. Concert Corals Gent Gran (PDC Navas).
15. Taula de Gent Gran (PDC Poblenou).
16. Compartim Poble-sec (PDC Poble-sec).
17. Grup de Dol (PDC Poble-sec).
18. Programa de Ràdio Envelliment Actiu (PDC Poble-sec).
19. Espai Salut Gent Gran (PDC Roquetes).
20. Ball de Gent Gran Festa Major (PDC Roquetes).
21. Havaneres (PDC Roquetes).
22. Vincles (PDC Sagrada Família).
23. Rutes de Salut (PDC Sagrada Família).
24. Rutes Barcelona (PDC Sagrada Família).
25. Espai Cultura (PDC Sagrada Família).
26. Alfabetització d'Adults (PDC Trinitat Nova).
27. Espai Trinicompanyia (PDC Trinitat Nova).
28. Projecte Radars (PDC Verdum).
29. Ser Gran a Verdum (PDC Verdum).
30. Vine a Fer Salut (Comissió de Salut Acció Comunitària barri del Coll).
31. Xerrades de Salut i Gent Gran (Acció Comunitària barri de Can Peguera).
32. Comissió de Gent Gran (Acció Comunitària Casc Antic).
33. Projecte Bons Veïns (Subvenció Xarxantoni - Xarxa Comunitària de Sant Antoni),
34. Savieses Càmera en Mà (Subvenció Fundació Aroa),
35. La Vellesa dels Barris (Subvenció Associació Càmeres i Acció).

Les Accions comunitàries promogudes des dels Centres de Serveis Socials

Les accions comunitàries són accions pro-actives encaminades a la prevenció, la detecció de situacions emergents, la capacitat i la potenciació de col·lectius i també a col·laborar amb iniciatives del territori per afavorir la cohesió i la inclusió social.

Es concreten en xerrades, exposicions o elaboració de material divulgatiu, i tenen com a objectiu el canvi d'actituds i valors de la població. Poden ser impulsades pels Centres de Serveis Socials de forma independent o en col·laboració amb altres serveis.

Durant l'any 2016, les accions comunitàries promogudes des dels Centres de Serveis Socials han estat **6**. Tot i que n'hi dues menys que al 2015, cal dir que es manté una constant del 2014-2016.

	2014	2015	2016
Accions Comunitàries als CSS	6	8	6

Taula 9: Accions comunitàries als CSS 2014-2016.

Alguns exemples han estat:

- **Colla cuidadora (Antiga Esquerra de l'Eixample):** Projecte que treballa per millorar les condicions de salut de les persones cuidadores i per ampliar la xarxa d'aquestes al territori.
- **Eix Gran (Antiga esquerra de l'Eixample):** Projecte que vol crear vincles comunitaris i avançar en implicar al territori a persones grans soles.
- **Suport entitats cuidadors (La Marina):** Projecte en format Grup d'Ajuda Mutua amb entitats del territori que vol recolzar la tasca d'aquestes en l'àmbit de la cura i l'atenció a gent gran.
- **Espai Trinicompanyia (Roquetes-Trinitat Nova-Canyelles. Zona Centre Alta):** Projecte previ a desplegament de Radars que vol donar estabilitat a l'Espai Trinicompanyia, com espai de gent gran del territori.
- **Persones grans, grans persones (Garcilaso):** Projecte en format Radars de detecció de persones grans soles i de sensibilització dels diferents agents del territori.
- **Escales (Clot-Camp de l'Arpa):** Projecte comunitari destinat a abordar de forma individual, col·lectiva i comunitària les conseqüències de situacions de convivència a persones que poden patir patologies mentals.

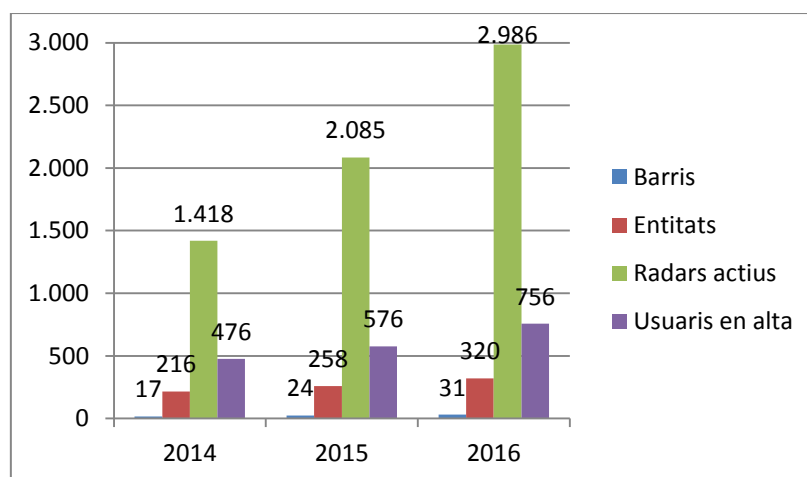
La detecció de persones soles majors de 75 anys a partir del projecte RADARS com a fórmula per a prevenir l'aïllament

Els "Radars" contribueixen a reduir el risc d'aïllament de les persones grans. Durant el 2016 el projecte *Radars* va estar operatiu en **31 barris** de la ciutat, pràcticament tots els districtes disposen d'aquest projecte. El nivell de col·laboració de les **entitats implicades** s'ha anat incrementant de manera progressiva, sent **320** entitats al 2016, front a les 258 al 2015 (un **24%** més).

Igualment s'ha aconseguit augmentar, al 2016, el nombre de "radars", fins arribar a un total de **2.986** (veïns, comerços, farmàcies i altres establiments) un **increment** del **43,2%** respecte l'any 2015, un **110,6%** d'increment pel que fa al període (2014-2016).

	2014	2015	2016	% Variació 2014-2016
Barris	17	24	31	82,3%
Entitats	216	258	320	48,1%
Radars en actiu	1.418	2.085	2.986	110,6%
Usuaris en alta	476	576	756	58,8%

Taula 10. Dades Projecte Radars. Període 2014-2016. Font: Radars

Gràfic 11. Projecte RADARS. Barris, entitats, actius i usuaris en alta. Evolució 2014-2016.

Durant el 2016 es van incorporar al projecte Radars **756 persones usuàries**; aquesta dada representa un increment del **31,2%** respecte al 2015.

	Radars operatius	Usuaris en alta	Persones valorades amb indicadors risc(*)	Relació detectats/ risc social (en %)
Ciutat Vella	205	27	16	59,3%
Eixample	350	44	6	13,6%
Sants-Montjuïc	52	nd	nd	nd
Les Corts	256	114	20	17,5%
Sarrià-Sant Gervasi	212	52	13	25%
Gràcia	653	283	84	29,7%
Horta-Guinardó	381	111	50	45%
Nou Barris	199	19	16	84,2%
Sant Andreu	108	58	4	6,9%
Sant Martí	570	48	20	41,7%
TOTALS	2.986	756	229	30,3%

Taula 11. Radars operatius, persones detectades i persones valorades amb indicadors de risc social. Any 2016. Font: Radars. (*) Les situacions de risc fan referència únicament a les dades recollides durant l'any 2016. No s'inclouen les notificacions de risc de persones NO USUÀRIES del projecte (que han estat durant 2016 unes 184).

Aquestes dades posen en relleu l'impacte i l'efectivitat del projecte Radars pel que a la detecció de les persones més vulnerables en situació de risc social i a l'hora senyala la importància de projectes comunitaris amb la implicació del territori i l'administració com fórmula que dona respostes a necessitats identificades, en aquest cas l'aïllament de les persones majors de 75 anys.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

Les persones grans, tal i com demostren les dades recollides, no només participen en activitats o equipaments municipals, sinó que participen de forma activa en les entitats socials, veïnals i culturals dels territoris.

Aquesta participació, ja sigui a través del voluntariat o d'accions comunitàries, és el mecanisme per a continuar garantint tant la seva autonomia com la seva contribució amb la comunitat. Les dades assenyalen un avanç progressiu en tot el període.

Cal destacar la rellevància i l'eficàcia del projecte Radars com a fórmula per a la detecció de situacions de màxima fragilitat amb el compromís de tota la comunitat en general.

Objectiu General 4. Facilitar l'accés a la informació per tal d'afavorir la participació i que les persones grans siguin coneixedores dels drets i deures de ciutadania.

Sensibilització i informació sobre drets i deures

Aquest objectiu s'orienta a garantir el dret a la informació i toca de ple amb el respecte a la dignitat de la persona gran.

Activitats de sensibilització per l'apoderament de les persones grans

Durant el 2016 s'ha donat un **important creixement** en les activitats realitzades (accions formatives, tallers, conferències, etc.) en els diferents equipaments municipals de gent gran, per promoure la informació i el coneixement adreçat a les persones grans i ajudar-les d'aquesta manera a reforçar el seu empoderament i la seva autonomia.

Les accions que es recullen en aquest apartat són algunes de les que s'han dut a terme. És molt probable que diferents departaments i districtes estiguin promovent actuacions. Des del Departament de Participació es té constància de les següents:

Any	Activitats
2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consells de prevenció i actuació en cas d'incendis ▪ Consells de seguretat per l'estiu ▪ Consells de mobilitat per a la gent gran ▪ Campanya de difusió i captació de voluntaris pel projecte RADARS ▪ Difusió de lectura fàcil i infografia del Pla Municipal Persones Grans
2014	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instruments jurídics per protegir els nostres drets ▪ Consells per fer exercici físic de manera saludable ▪ Fullletó "Bon tracte en tot moment. Els drets i llibertats de les persones grans amb dependència" ▪ Col·laboració amb la Campanya de prevenció del maltractament "Per un bon tracte a les persones grans: Patrimoni de la humanitat" ▪ Guia de serveis ajuts a les persones (distribuïda a la ciutadania en general i específicament amb un suport explicatiu complementari als equipaments per a les persones grans).

2015	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grup de participació de les persones grans que necessiten atenció o cures continuades. ▪ Tallers Antirumors amb persones grans. ▪ Taller de resiliència per a dones grans. ▪ Taller d'ajudes i serveis a les persones grans. ▪ Curtmetratge Bon tracte en tot moment. ▪ Enquesta LGTBI 50+ ▪ Sessions sobre eines de protecció jurídica als equipaments municipals persones grans ▪ Sessions sobre hàbits saludables alimentació ▪ Sessions sobre el sentit de la vida ▪ Sessions sobre mandales de la saviesa
2016	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grup de participació de les persones grans que necessiten atenció o cures continuades. ▪ Tallers antirumors amb persones grans. ▪ Taller de resiliència per a dones grans. ▪ Sessions sobre eines de protecció jurídica als equipaments municipals persones grans ▪ Activitats sobre hàbits saludables i alimentació ▪ Debats sobre bon tracte i apoderament de les persones grans ▪ Teatre debat sobre estereotips i prejudicis ▪ Cicle de Cinema Dones "Accions i resistències" ▪ Claus per prevenir l'envelliment cerebral ▪ Taller de Paraules Amigues ▪ Viure com jo vull ▪ Quinzena de la Salut ▪ Portal de recursos i serveis per a la gent gran de Gràcia ▪ Xerrades sobre seguretat i mobilitat per a gent gran ▪ Documental "Les persones grans LGTBI"

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 4

S'ha de continuar treballant amb aquest objectiu per tal d'afavorir el dret a la informació i al coneixement potenciant l'apoderament de les persones grans en tant que persones ciutadanes actives amb compromisos i responsabilitats.

Objectiu General 5. Fomentar la qualitat de la informació i la varietat de canals de transmissió, adequant-la a la diversitat de persones grans.

Informació de qualitat adreçada a les persones grans

Visites als webs específics per a gent gran

Les dades de visites a les diferents webs de gent gran de l'Àrea a l'any 2016 han estat d'un total de **83.771** visites, aquesta dada representa un decreixement del **50%** respecte l'any 2015.

	2013	2014	2015	2016
Visites als web de Gent Gran, CAGG i Targeta Rosa	nd	125.589	168.062	83.771

Taula 12. Visites webs específiques Persones grans de l'Àrea Drets Socials 2013-2016

Gràfic 12. Visites mensual web persones grans 2014-2016

Les dades desglossades són: Gent Gran 34.043; Targeta Rosa 47.463 i la web del CAGG 2.265 visites.

El motiu de la davallada ha estat motivat perquè les webs de gent gran i del CAGG es van estratificar (canvi de Vignette a HTML) i això va fer que, per motius tècnics, es produís una disminució en el registre de visites. En el moment en que acabi el procés de migració i aquestes webs, finalment, migrin a Drupal, previsiblement les visites es recuperaran.

A pesar d'aquesta incidència temporal es pot afirmar que l'ús de les TIC per part de les persones grans és rellevant, podent contribuir a la disminució de la fractura (escletxa) digital on aquest grup d'edat, encara els hi costa més accedir-hi.

Materials divulgatius promoguts des del Departament de Comunicació

Pel que fa al nombre d'iniciatives i projectes que s'han promogut des del **Departament de Comunicació**, a iniciativa del **Departament de Gent Gran i Participació Social** a l'any **2016** han estat **13** (4 menys que l'any 2015):

- Targeta telèfon SAD.
- Adhesiu Targeta Rosa.
- Tríptic teleassistència.
- formulari protocol maltractament persones grans.
- tríptic exposició bon tracte en tot moment.
- campanya sóc gran, i què? (díptic, cartell, formulari inscripció, web).
- publicació L'atenció a les persones grans en situació d'urgència social.
- tríptic Concert de Nadal persones grans.
- viatges per a la gent gran (bàners, tríptic, cartell, flyer, full d'inscripció, carta).
- fòrum veus de les persones grans I (imatge i programa).
- fòrum veus de les persones grans II (imatge i programa).
- manual amb la nova imatge de persones grans.
- 25 aniversari Consell Assessor de la Gent Gran_CAGG (imatge, galeta, pin, targetó, obsequi, murals).

Igualment, cal assenyalar que tota la difusió adreçada a les persones grans elaborada en paper o format web ha estat revisada en format de "*lectura fàcil*".

Butlletí electrònic del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona

El Grup de Comunicació del Consell Assessor de la Gent Gran, elabora des de l'octubre de l'any 2013 un butlletí digital que té per objectiu donar a conèixer els treballs del Consell i de les comissions i consells de gent gran de districte. El butlletí s'estructura en quatre apartats:

- Quadern central, que aborda un tema destacat
- Consell en marxa, que dóna a conèixer l'activitat del Consell
- Participació i gent gran, que recull el més destacat del que fan els Consells de Gent Gran dels districtes
- Les veus de la gent gran, que recull les aportacions de les persones grans i entitats.

Tal i com es recull a la taula següent s'observa un increment del molt destacat en el nombre de persones inscrites en el període analitzat 2013-2016:

	2013	2014	2015	2016	% Variació 2013-2016
Núm. butlletins	1	3	3	2(*)	100%
Persones subscrites	224	380	775	828	269,64%

Taula 13. Butlletí electrònic del Consell Assessor de la Gent Gran. 2013-2016. (*) Al 2016, a part dels bolletins, es va fer un material específic (vídeo documental) en motiu de la celebració dels 25 anys del CAGG.

Oferta promoguda pels districtes

També cal destacar, en la línia de **facilitar l'accés a la informació** i a la comunicació, l'amplia oferta que des dels districtes i equipaments específics per a les persones grans (com és el cas de les 35 aules informàtiques ubicades als casals i equipaments municipals) s'ofereix a través de diferents mitjans i plataformes de comunicació (webs, premsa escrita, bolletins digitals, revistes, diaris, etc.).

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 5

Impulsar i potenciar aquest objectiu és a més d'un compromís social i polític una garantia per afavorir l'accés a la informació a les persones grans. Durant el 2016 s'han assolit les fites previstes, tot i que cal continuar avançant en aquest objectiu.

Síntesi línia estratègica 1:

L'evolució en aquesta línia estratègica que mesura el protagonisme actiu de la gent gran a la ciutat, és positiva. Els resultats corresponents al període 2013-2016 sobre la implementació del Pla per a les Persones Grans sembla confirmar el creixent protagonisme de les persones grans a la ciutat. La millora es manifesta en tres dimensions: projectes i accions municipals, entitats de gent gran i voluntariat.

PARTICIPACIÓ, DRETS I DEURES, AUTONOMIA, INFORMACIÓ

LA PARTICIPACIÓ COM A COMPROMÍS SOCIAL

- ▶ Forta presència i participació en les activitats organitzades en la **IV Convenció de les veus de les persones grans** que posen en evidència l'alt grau d'interès.

LA PARTICIPACIÓ PER A PREVENIR LA SOLITUD I L'AÏLLAMENT SOCIAL

- ▶ Existeix un **gran nombre d'entitats de gent gran compromeses a treballar per la millora de la seva qualitat de vida** i la dels seus entorns.

VOLUNTARIAT I ACCIONS COMUNITÀRIES: UN COMPROMÍS SOCIAL

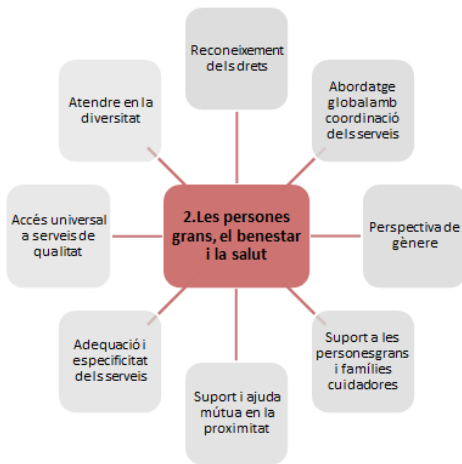
- ▶ **Increment del voluntariat** participant de manera compromesa en diferents activitats impulsades pels casals i equipaments municipals.
- ▶ El grau de **compromís de les persones grans** amb la vida quotidiana del seu entorn és creixent com ho demostra la implicació en les diverses **accions comunitàries**.
- ▶ **Gran nombre d'entitats de gent gran compromeses a treballar per la millora de la seva qualitat de vida** i la dels seus entorns.

ACCÉS A LA INFORMACIÓ PER A CONÈIXER ELS SEUS DRETS

- ▶ S'ha confirmat l'**interès** de les persones grans per **avançar en l'ús** dels canals de comunicació i informació mitjançant les **tecnologies actuals**.

ADEQUAR LA INFORMACIÓ A LA DIVERSITAT DE PERSONES GRANS

- ▶ S'han dut a terme **esforços significatius en l'àmbit de la millora de la comunicació i l'accés a la informació** de les persones grans.

LÍNIA ESTRATÈGICA 2. Les persones grans, el benestar i la salut.

Garantir l'accés universal a uns serveis socials bàsics de qualitat, promoure un abordatge global de l'envelliment actiu a través de la coordinació i adequació dels serveis i potenciar els recursos per a la promoció de la salut i les xarxes de suport i ajuda mútua tenint particularment en compte la perspectiva de gènere i la diversitat de les persones grans

Objectiu General 1 Garantir l'accés universal a uns serveis socials bàsics de qualitat per tal d'aconseguir el reconeixement dels drets de les persones grans.

Atenció dels serveis socials com un dret de les persones grans.

Persones majors de 65 anys que han rebut atenció a serveis socials

L'accés universal als serveis socials per part de les persones grans ha de quedar garantit a través dels diferents recursos, serveis i prestacions que incorpora la cartera de serveis socials segons el Decret 142/2010, de 11 d'octubre. Aquesta cartera té com a destinataris les persones que es troben en situacions amb necessitat d'atenció especial, com són, entre d'altres, les persones amb dependència o discapacitat, vulnerabilitat, risc o dificultat social per a la gent gran, exclusió o urgència social, les víctimes de violència masclista, discriminació o pobresa.

Entre les tipologies de prestacions s'inclouen les prestacions **garantides**, que es configuren com a **dret subjectiu** i, per tant, l'Administració ha de proveir els crèdits suficients per poder-les atendre, i prestacions **no garantides**, subjectes a **disponibilitat pressupostaria limitada i sotmeses en el seu atorgament a principis de prelación i concurrència**.

Des de l'Àrea de Drets Socials es despleguen un conjunt ampli de serveis, recursos i prestacions adreçades a les persones majors de 65 anys, que inclou entre d'altres l'atenció personal des dels CSS, com via d'accés a diferents recursos i prestacions del sistema de serveis socials com el servei d'ajut a domicili, el servei de teleassistència, entre d'altres. La persona usuària pot rebre aquests serveis de manera directa o de manera indirecta a través d'empreses externes col·laboradores que gestionen els serveis especificats.

A la taula 14 es detallen el nombre de persones que han estat beneficiades d'aquest serveis (considerades en atenció oberta pels registres informàtics del propi sistema). No s'inclouen en canvi, les persones grans beneficiades dels habitatges amb serveis ni en residències municipals.

Les persones majors de 65 anys en atenció oberta, es a dir que han rebut atenció per part de diferents serveis implicats, durant el 2016 han estat **137.167**. Aquesta dada representa una petita davallada de l'1,83% respecte al 2015 però en el període 2014-al 2016 s'ha donat un 7,79% d'increment.

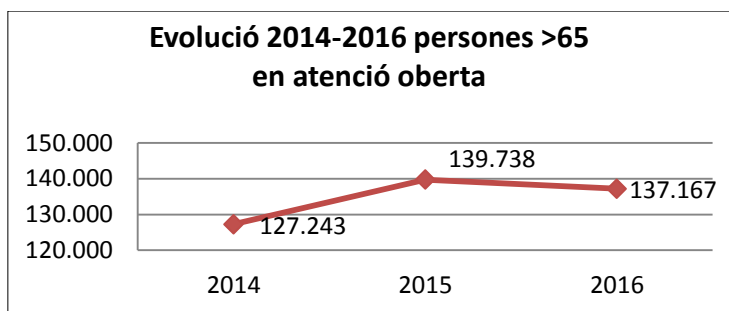
Respecte al nombre de persones totals que viuen a la ciutat al 2016 (348.065) representa un **39,38%**. Al 2015 va ser el 37,57% per tant s'ha donat un increment de 1,81 punts percentuals.

El percentatge de **dones (70,7%)** és superior als **homes (29,3%)**.

En relació al total de les persones en atenció oberta al 2016 (241.489) representa el 56,80%, es a dir més de la meitat de les persones en atenció oberta als CSS són majors de 65 anys.

	2014	2015	2016	% Variació 2014-2016
Majors de 65 anys en atenció oberta	127.243	139.738	137.167	7,79%
▪ Percentatge dones	73%	70%	70,7%	-3,15%
▪ Percentatge homes	27%	30%	29,3%	8,5%
Persones TOTALS en atenció oberta	271.394	290.994	241.489	-11,04%
▪ Percentatge dones	64%	60,3%	62,8%	-1,8%
▪ Percentatge homes	36%	39,6%	37,2%	3,3%

Taula 14. Persones majors de 65 anys amb atenció oberta. Període 2014-2016. Font: GSI

Gràfic 73. Persones majors 65 anys en atenció oberta. Període 2014-2016.

La taula següent ens indica que més de la meitat de les persones grans a **Ciutat Vella**, amb un **53,11%**, han estat en atenció oberta als CSS i SADEP; segueix **Nou Barris** amb un **44,70%** i **Sant Martí** amb un 41,81%, sent Sarrià (27,81%) i les Corts (31,13%) on el percentatge es situa per sota la mitjana de la ciutat 39,40%. Són per tant, els districtes amb major vulnerabilitat social, on hi ha més presència dels serveis socials.

	Persones > 65 anys en atenció oberta. 2014	% sobre les Persones >65 anys que viuen al districte. 2014	Persones > 65 anys en atenció oberta. 2015	% sobre les Persones >65 anys que viuen al districte. 2015	Persones > 65 anys en atenció oberta. 2016	% sobre les Persones >65 anys que viuen al districte. 2016
Ciutat Vella	7.015	47,60%	7.312	51,12%	7.562	53,11%
Eixample	19.490	33,23%	21.248	36,04%	22.264	37,83%
Sants - Montjuïc	13.261	36,24%	14.446	39,32%	15.192	41,39%
Les Corts	5.458	27,12%	6.199	30,22%	6.440	31,13%
Sarrià - Sant Gervasi	7.336	23,22%	8.312	26,03%	8.901	27,81%
Gràcia	9.247	35,29%	10.045	38,07%	10.074	38,21%
Horta - Guinardó	14.058	35,04%	15.647	38,75%	16.770	41,55%
Nou Barris	15.650	39,70%	16.743	42,49%	17.580	44,70%
Sant Andreu	10.847	34,67%	11.936	37,60%	12.775	40,16%
Sant Martí	17.717	37,51%	19.383	40,55%	19.971	41,81%
TOTAL Ciutat	119.849	34,64%	130.856	37,57%	137.167	39,40%

Taula 15. persones majors 65 anys amb atenció oberta als CSS i SADEP . Distribució per districtes. Període 2014-2016. Font:GSI

Les dades recollides en atenció oberta ens indiquen el **creixement progressiu** d'un **13,74%** en el període registrat (2014-2016) així com la normalització en l'accés al sistema públic de serveis socials.

I tot i que la majoria de casos en atenció oberta s'han atès des dels CSS i SADEP cal tenir en compte però, que des dels serveis socials específics, també s'han atès persones majors de 65 anys, entre d'altres a: l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (**IMPD**) un **13,91%**; al Centre d'Urgències i Emergències (**CUESB**) un **4,69%**; al Servei Atenció Immigrant, Emigrants i refugiats (**SAIER**) el **0,70%**, o al Punt d'Informació i Atenció a les Dones (**PIAD**) un **0,49%**, entre d'altres.

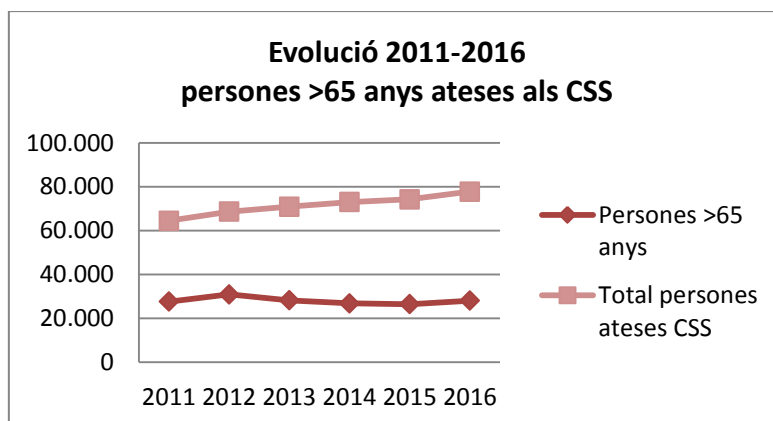
Persones majors 65 anys ateses als Centres de Serveis Socials

Durant l'any 2016 han estat ateses als **40 Centres de Serveis Socials** de la ciutat un total de **28.083** persones **majors de 65 anys**. Aquesta dada representa un **increment** del **6,08%** respecte al 2015. Aquesta atenció es concreta en entrevistes directes, acompanyaments o coordinacions amb altres serveis, és a dir, qualsevol actuació per part dels i les professionals de l'atenció social, orientada a la persona que faciliti la sortida a la dificultat o necessitat identificada. A través dels CSS es facilita i gestiona l'accés als PIA (Programa Individual d'Atenció) per a persones beneficiàries de la LAPAD.

Cal destacar que, sobre el total de les persones ateses als CSS (**77.762**) al 2016, el **36,1%** són **majors de 65 anys**.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% variació 2015-2016	% variació 2011-2016
Persones majors 65 anys	27.697	30.964	28.235	26.869	26.472	28.083	6,08%	1,39%
TOTAL persones ateses CSS	64.514	68.635	70.872	73.027	74.236	77.762	4,74%	20,53%

Taula 16. Persones majors de 65 anys ateses als CSS període 2011-2016. Font: GSI

Gràfic 84. Persones majors 65 anys ateses als CSS. Període 2011-2016. Font: GSI

Si fem l'anàlisi en clau de gènere, s'observa que les dones suposen més del doble que els homes amb un **69,4%** del total de **persones majors 65 anys ateses pels CSS**, mentre que els homes són el **30,6%**. Cal tenir en compte que les dades estadístiques confirmen l'índex superior de les dones en les franges de persones grans.

	2014	2015	2016
Dones >65 anys ateses	70%	69,5%	69,4%
Homes >65 anys atesos	30%	30,5%	30,65%

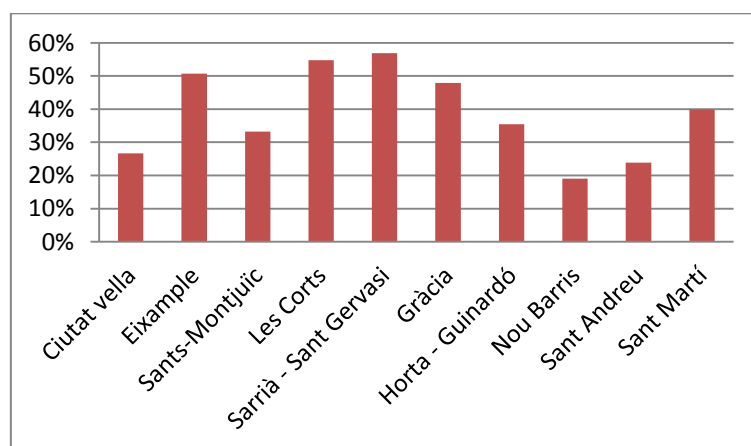
Taula 17. Percentatge persones ateses segons gènere 2014-2016

La taula següent ens indica la **proporció de persones grans ateses en relació al total de les persones ateses** segons districtes que es situa en un **36,11%**. Aquest percentatge supera en 1,34 punts percentuals respecte a l'any 2015 (34,77%). Aquesta dada posa en relleu el petit increment que, de manera molt semblant, que apareix en tots els districtes tal i com i com és pot apreciar a la gràfica alhora la proporció respecte al total de les persones ateses.

Fent una lectura per districtes estan molt per sobre de la mitjana de ciutat, amb més del 50% els districtes de Sarrià-St. Gervasi, Les Corts i Eixample. Per contra, estan per sota Nou Barris, Sant Andreu i Ciutat Vella.

	% persones ateses >65 anys ateses sobre el total de persones. Any 2015	Nombre persones ateses >65 anys. Any 2016	Nombre persones ateses. TOTALS Any 2016	% persones >65 anys ateses sobre el total de persones. Any 2016
Ciutat Vella	26,36	2.301	8.615	26,70%
Eixample	48,84	5.093	10.041	50,72%
Sants - Montjuïc	31,51	3.283	9.879	33,23%
Les Corts	53,03	1.568	2.864	54,74%
Sarrià – Sant Gervasi	54,85	1.899	3.338	56,89%
Gràcia	45,94	2.621	5.469	47,92%
Horta - Guinardó	34,50	3.232	9.129	35,40%
Nou Barris	18,97	2.200	11.527	19,08%
Sant Andreu	23,77	1.648	6.916	23,82%
Sant Martí	37,86	4.422	11.085	39,89%
TOTAL CIUTAT	34,77	28.083	77.762	36,11%

Taula 18. Percentatge de persones grans ateses als CSS en relació al total dels atesos al mateix CSS. Any 2015-2016. Font GSI

Gràfic 95. Percentatge de persones >65 anys ateses als SSB sobre el total de persones ateses. Per districtes. Any 2016. Font: GSI

Garantir l'accés als serveis socials específics per a les persones grans

Tot seguit es presenten les dades referents als serveis específics adreçats a les persones grans com garantia per a cobrir les seves necessitats de benestar i qualitat de vida, amb l'objectiu específic de garantir que les persones grans puguin viure amb qualitat al seu domicili.

Servei d'Ajut a Domicili (SAD)

Sobre el total de les persones ateses al SAD al 2016 (**22.378**) el 85,41% són persones majors de 65 anys (**19.115**); aquest percentatge es manté bastant regular en els últims anys. Tal i com es defineix el propi servei dóna suport a les persones més fràgils, en aquest cas les persones grans, que es concreta en diferents tasques d'atenció personal en les necessitats bàsiques de la vida diària (alimentació, higiene, etc.), acompanyaments a visites mèdiques, sortides a l'exterior del domicili, etc.

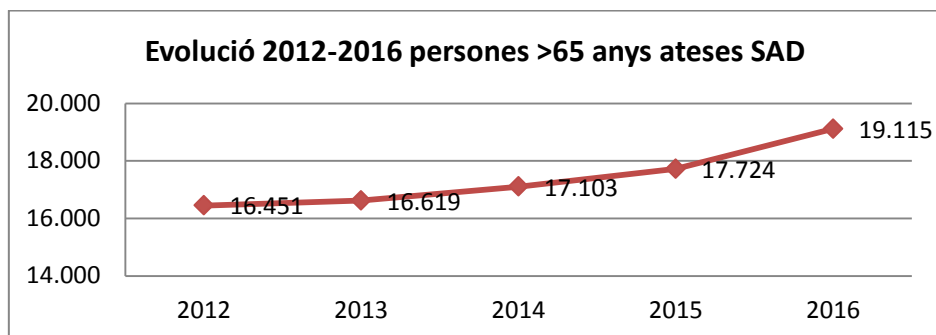
L'impacte sobre el total de persones majors de 65 anys de la ciutat (**348.065**), al 2016, es va situar en un **6,42%**.

	2012	2013	2014	2015	2016	% Variació 2015-2016	% Variació 2012-2016
Nombre persones ateses	18.788	19.382	19.907	20.534	22.378	8,98%	19,10%
TOTALS							
Nombre persones ateses >65 anys	16.451	16.619	17.103	17.724	19.115	7,34%	16,19%
▪ Percentatge dones	nd	nd	75%	75%	74,73%	-0,36%	nd
▪ Percentatge homes	nd	nd	25%	25%	25,26%	1,04%	nd

Taula 19. Nombre persones ateses al SAD segons edat i gènere. Període 2012-2016. Font GSI

La distribució per gènere representa un **74,73%** en el cas de les **dones** i un **25,26%** d'**homes** beneficiats del SAD.

El gràfic mostra el creixement del servei SAD de manera progressiva en el període 2012-2016.

Gràfic 106. Evolució persones ateses al SAD. Període 2012-2016. Font: GSI

Tal i com mostra la taula següent el grup de les persones majors de 85 anys és la franja més representada.

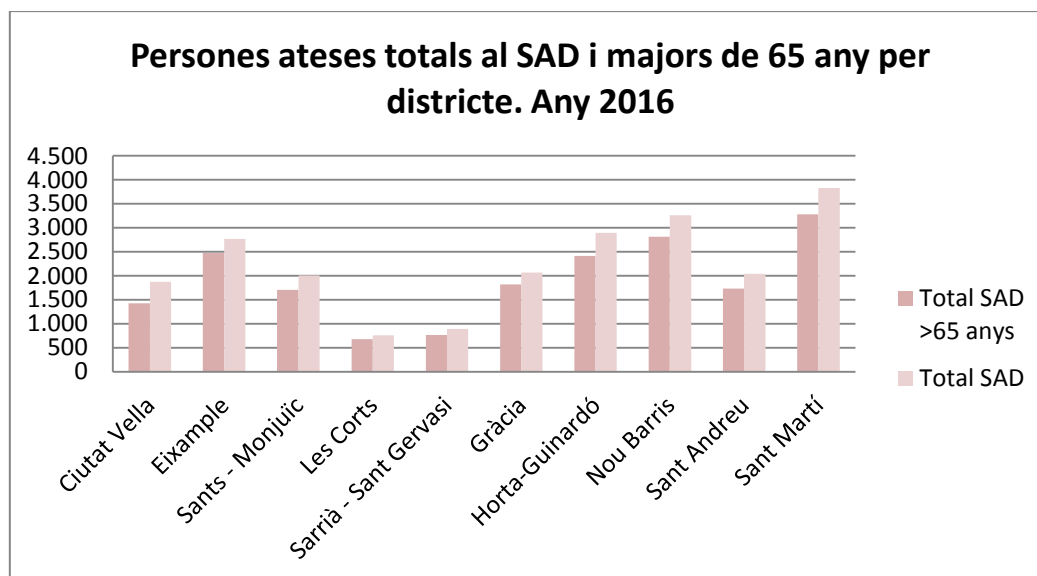
Segons distribució per districte se situa per sobre de la mitjana: Sant Martí (amb **3.280** persones), Nou Barris (amb **2.816**) i els districtes de l'Eixample (**2.476**) i Horta-Guinardó (**2.417**) amb unes dades molt semblants.

Els districtes amb menor impacte són Les Corts (**676** persones) i Sarrià-St. Gervasi (**766** persones).

	65-74 anys		75-84 anys		85 i més anys		Total SAD >65 anys
	Nom	%	Nom	%	Nom	%	
Ciutat Vella	287	20,15%	537	37,71%	600	42,13%	1.424
Eixample	274	11,06%	759	30,65%	1.443	58,27%	2.476
Sants-Montjuic	195	11,43%	600	35,16%	911	53,39%	1.706
Les Corts	64	9,46%	219	32,39%	393	58,13%	676
Sarrià - Sant Gervasi	91	11,87%	244	31,85%	431	56,26%	766
Gràcia	190	10,43%	614	33,73%	1.016	55,82%	1.820
Horta-Guinardó	281	11,62%	909	37,60%	1.227	50,76%	2.417
Nou Barris	357	12,67%	1.117	39,66%	1.343	47,69%	2.816
Sant Andreu	191	11,01%	658	37,94%	885	51,03%	1.734
Sant Martí	357	10,88%	1.233	37,59%	1.690	51,52%	3.280
TOTAL CIUTAT	2.286	11,95%	6.890	36,04%	9.939	51,99%	19.115

Taula 20. Nombre persones ateses al SAD segons edat i districte. Any 2016. Font: GSI

El gràfic següent ens assenyalava de forma visual la proporció per districtes comparant els atesos totals al SAD en relació a les persones majors de 65 anys que també han rebut atenció al SAD durant el 2016.

Gràfic 117. Proporció de persones totals i majors 65 anys ateses al SAD per districte. Any 2016. Font: GSI

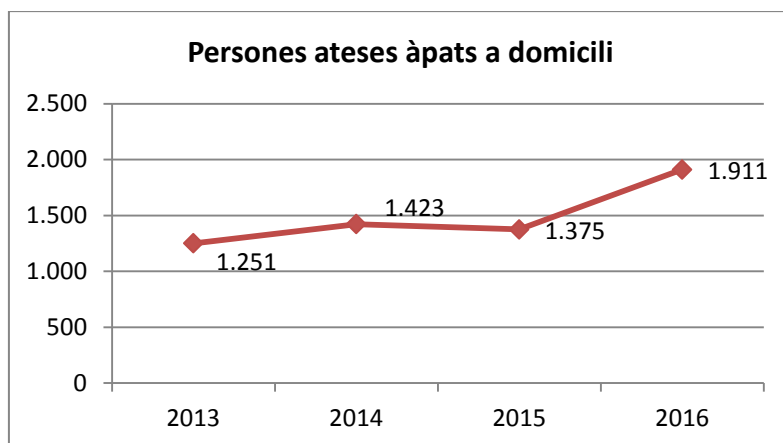
Àpats socials

Els àpats socials és un servei diürn d'assistència a les activitats de la vida diària per a les persones grans amb major situació de vulnerabilitat i cobreix les necessitats alimentaries d'una manera equilibrada. Inclou Àpats a domicili i Àpats en companyia:

- Pel que fa als **àpats a domicili**, cal assenyalar que el nombre de persones que han rebut aquest servei durant el 2016 han estat de **1.911**; aquesta dada representa un increment del 38,98% respecte al 2015 (1.375). Les persones beneficiaries reben l'àpat al mateix domicili. La despesa econòmica ha estat 3.401.741,88€, aquest import comporta un increment d'un 24,72% respecte al 2015. Destaca Sant Martí i Nou Barris per sobre de la mitjana de ciutat.

	2013	2014	2015	2016	% Variació 2015-2016	% Variació 2013-2016
Persones ateses àpats a domicili	1.251	1.423	1.375	1.911	38,98%	52,75%
Despesa total €	-	2.151.451	2.727.478	3.401.741,88	24,72%	--

Taula 21. Nombre persones majors 65 anys beneficiaries d'Àpats a domicili. Període 2013-2016. Font: GSI

Gràfic 18. Nombre de persones majors de 65 ateses a àpats. Evolució 2013-2016. Font: GSI

- En relació als **àpats en companyia** el número de persones beneficiades en aquest servei el 2016 ha estat de **1.510**, representant una petita **disminució del 1,94%** respecte al 2015 (1.540 usuaris). Aquest servei cobreix una franja important en les persones grans més vulnerables, donant cobertura a més de les necessitats alimentàries, potenciant les relacions, les amistats i els vincles amb l'entorn de proximitat. Les persones reben l'àpat en els menjadors habilitats a tal efecte. Respecte al període (2012-2016) hi ha hagut un increment del **45,33%**.

	2012	2013	2014	2015	2016	%Variació 2015-2016	%Variació 2012-2016
Nombre de persones ateses àpats en companyia	1.039	1.045	1.381	1.540	1.510	-1,94%	45,33%

Taula 22. Nombre de persones majors de 65 anys beneficiades per Àpats en companyia. Període 2012-2016. Font: GSI

L'any 2015 el nombre de persones ateses van ser **1.540**. I l'any 2016 les persones van ser **1.510**. El motiu que no s'hagi incrementat el nombre probablement és degut a que hi ha hagut més estabilitat en el servei, no hi ha hagut tants moviments en les persones usuàries que assisteixen al servei, no s'han fet tantes altes noves ni baixes.

Servei de Teleassistència a Domicili (TAD)

El 2016 s'han atès **88.357** persones majors de 65 anys. Això representa un **4,7%** més que al 2015 (84.361).

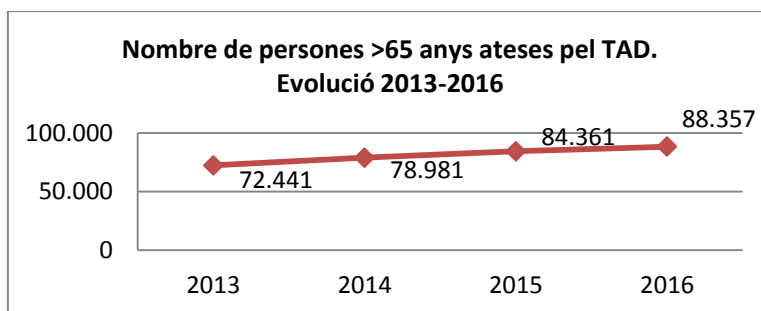
Des de l'any 2013 fins l'any 2016 s'ha incrementat el TAD en **15.916** persones, que suposa un creixement del **21,97%** respecte al període observat. Tot i que el TAD és un servei municipal de gestió externalitzada, es pot activar a través dels CSS i també directament a través de les Àrees Bàsiques de Salut.

Pel que fa a l'anàlisi de gènere, s'observa que el nombre d'**homes** majors de 65 anys usuaris del servei de teleassistència s'ha incrementat en un 21,95% en el **període 2013-2016**. En el cas de les dones ha sofert un descens percentual 3,78%. Tot i així el nombre de dones beneficiaries del TAD continua sent superior i al 2016 representava el 70%. Coincideix per tant amb les dades sociodemogràfiques de població.

Respecte al total de les persones ateses al TAD (**90.997** persones), les majors de 65 anys representen el **97%**. Pel que fa a la taxa de cobertura del TAD respecte a la població total majors 65 anys a la ciutat, (348.065 persones al 2016) representa un 25,38%. Aquesta dada de cobertura ha crescut en 19,94% en el període 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016	% Variació 2015- 2016	% variació 2013- 2016
Nombre persones ateses al TAD > 65 anys al llarg de l'any	72.441	78.981	84.361	88.357	4,7%	21,97%
▪ Percentatge dones	75,53%	74,84%	70,53%	73,84%	4,69%	-2,23%
▪ Percentatge homes	24,47%	25,16%	29,47%	z%	-11,23%	6,90%
Nombre total persones ateses al TAD al llarg de l'any	74.400	81.306	86.841	90.997	4,78%	22,3%
▪ Nombre de dones	54.717	59.117	62.687	63.740	1,67%	16,49%
▪ Nombre d'homes	19.687	22.189	24.154	24.617	1,91%	25,04%

Taula 23. Nombre de beneficiaris del TAD segons edat i gènere. Període 2013-2016

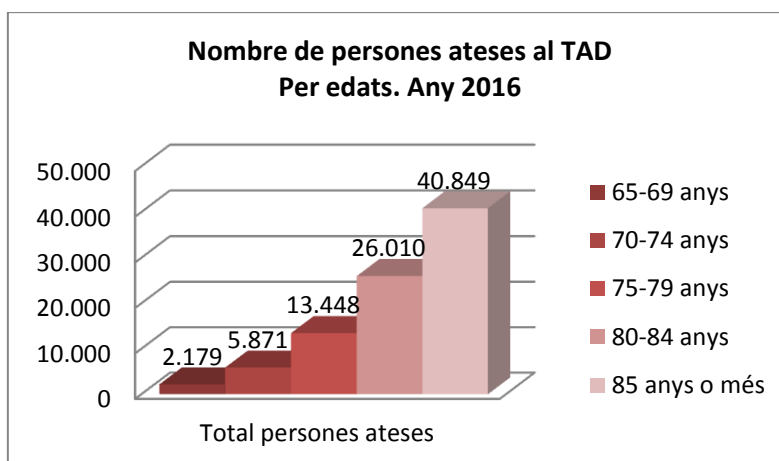

Gràfic 129. Evolució persones majors 65 anys ateses al TAD. Període 2013-2016. Font: Departament Gent Gran

A la taula i gràfic següents es presenten les dades disgregades per grups d'edat, sent la franja de les persones majors de 85 anys la que té un major nombre de persones beneficiaries del TAD.

Franges d'edat	Núm. persones	% de persones	Dones	% dones	Homes	% homes
65-69 anys	2.179	2,46%	1.447	2,27%	732	2,97%
70-74 anys	5.871	6,64%	4.331	6,79%	1.540	6,25%
75-79 anys	13.448	15,22%	9.966	15,63%	3.482	14,14%
80-84 anys	26.010	29,43%	18.823	29,53%	7.187	29,19%
85 anys o més	40.849	46,23%	29.173	45,76%	11.676	47,43%
Total	88.357	100%	63.740	100%	24.617	100%

Taula 24: Nombre de persones >65 anys ateses al TAD. Per franges d'edat i gènere. Any 2016

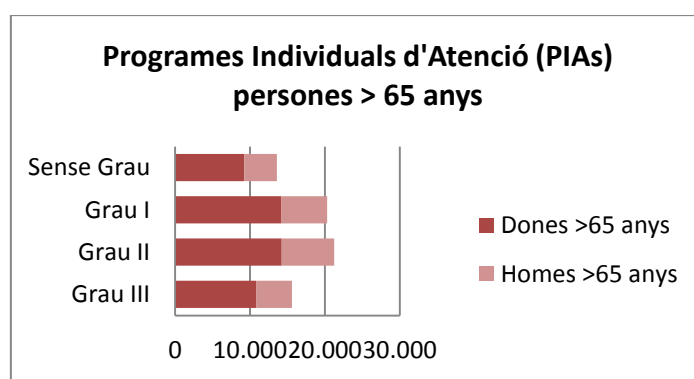

Gràfic 20. Nombre de persones ateses al TAD. Per edats. Any 2016. Font: Departament Gent Gran.

Cal destacar que durant l'any 2016 s'ha licitat el servei de teleassistència amb l'objectiu de renovar la gestió, però també d'avançar en la personalització dels serveis i concretar diferents prestacions i intensitats en funció de les necessitats d'un col·lectiu cada vegada més divers, com és el de les persones grans.

Programes Individuals d'Atenció (PIAs) de la Llei de la Dependència

Tot i no disposar de les dades corresponents al 2016, **des de l'inici del programa LAPAD** (dades acumulades a 31 desembre 2015) s'han valorat un total de **105.369** persones de les quals el **67,1%** són **majors de 65 anys** (70.708 persones); el percentatge **dones** és del **68,45%** front el 31,54% d'homes.

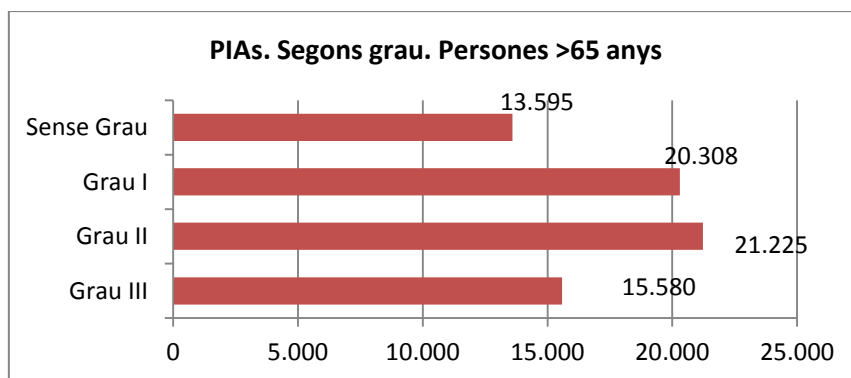

Gràfic 213. Programes Individuals d'Atenció (PIAs). Persones majors de 65 anys. Segons gènere. Acumulat a 31/12/2015. Font: Consorci Serveis Socials

Sobre les valoracions fetes, segons indica la taula següent i el gràfic complementari, destaquen amb un **30,01% les de GRAU II**, amb GRAU I representen el 28,72%, i amb GRAU III un 22,03% de les persones grans.

Grau dependència	Persones TOTALS	Persones >65 anys	% > 65 anys	Dones >65 anys	Homes >65 anys
Grau III	35.937	15.580	22,03	10.791	4.789
Grau II	29.840	21.225	30,01	14.246	6.979
Grau I	24.685	20.308	28,72	14.149	6.159
Sense Grau	14.907	13.595	19,22	9.215	4.380
TOTAL	105.369	70.708	100%	48.401	22.307

Taula 25. Persones valorades LAPAD segons grau, edat i gènere. Dades acumulades a 31/12/2015. Font: Consorci de Serveis Socials

Gràfic 22. Nombre de persones majors de 65 anys ateses. Programes Individuals d'Atenció. Segons grau. Acumulat 2015.

Pel que fa a les dades recollides al **2015** el **GRAU I** és el més valorat amb un **36,93%**. Segons el gènere i sobre les 3.501 persones grans valorades, el **64,34%** han estat **dones**.

Sol·licituds del 2015 de persones majors de 65 anys valorades, distribuït per gènere i èxitus(*)									
	Grau								TOTAL
	I	%	II	%	III	%	ND	%	
HOMES	450	36,35	308	24,64	149	11,71	338	27,30	1.245
DONES	843	37,38	440	19,51	273	12,06	700	31,04	2.256
TOTAL	1.293	36,93	748	21,37	422	12,05	1.038	29,65	3.501

Taula 26. Sol·licituds persones > 65 anys valorades. Segons gènere i èxitus. Any 2015. Font: Consorci Serveis Socials.

(*) Les dades inclouen només les persones vives, havent descomptat els èxitus.

Programes d'Atenció Individualitzats (PIA'S) realitzats per l'Ajuntament de Barcelona

Durant el 2015 s'han validat per part del Consorci de Serveis Socials un total de 1.419 PIA'S; aquesta dada representa un decrement del 61,69% respecte al 2014.

Per la seva part, des dels Centres de Serveis Socials al 2016 s'han realitzat **5.207** PIA'S inicials, dels quals el **91,76%** corresponen a persones majors de 65 anys. Dada que es manté en augment des del 2014, com es pot veure a la taula següent:

	2014	2015	2016	%Variació 2015-2016	%Variació 2014-2016
PIA'S inicials TOTALS validats pel Consorti Serveis Socials (1)	3.704	1.419	nd	nd	nd
PIA'S inicials TOTALS realitzats per l'Ajuntament de Barcelona (2)	2.218	2.768	5.207	88,1%	134,8%
% Persones >65 anys realitzats per l'Ajuntament de Barcelona	89%	89,43%	91,76%	2,6%	3,1%

Taula 27. PIA'S inicials a 31/12/2016. (1) Les dades són les facilitades pel Consorci de Serveis Socials i corresponen al sumatori de PIA'S mensuals que el mateix Consorci facilita. No s'han inclòs PIA'S revalorats. (2) Dades facilitades pel GSI

El Servei d'Atenció a les Urgències per a la Vellesa (SAUV)

El nombre de **persones acollides** el 2016 ha estat de **1.241**, representant un increment del **6%** respecte del 2015 i d'un **65,68%** en el període 2013-2016.

El nombre d'**ingressos** ha experimentat una lleugera **davallada** del **6,9%** (777 l'any 2015, **723** l'any 2016). Tot i que durant l'any 2016 han disminuït lleugerament els ingressos, el temps mig d'estada s'ha incrementat i per aquest motiu hi ha més estades.

Pel que fa al nombre d'**estades diàries realitzades** a l'any 2016 ha estat de **187.353**, representant un increment del **11,4%** respecte al 2015. Seguim amb una tendència creixent d'estades, motivades, en part per, la manca de places residencials amb finançament públic i la inexistència de circuits d'atenció urgents en l'àmbit de la dependència. Cal assenyalar **una mitjana de 504 persones** mensualment **acollides pel servei** (460 l'any 2015), aquesta dada representa un increment respecte al 2015 del **9,5%**.

La despesa total del SAUV l'any 2016 ha estat de **6.406.254,99€** (5.650.845,49€ l'any 2015) amb un increment del **13,36%**. Al cost final d'aquest servei se li ha de sumar el **34,11%** de l'aportació dels usuaris. Per tant, el servei tindria un cost final de **8.995.772,42€** (7.346.098,5€ l'any 2015).

L'any 2016 es va implantar un protocol d'actuació amb la Generalitat de Catalunya per garantir que les persones ateses pel SAUV amb dret a prestació vinculada, fos rescabada per l'Ajuntament de Barcelona, cobrint d'aquesta manera part de la despesa de l'atenció urgent generada.

	2013	2014	2015	2016	Variació 2015- 2016	Variació 2013- 2016
Nombre de persones grans acollides	749	895	1.171	1.241	6%	65,68%
Nombre d'ingressos realitzats any	519	608	777	723	-6,9%	39,30%
Nombre d'estades diàries realitzades	94.120	120.203	168.219	187.353	11,4%	99,05%

Taula 28. Dades SAUV. Període 2013- 2016. Font: Departament Gent Gran

Així mateix cal destacar que durant el **2015**, i per tal de continuar garantint una atenció de qualitat en situacions urgents, que doni protecció a les persones grans més vulnerables i fràgils, des del SAUV es va iniciar un **procés de revisió del servei, que incorpori l'atenció centrada en la persona gran** així com la necessària complementació amb els agents derivants. Així mateix es va plantejar la necessitat d'**ampliar la mirada al concepte de la urgència social que depassa purament l'opció de l'ingrés residencial**, sent aquesta la última de les opcions.

Al novembre **2016** es va començar a **implementar el nou model**. Prèviament es va posar en marxa una acció informativa, adreçada a les direccions dels CSS, serveis i equipaments destinats a les persones grans en la que van participar 65 responsables, per informar dels canvis i nous procediments de millora. També es va fer una acció formativa específica adreçada a Centres sociosanitaris, potencials derivants.

Així mateix es va constituir un grup motor de seguiment per avaluar la implementació, ajustar el model i poder incorporar les millores necessàries.

Experiència pilot d'envelliment actiu i saludable serveis socials i salut

Durant el 2014 es va desenvolupar una experiència pilot als barris de Nova Esquerra de l'Eixample i Besòs, que es concreta en l'elaboració de diferents protocols i sistemes d'informació compartits. El programa dirigit a majors de 64 anys, pacients crònics complexos, amb malaltia crònica avançada que necessiten atenció domiciliària o algun servei d'ajut a domicili, té com a objectiu garantir l'accessibilitat, les intervencions integrals i la continuïtat de les atencions sanitàries i socials a les persones grans que necessiten atenció amb la finalitat que visquin a la comunitat al màxim de temps i amb les millors condicions, generant, com a element cabdal de la seva aplicació, serveis de proximitat territorial.

Es tracta d'una experiència pilot d'envelliment actiu i saludable per a donar continuïtat d'atenció assistencial entre salut i serveis socials.

Al 2015 l'experiència es concreta en la fase d'interconnexió de dades del sistema de la història clínica sanitària i la història social en temps real, que permetrà avançar en l'experiència d'envelliment actiu i saludable. Amb aquesta enfocament s'estan elaborant protocols i sistemes d'informació compartits que ajuden a un abordatge integral entre els sistemes de salut i serveis socials

En la mateixa línia s'està fent un programa de continuïtat assistencial amb malalts d'ictus.

Al 2016 s'han acabat les proves tècniques i operatives per la interoperabilitat i està previst l'inici d'intercanvi de dades per abril 2017.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Garantir a les persones grans l'accés universal a uns serveis socials bàsics i de qualitat és a més d'un dret, un compromís públic en el que s'ha de continuar treballant i donant tota la cobertura necessària. Les dades de resultats del període 2013-2016 assenyalen un increment en el nombre de persones que reben atenció des dels serveis socials, incloent no només l'atenció des dels CSS sinó també del conjunt de serveis i prestacions que contempla l'actual Cartera de Serveis Socials segons la Llei determina.

S'observa un increment molt destacat en SAD, TAD i SAUV. En els dos primers casos permeten i reforcen que la persona gran roman al seu domicili amb garanties. També el servei d'àpats socials abasteix un nombre de persones que garanteix la cobertura bàsica d'alimentació. Pel que fa al SAUV, el fort increment, està més relacionat amb una possible carència de les prestacions vinculades a la LAPAD amb una insuficient cobertura de residències públiques.

Així mateix cal avançar en la línia d'atenció integral entre serveis socials i salut tal i com s'apunta en l'experiència pilot de la història compartida.

Objectiu General 2. Avançar en la qualitat dels serveis promovent l'adequació i l'especificitat per tal d'atendre les persones grans en la seva diversitat.

Adequació dels serveis a les necessitats d'atenció:

La qualitat en els equipaments residencials municipals

Les millores en la qualitat dels serveis residencial, no només s'han centrat en **avançar en el model d'atenció centrada en les persones**, sinó que també s'han iniciat importants inversions en la **millora i modernització de les infraestructures**, algunes d'elles amb més de trenta anys d'antiguitat. Aquest és el cas de la Residència Francesc Layret, que durant l'any 2015 s'han efectuat obres de remodelació integral, que hauran de respectar l'edifici catalogat de "l'Antiga Maternitat de Barcelona" i garantir alhora la confortabilitat i modernitat que exigeixen les residències d'avui en dia.

Aquestes obres van obligar al trasllat dels residents de Layret a la residència de la Generalitat Molí Via Favència, fins que finalitzin les obres previstes per l'1 de setembre del 2016. També es van fer obres en la Residència Parc del Guinardó, per adequar els espais de recepció, acollida i activitats de la planta principal, millorant la confortabilitat i l'espai d'estada i activitats dels residents i de les persones grans del Districte d'Horta-Guinardó que poden accedir al programa de dinamització del centre. Les obres de millora han suposat la previsió d'un pressupost de 4.948.652€ (entre 2015 i 2016) per a la residència Layret i 434.187€ (al 2015) pel Parc del Guinardó.

Un altre aspecte important a destacar ha estat l'assoliment de la **constitució del Consell de Centre en tots els centres residencials municipals** i la important implicació dels d'usuaris i famílies, així com entitats de la comunitat, amb les que s'ha fet un important esforç per a que estiguin representades en tots els consells. Aquesta participació ha de permetre que tots els centres, tinguin una projecció cap a la comunitat i millori la seva integració en l'entorn.

Places de finançament públic

Centres residencials i centres de dia a la ciutat de Barcelona

A la ciutat de Barcelona l'any 2016 hi ha una oferta de 269 centres destinats a la gent gran: **187 centres residencials i 82 centres de dia**. En total compten amb 13.222 places, de les quals **10.844** estan disponibles en **residències** (el 82% del total) i **2.378** en **Centres de Dia** (el 18%).

	Residències		Centres de Dia	
	Nom. establiments	Nom. Places	Nom establiments	Nom. Places
Públic (Propi)	16	1.336	22	687
Col·laboradors	105	4.343	43	1182
Concertats	32	3.594	4	181
Privats acreditats (PEV: Prestació econòmica Vinculada)	34	1.571	13	328
Total	187	10.844	82	2.378

Taula 29. Establiments i Places als Centres de dia (Barcelona, 2016) Font: Base de dades del Consorci de Serveis Socials de Barcelona (juny 2016)

Com es mostra a la taula següent, la gran majoria de les places en residències, més del 70%, s'ofereixen per proveïdors privats. Així, es concentren en centres col·laboradors (el 40%) i en centres Concertats (33,1%), mentre que als centres propis del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies només compten amb un 12% de les places ofertades. La situació als Centres de Dia és lleugerament diferent. Si bé els centres col·laboradors i concertats segueixen ofertant la gran majoria de places (el 57,3%), els centres públics n'oferten el 28,9% i els Privats Acreditats el 13,8%.

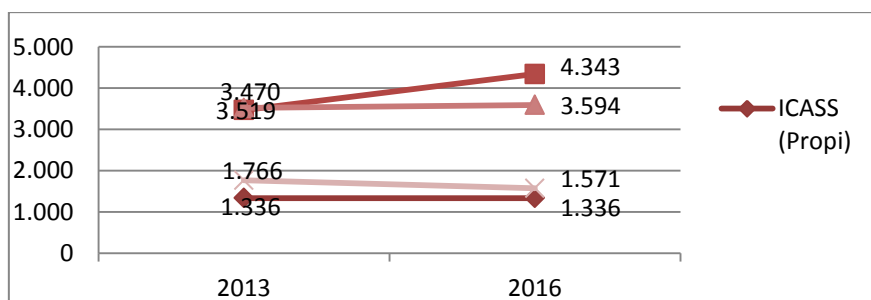
	Residències	%	Centres de Dia	%
Públic (Propi)	1.336	12,3%	687	28,9%
Col·laboradors	4.343	40,0%	1.182	49,7%
Concertats	3.594	33,1%	181	7,6%
Privats acreditats	1.571	14,5%	328	13,8%
(PEV: Prestació econòmica Vinculada)				
Total	10.844	100,0%	2.378	100,0%

Taula 30. Distribució de les places en Centres de dia i Residències (Barcelona, 2016)

Des de l'any 2013, el nombre de places en Residències ha crescut un 7,5%, essent el major increment el dels centres col·laboradors, amb un 25,2% durant el període. Les places en centres de dia també han experimentat un creixement, del 7,9%, tot i que en aquest cas el major creixement és degut a l'aportació de 181 noves places per part dels establiments privats acreditats.

	Places en Residències			Places en Centres de Dia		
	2013	2016	2013-2016	2013	2016	2013-2016
Públic (Propi)	1.336	1.336	0,0%	659	687	4,2%
Col·laboradors	3.470	4.343	25,2%	1.216	1.182	-2,8%
Concertats	3.519	3.594	2,1%	181	181	0,0%
Privats acreditats (PEV: Prestació econòmica Vinculada)	1.766	1.571	-11,0%	147	328	123,1%
Total	10.091	10.844	7,5%	2.203	2.378	7,9%

Taula 31. Evolució del nombre de places en Residències i Centres de dia (Barcelona, 2013-2016)

Gràfic 143. Evolució del nombre de places en residències per a persones grans a Barcelona 2013-2016

Com es pot veure a la taula 32, a la ciutat de Barcelona la població major de 65 anys ha augmentat 16.386 persones entre 2006 i 2016, un 4,9%. No obstant això, continua havent-hi una oferta de places de residències i centres de dia insuficients: **la ràtio es situa en 31,4 places de residències per a cada 1.000 persones majors de 65 anys** i 6,83 places en centres de dia per cada 1.000 habitants, el que suposa un descens del 17% en la ràtio per habitant per a les residències i del 13,6% pel que fa als centres de dia.

	2006	2012	2013	2016	% 2006-2016
Places residències	12.452	13.602	10.091	10.844	-12,9%
Places centres dia	2.623	3.276	2.203	2.378	-9,3%
Població 65 anys o més	331.861	338.770	342.328	348.247	4,9%
Ràtio places residències per 1000 habitants de 65 anys o més	37,52	40,15	29,48	31,14	-17,0%
Ràtio places centres dia per 1000 habitants de 65 anys o més	7,9	9,67	6,44	6,83	-13,6%

Taula 32. Evolució places residencials i centres de dia 2006-2016.

La majoria de places ofertades en centres residencials es troben al districte de l'Eixample (22,9%), seguit del districte d'Horta-Guinardó (21,1%). El districte amb menys places de residències disponibles és el de Ciutat Vella (amb un 2,9% del total), seguit de Sant Andreu (3,4%). Pel que fa als centres de dia, el districte amb un major nombre de places és Sarrià- Sant Gervasi, amb el 17,2% del total, mentre que el districte amb menys places de centres de dia és Gràcia, amb 51 places que representen el 2,1% del total.

	Centres de dia				Residències			
	Establiments	%	Places	%	Establiments	%	Places	%
Ciutat Vella	5	6,1%	192	8,1%	9	4,8%	310	2,9%
Eixample	10	12,2%	207	8,7%	60	32,1%	2.484	22,9%
Sants-Montjuïc	6	7,3%	203	8,5%	8	4,3%	867	8,0%
Les Corts	5	6,1%	186	7,8%	3	1,6%	431	4,0%
Sarrià-Sant Gervasi	12	14,6%	408	17,2%	28	15,0%	1.373	12,7%
Gràcia	5	6,1%	51	2,1%	17	9,1%	970	8,9%
Horta-Guinardó	15	18,3%	351	14,8%	33	17,6%	2.287	21,1%
Nou Barris	7	8,5%	209	8,8%	10	5,3%	673	6,2%
Sant Andreu	9	11,0%	333	14,0%	4	2,1%	372	3,4%
Sant Martí	8	9,8%	238	10,0%	15	8,0%	1.077	9,9%
Total	82	100%	2.378	100%	187	100%	10.844	100%

Taula 33. Establiments i Places per a Residències i Centres de dia segons districte. Barcelona, 2016.

Les sol·licituds a centres residencials i centres de dia

Les sol·licituds a residències es reparteixen de forma similar entre centres públics, col·laboradors i concertats, en torn 4.000 entrades per cada tipologia de centre. En relació a l'oferta de places, les residències públiques tenen una oferta de 1.336 places distribuïdes en 16 centres i la llista d'espera més extensa amb 4.084 sol·licituds. En canvi, les 4.343 places col·laboradores tenen 3.877 sol·licituds, i 3.594 places concertades acumulen llista d'espera de 4.123 sol·licituds.

Les 333 sol·licituds a centres de dia es dirigeixen principalment a centres públics (el 68,8%).

	Centre de Dia		Residència	
	Sol·licituds	%	Sol·licituds	%
Públic (Propi)	229	68,8%	4.083	33,8%
Col·laboradors	80	24,0%	3.877	32,1%
Concertats	24	7,2%	4.123	34,1%
Privats acreditats (PEV: Prestació econòmica Vinculada)	0	0,0%	0	0,0%
Total	333	100,0%	12.083	100,0%

Taula 34. Nombre de sol·licituds segons règim del centre i tipologia del centre

Els districtes amb una major concentració de sol·licituds de plaça (tant residencials com de centre de dia) són Sant Martí (amb el 15,9% de les sol·licituds), Horta-Guinardó (15,4%) i l'Eixample (15,3%).

Mentre que a l'altre extrem es situa Ciutat Vella amb el 2,3% de les entrades en llista d'espera, seguit del districte de Les Corts amb el 5,7% de sol·licituds.

La taula següent presenta les sol·licituds per districte, la població de 65 i més anys i les places disponibles a cada districte.

	Sol·licituds	%	Persones 65 i més	%	Places	%
Ciutat Vella	284	2,3%	14.402	4,1%	502	3,8%
Eixample	1.899	15,3%	58.947	16,9%	2691	20,4%
Sants-Montjuïc	1.420	11,4%	36.742	10,6%	1070	8,1%
Les Corts	702	5,7%	20.515	5,9%	617	4,7%
Sarrià-Sant Gervasi	886	7,1%	31.930	9,2%	1781	13,5%
Gràcia	985	7,9%	26.388	7,6%	1021	7,7%
Horta-Guinardó	1.908	15,4%	40.381	11,6%	2638	20,0%
Nou Barris	1.180	9,5%	39.403	11,3%	882	6,7%
Sant Andreu	1.183	9,5%	31.747	9,1%	705	5,3%
Sant Martí	1.969	15,9%	47.792	13,7%	1315	9,9%
Total	12.416	100,0%	348.247	100,0%	13222	100,0%

Taula 35. Sol·licituds segons districte i persones de 65 i més anys.

També cal tenir en compte pel que fa al termini de la llista d'accés per poder accedir a una plaça residencial per a gent gran a la ciutat de Barcelona, d'acord amb el sistema actual d'adjudicació de recursos, cal tenir present que depèn de diversos factors, com el territori, el fet de ser home o dona, el moviment de baixes d'un centre en concret.

Les persones poden optar a triar el centre on volen ser atesos, sense que en cap cas es pugui obligar una persona a ingressar en un centre que no vol.

De tota manera, en cas de necessitat d'ingrés immediat, la persona pot ser ingressada en un centre on no hi hagi llista d'accés, però pot romandre en una altra llista a l'espera del centre desitjat.

En maig de 2016 a la ciutat de Barcelona hi ha 8.018 persones en **llista d'accés residencial**, de les quals 2.099 ja estan ingressades, però pendent de trasllat perquè no és la primera opció.

D'altra banda, hi ha 5.919 persones en llista pendent d'ingrés tot i que no estan desateses perquè gaudeixen d'altres recursos derivats de la Llei de Dependència.

Igualment en aquesta mateixa data, maig de 2016, a la ciutat de Barcelona hi havia 300 persones en **llista d'accés de centre de dia**, de les quals 29 ja estan ingressades, però pendent de trasllat perquè no és la primera opció.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

Tot i l'esforç dels equipaments municipals per avançar en la qualitat dels seus serveis, ja siguin millores relacionades amb les seves infraestructures, com millores vinculades a l'atenció personal, promovent una participació més activa en la dinàmica dels centres residencials, la resposta per a cobrir les necessitats residencials de la ciutat de Barcelona és del tot insuficient.

Sovint les llistes d'espera per un accés residencial vinculat a la prestació de la LAPAD s'allarguen, fins que la persona gran i els seus cuidadors (en cas de disposar) no poden contenir la situació i es precipita una urgència social, sent la única via cursar l'ingrés a través del SAUV, quan la situació és del tot incontenible, provocat una saturació d'aquest servei. Cal fer constar que a finals del 2016 des de la Generalitat van començar a donar moltes sortides a les places en llista espera centres residencials.

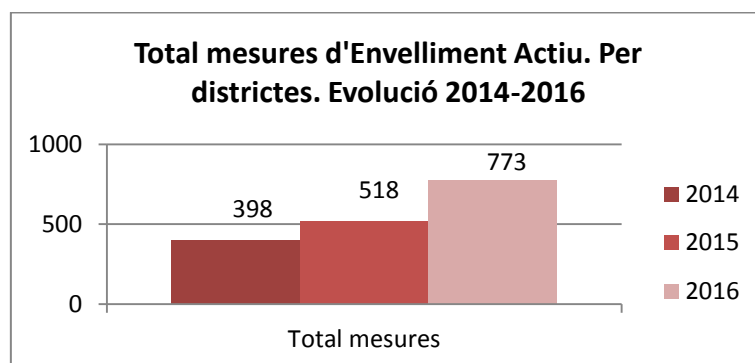
Cal, per tant, avançar en aquest objectiu per millorar la resposta a les necessitats específiques de les persones grans i garantir uns serveis de qualitat.

Objectiu General 3. Promoure un abordatge global de l'envelliment actiu a través de la coordinació dels diferents serveis, basat en l'equitat i la justícia social, promotor de l'equilibri territorial i coherent amb el programa establert a cada districte.

L'envelliment actiu com a fórmula saludable que promou l'autonomia personal

El desenvolupament dels Plans d'Envelliment Actiu

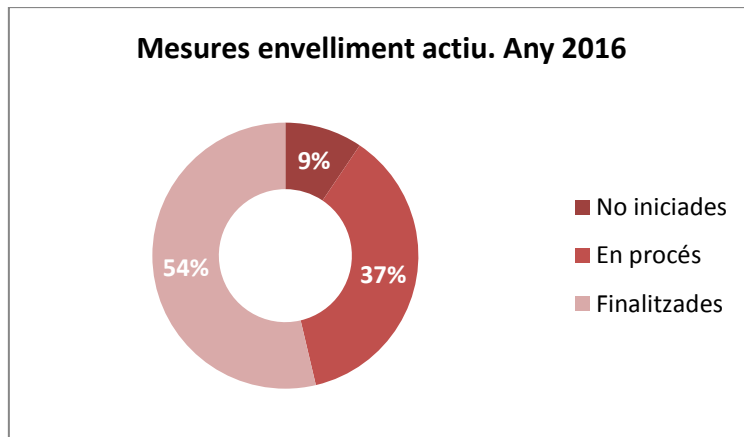
Pel que fa al grau de finalització de les mesures plantejades als Programes d'Envel·liment Actiu dels Districtes s'estimen que pel conjunt de les **773** mesures plantejades, al voltant del **53,7%** estan **finalitzades** (415). Cal tenir en compte que el **36,8%** de les mesures que continuen estan **en procés** (285) i **9,44%** que **no estan iniciades** (73), ho fan en base a una programació que va més enllà del 2016 i que per tant, el grau de compliment segueix segons la planificació establerta.

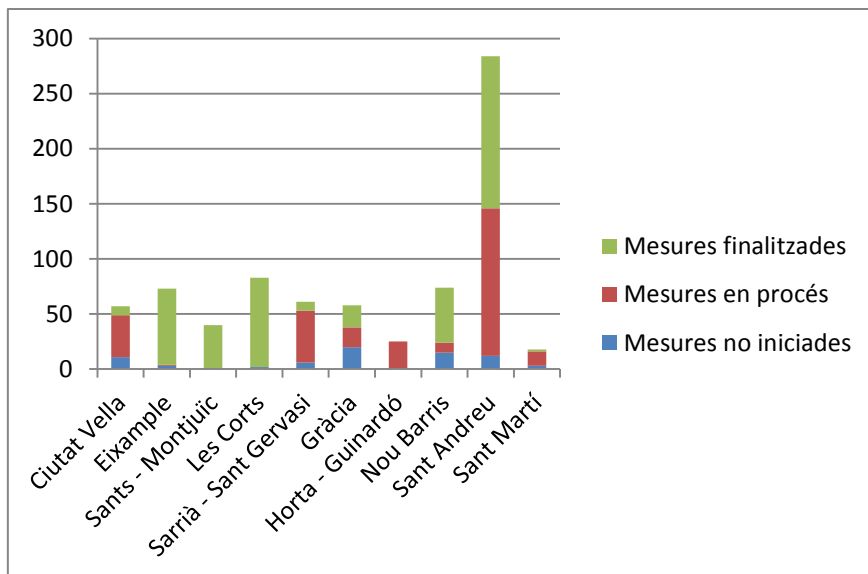
Gràfic 154. Total mesures d'Envel·liment Actiu. Per districtes. Evolució 2014-2016

Districte	2014	2015	2016			
	Total Mesures	Total Mesures	Total Mesures	No iniciades	En procés	Finalitzades
01 Ciutat Vella	56	57	57	11	38	8
02 Eixample	73	73	73	3	1	69
03 Sants - Montjuïc	40	40	40	1	0	39
04 Les Corts	83	83	83	2	0	81
05 Sarrià - Sant Gervasi	59	61	61	6	47	8
06 Gràcia	69	50	58	20	18	20
07 Horta - Guinardó	nd	25	25	0	25	0
08 Nou Barris	nd	6	74	15	9	50
09 Sant Andreu	nd	105	284	12	134	138
10 Sant Martí	18	18	18	3	13	2
TOTALS	398	518	773	73	285	415

Taula 36. Total Mesures del Pla d'envelliment actiu per Districtes 2014-2016

Gràfic 165. Mesures envelliment Actiu. Segons estat de la mesura. Any 2016.

Gràfic.26. Mesures envelliment actiu. Segons estat de la mesura. Per districtes. Any 2016.

De les mesures finalitzades algunes tenen un caràcter de continuïtat. Entre d'altres destaquen: activitats físiques programades durant l'any com les caminades per la ciutat i indrets de muntanya, les xerrades sobre la salut psíquica i física del col·lectiu, les tertúlies sobre el benestar emocional i la forma de poder gaudir d'una etapa (la etapa de la jubilació) de la vida plena i creativa a tots els nivells, la gestió de tallers d'entrenament de la memòria, activitats intergeneracionals com per exemple les classes d'horticultura dels avis als nenes de l'escola, etc.

Clubs de lectura per a les persones grans promoguts des de la xarxa de biblioteques públiques

Durant l'any 2016, existeixen **124** clubs de lectura a la ciutat (9 clubs més que l'any 2015), **4** dels quals són específics per a les persones grans (1 més que l'any 2015) i on han assistit un total de **865** persones (**decreixement** del **9,1%** respecte a l'any 2015 pel que fa a l'assistència).

	2013	2014	2015	2016
Nombre de Clubs de lectura promoguts a les Biblioteques	111	105	115	124
Nombre de Clubs de lectura específic per a les persones grans a Barcelona	5	4	3	4
Nombre de persones totals assistents als Clubs de lectura promoguts a les Biblioteques	4.065	4.735	5.568	4.927
Nombre de persones >65 anys assistents	1.258	1.251	952	865

Taula 37: Clubs de lectura promoguts a les biblioteques: nombre de clubs, nombre de persones grans assistents i total d'assistents. Font: Biblioteques

La distribució de Clubs de lectura per districtes és la que figura a la taula següent:

Districte	2015	2016
01 Ciutat Vella	16	18
02 Eixample	17	20
03 Sants - Montjuïc	11	10
04 Les Corts	5	5
05 Sarrià - Sant Gervasi	5	6
06 Gràcia	10	14
07 Horta - Guinardó	10	9
08 Nou Barris	13	11
09 Sant Andreu	13	14
10 Sant Martí	15	17
TOTALS	115	124

Taula 38. Nombre Clubs de lectura per districte. Anys 2015-2016. Font: Consorci de Biblioteques

Els específics per a les persones grans estan situats al Districte de Ciutat Vella el Casal Municipal de Persones Grans Josep Tarradellas i el Casal Municipal de Persones Grans Josep Trueta i al Districte de Nou Barris el Casal Municipal de Persones Grans Vilapicina i la Torre Llobeta.

Aquests clubs, coordinats per la Biblioteca Sant Pau-Santa Creu i la Biblioteca Vilapicina i la Torre Llobeta, es reuneixen regularment per llegir i comentar la lectura escollida amb el suport d'un voluntari de la biblioteca.

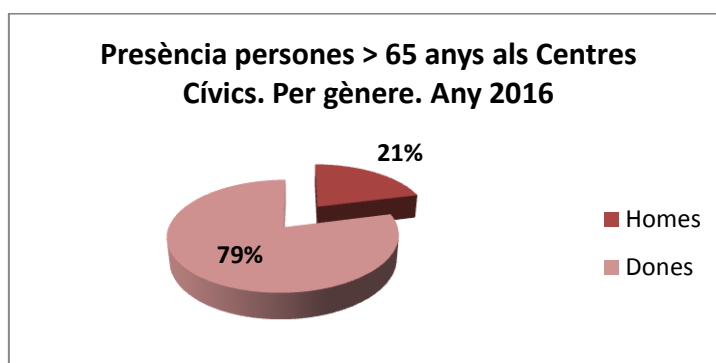
Així mateix durant el 2016, es van portar a terme un total de **4.042 activitats culturals i de difusió de la lectura** a les biblioteques, mentre que l'any 2015, en van ser un total de 3.943. Per tant, podem afirmar que hi ha hagut un augment del **2,5%** de les activitats culturals. El total d'assistents majors 65 anys, ha estat **14.999**, que representen un **14,8%** del total (101.226 persones). D'aquests persones majors de 65 anys, el **69,5%** són dones i el **30,5%** són homes.

Any	Nombre activitats culturals i de difusió	Nombre assistents >65 anys	% dones >65 anys assistents	% homes >65 anys assistents
2015	3.943	15.918	68,73%	31,27%
2014	3.433	14.646	67,95%	32,05%
2016	4.042	14.999	69,50%	30,50%

Taula 39. Activitats culturals biblioteques 2016. Persones majors 65 anys.

La presència de les persones grans als Centres Cívics

Durant el **2016** s'han inscrit a cursos i tallers diversos promoguts pels Centres Cívics de la ciutat un total de **19.971 persones** majors de 65 anys representant un **21,33%** sobre el totals dels inscrits (93.620 persones). Del nombre total d'inscrits majors de 65 anys, un **21%** són homes i un **79%** són dones. Igualment, es pot observar una davallada del **20,13%** respecte al 2015. I un augment **1,63%** respecte al període 2014-2016.

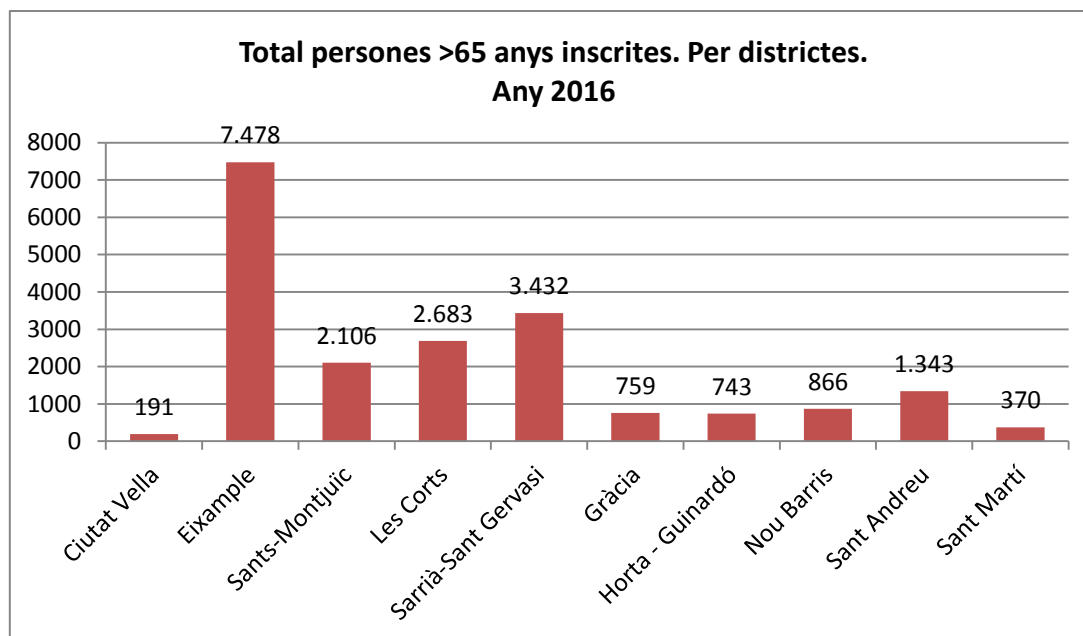

Gràfic 27. Presència de les persones > 65 anys als Centres Cívics. Per gènere. Any 2016.

La **mitjana de persones majors** participants en les diferents activitats representen un **21,33%** sobre les persones totals inscrites. Els districtes que més destaquen són **Sarrià-Sant Gervasi** amb un **42,93%**, **Les Corts** amb un **28,96%** i **L'Eixample** amb un **25,71%**. Molt per sota es situen **Ciutat Vella** amb un **2,88%** i **Sant Martí** amb un **8,29%**.

Districte	2014			2015			2016		
	Totals	>65 anys	% > 65 anys	Totals	>65 anys	% > 65 anys	Totals	>65 anys	% > 65 anys
01 Ciutat Vella	7.157	190	2,65%	7.755	249	3,21%	6.633	191	2,88%
02 Eixample	31.238	6729	21,51%	38.904	9.080	23,34%	29.081	7.478	25,71%
03 Sants - Montjuïc	6.567	998	15,2%	15.727	2.489	15,83%	11.878	2.106	17,73%
04 Les Corts	11.435	2896	25,33%	12.483	3.350	26,84%	9.264	2.683	28,96%
05 Sarrià - Sant Gervasi	10.664	4556	42,72%	11.140	4.765	42,77%	7.995	3.432	42,93%
06 Gràcia	4.024	752	18,69%	4.687	856	18,26%	3.803	759	19,96%
07 Horta - Guinardó	6.115	1112	18,18%	6.465	1.169	18,08%	4.980	743	14,92%
08 Nou Barris	5.769	822	14,25%	7.602	979	12,88%	5.372	866	16,12%
09 Sant Andreu	8.082	1157	14,32%	12.530	1.621	12,94%	10.152	1.343	13,23%
10 Sant Martí	5.273	439	8,33%	5.561	449	8,07%	4.462	370	8,29%
TOTALS	96.369	19.651	20,39%	122.854	25.007	20,36%	93.620	19.971	21,33%

Taula 40. Persones inscrites a cursos i tallers promoguts pels Centres Cívics a. Evolució 2014-2016.

Gràfic 28. Nombre total de persones majors de 65 anys inscrites a cursos i tallers promoguts pels Centres Cívics. Per districtes. Any 2016.

Programa Baixem al carrer

Aquest programa, promogut per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, incideix en la soledat i l'aïllament de les persones grans que troben barreres arquitectòniques a l'hora de sortir de casa, o bé de persones que tot i que poden sortir de casa perquè viuen en una planta baixa, pateixen una situació d'aïllament social a causa de dificultats de mobilitat dins del barri. Aquest programa és rellevant per la tendència al sobreenvelliment de la població i la solitud sobrevinguda (per causes arquitectòniques o físiques de la pròpia persona).

Durant el 2016, s'ha mantingut el programa als barris de: Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, La Ribera, El Born i Santa Caterina, Raval Nord, Raval Sud, El Besós, La Guineueta, la Nova Esquerra de l'Eixample i s'ha iniciat al barri de Bon Pastor. S'han atès un total de **83 persones**.

Programa Activa't

"Activa't" és el nom d'un programa d'exercici físic i de salut que es practica a l'aire lliure, en concret a diferents parcs i jardins de Barcelona, i que vol incentivar l'exercici físic per fer salut, mantenint una vida activa a nivell psicològic i social, trobar-se en millors condicions, i disminuir el risc de malalties, mentre es gaudeix dels espais verds de la ciutat. Promou un estil de vida actiu als parcs i espais verds de la ciutat, que combina caminades amb gimnàstiques suaus com el tai-txi o txi-kung.

El total de persones inscrites al 2016 ha estat 1.489, i tot i que no es disposa de la dada disgregada per edat, el percentatge de les persones majors de 65 anys és molt predominant.

Programa "Activa't"	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nombre Total de persones inscrites	840	1.123	1.255	1.333	1.457	1.489
Nombre de persones inscrites >65 anys	-	-	-	788	876	nd

Taula 41. Programa Activa't. 2011-2016

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

Promoure l'envelliment actiu i fer una oferta ampla de ciutat, que garanteix l'equilibri territorial de ciutat, és un objectiu prioritari del Pla com garant de la prevenció i la promoció de la salut de les persones grans.

Aquesta fita que s'ha assolit al període 2013-2016 cal però continuar donant-li impuls per part dels diferents agents municipals compromesos. Cal avançar en el model de treball en complementació entre salut i serveis socials.

Objectiu General 4. Potenciar els recursos de suport per a les persones grans i les famílies cuidadores tenint en compte la perspectiva de gènere de manera particular.

Aquest objectiu del Pla fa referència a potenciar els recursos per a persones grans i les seves famílies cuidadores.

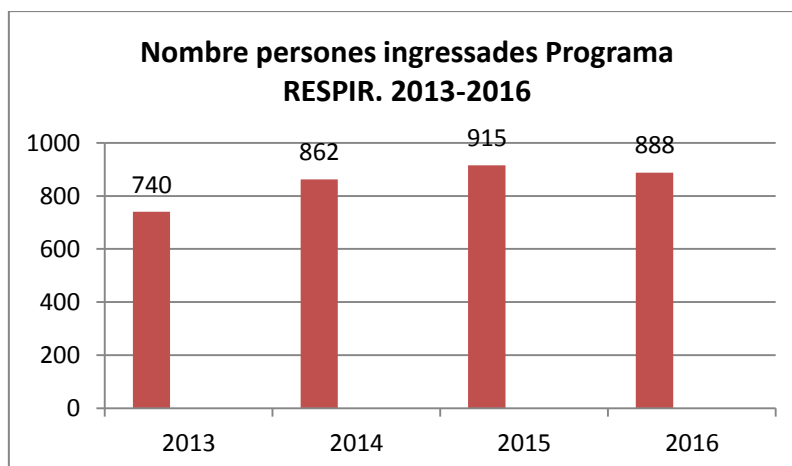
Cobertura de les demandes al RESPIR

Aquest any 2016, les sol·licituds rebudes pel programa Respir han estat **1.630** (un increment del **10%** respecte del 2015, i un increment del **57%** pel període 2011-2016). D'aquestes sol·licituds (1.630) **647** han realitzat una estada a les Llars Mundet de la Diputació de Barcelona. El nombre de sol·licituds s'ha vist incrementat, en part perquè les famílies han obtingut resposta a la seva petició d'estada RESPIR a l'estiu i tornen a repetir. D'aquest total de sol·licituds, finalment, es van ingressar un total de **888** persones (suposant un **decreixement** del **3%** respecte l'any 2015 i un **increment** del **32,9%** pel període 2011-2016).

TOT L'ANY	2011	2012	2013	2014	2015	2016	%Variació 2015-2016	%Variació 2011-2016
Sol·licituds rebudes	1.038	1.077	1.201	1.278	1.482	1.630	10%	57%
Persones Ingressades	668	668	740	862	915	888	-3%	32,9%

Taula 42. Cobertura de les demandes RESPIR. Període 2011-2016. Font: Departament Gent Gran.

Gràfic 29. Nombre persones ingressades Programa RESPIR. Evolució 2013-2016.

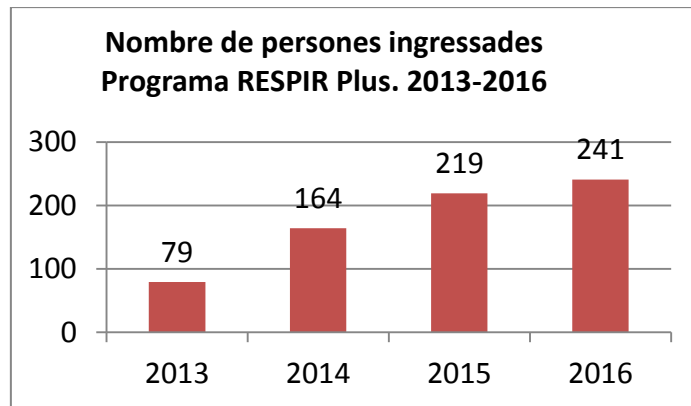
En els últims anys la demanda d'aquest servei ha estat incrementada de tal manera que la Diputació de Barcelona no té prou places per a atendre totes les sol·licituds, principalment durant els mesos estivals de juliol, agost i setembre. En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, des de l'any 2013 reforça el programa RESPIR durant el període estival mitjançant la contractació de places residencials privades a la ciutat de Barcelona i rodalies. Es així com neix el Programa "Respir Plus".

El RESPIR Plus

El Respir Plus de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2016 ha gestionat un total de **241** l'any 2016 (231 l'any 2015), i ha rebut un total de **193.525,80€**. Pel que fa a la despesa, ha sofert un creixement del **12,32%**, molt important en el període 2013-2016 superior al **153%**.

Programa "Respir Plus"	2013	2014	2015	2016	Variació 2015-2016	Variació 2013-2016
Núm. persones ingressades	79	164	219	241	10,04%	205,06%
Pressupost	76.444,01€	168.077,04 €	172.290,03 €	193.525,80€	12,32%	153,16%

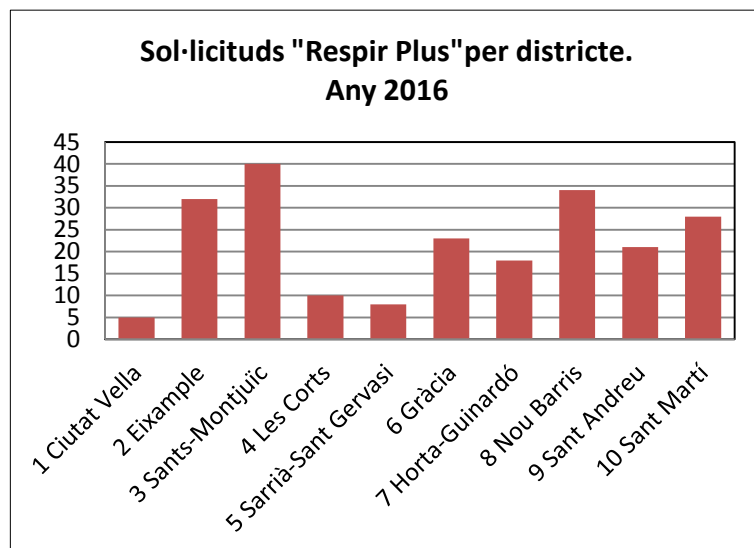
Taula 43. Dades econòmiques del pressupost executat del programa Respir Plus. Any 2013- 2016. Mesos d'Estiu.

Gràfic 30. Nombre persones ingressades Programa RESPIR Plus. Evolució 2013-2016.

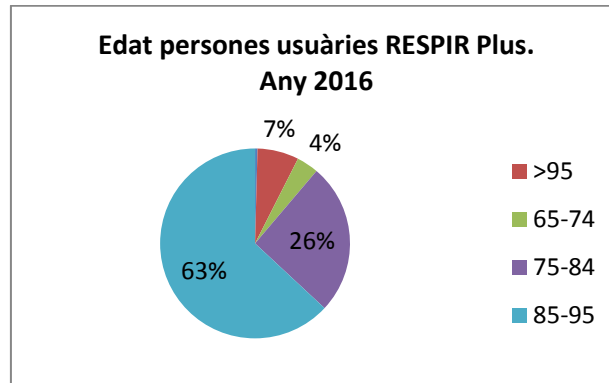
D'aquestes 241 persones ingressades, la distribució per districtes és la següent:

Els districtes que han presentat major nombre de sol·licituds de Respir han estat, per ordre, Sants-Montjuïc (38 sol·licituds), Nou Barris i l'Eixample (34 sol·licituds), mentre que Ciutat Vella, Sarrià Sant-Gervasi i Les Corts han estat els que menys amb 5, 8 i 8 demandes de Respir respectivament.

Gràfic 31: Sol·licituds Programa "Respir Plus". Per districtes. Any 2016.

El 63% de persones grans que finalment han ingressat tenen una edat que oscil·la entre els 85 i 95 anys. Si baixem a la franja d'edat compresa entre els 75 i 84 anys, el nombre de sol·licituds baixa fins el 26%. El nombre de demandes per persones amb edats inferiors als 75 anys representa només el 4% del total de sol·licituds rebudes.

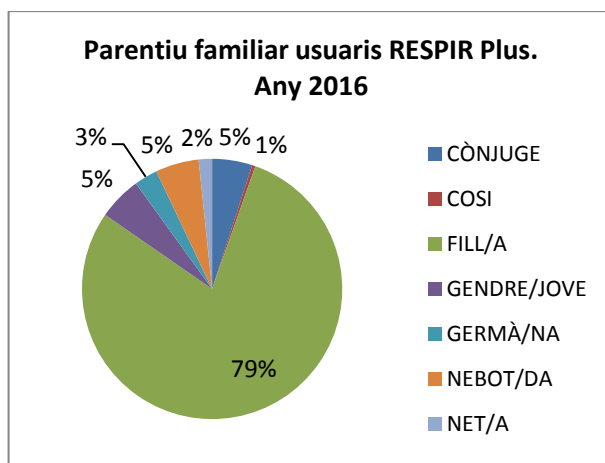

Gràfic 172: % Persones usuàries RESPIR Plus. Per franges d'edat. Any 2016.

El 74% de les persones ingressades al servei "Respir Plus" conviuen amb els seus cuidadors principals llevat del 26% de persones que viuen soles o amb cuidadors professionals.

Els fills són, amb un 79%, els principals cuidadors de les persones usuàries del Respir. Segueixen, amb molta diferència els nebots/es, les joves i els cònjuges, que representen un 5% del total.

El principal motiu de demanda del servei és per descans dels cuidadors (72%). Segueix el motiu per vacances (25%).

Gràfic 33: Parentiu familiar persones ingressades "Respir Plus". Any 2016.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 4

El servei ofert a través del RESPIR i del Respir Plus en període estival pel que fa a les dades del període 2013-2016 ha donat un suport molt important i a la vegada necessari per a descarregar en les funcions de cura per part de les famílies cuidadores.

Objectiu General 5. Promoure i enfortir les xarxes de suport i ajuda mútua a les persones grans en l'entorn de proximitat, vinculant la pluralitat d'agents implicats i en coordinació amb la resta de la ciutat.

Promoure i enfortir les xarxes de suport i ajuda mútua a les persones grans en l'entorn de proximitat vinculant la pluralitat d'agents implicats i en coordinació amb la resta de la ciutat

Els Projectes de suport a famílies promoguts per les entitats que formen part de la Xarxa de famílies cuidadores

La Xarxa pel Suport a Famílies Cuidadores neix l'any 2008 a l'empara de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Els objectius de la Xarxa són: Conèixer i donar a conèixer aquesta realitat a la ciutadania; defensar el dret de les famílies a cuidar; donar a conèixer les organitzacions de suport i implicar als professionals de serveis socials i de salut.

Actualment està formada per **20 organitzacions** de diferent naturalesa (entitats, col·legis professionals i institucions públiques de l'àmbit social i sanitari), que comparteixen un mateix propòsit: que totes les persones que cuiden familiars malalts o dependents rebin el suport que necessiten i el reconeixement que mereixen.

Al llarg del període 2013-2016 ha anat desenvolupant diferents activitats i projectes. A tall d'exemple al durant l'any **2015**, dins la xarxa s'han portat a terme **129 projectes** i on hi ha assistit un total de **268 persones** a les diverses reunions que s'han convocat dins la xarxa. Igualment, la Xarxa ha treballat activament per oferir a la ciutadania una guia sota el nom de **Guia d'orientacions per a l'atenció de persones que cuiden familiars malalts i o dependents** que va donar a conèixer en la jornada de treball sota el títol "*I vostè, com està?*", amb **240 professionals assistents**. D'aquesta participació s'ha evidenciat la necessitat i l'interès de donar continuïtat als marcs i espais de treball interdisciplinari i compartit i de realitzar un esforç intens i sostingut en el temps per donar a conèixer a tots els professionals les orientacions elaborades.

Durant el 2016 cal destacar el procés de reflexió sobre les criteris organitzatius que ha finalitzat al llarg aquest any després d'un procés participatiu i amb l'aprovació consensuada sobre el nou model. La voluntat que ha acompanyat aquesta reflexió ha estat la d'obrir-se a més entitats tot vetllant perquè aquesta obertura no posi en risc el funcionament de la Xarxa, la seva operativitat i la cohesió que existeix.

Aquest procés s'ha concretat en l'acollida i incorporació a la Xarxa de les primeres entitats, la Fundació Esclerosi Múltiple i la Fundació Pasqual Maragall.

S'ha desenvolupat també la **primera consulta ciutadana amb el nom de I tu, com estàs?** per conèixer millor la realitat de les persones cuidadores. Aquesta iniciativa ha tingut un doble propòsit: contribuir al reconeixement de les persones que cuiden i escoltar-les i preguntar-los per com els afecta el fet de cuidar en la seva vida (en relació a l'àmbit laboral, econòmic, familiar...)

Aquesta consulta s'ha concretat en les següents accions:

- **Trobades amb persones cuidadores** (se n'han realitzat un total de 14 en tota la ciutat) amb la col·laboració de diferents entitats i organitzacions de la Xarxa (entitats, centres de serveis socials, centres d'atenció primària de salut...). La Xarxa ha organitzat també trobades per arribar a persones que són cuidadores però que no estan vinculades a entitats o serveis de suport (espais de festa major a l'Eixample i la Barceloneta...)

- L'enquesta **I tu, com estàs?** és la primera enquesta ciutadana adreçada a les persones que cuiden familiars malalts i/o amb dependència. Té l'objectiu de millorar la comprensió sobre l'abast d'aquesta realitat i sobre les necessitats i les dificultats que les persones que cuiden han d'afrontar en la seva tasca quotidiana, està plantejada com una eina de coneixement perquè aquestes persones puguin rebre el reconeixement que mereixen i el suport que necessiten. A finals del 2016 l'havien respost 189 persones i al llarg del primer semestre de l'any vinent es continuarà difonent de manera intensa per ampliar la participació.

La informació obtinguda fruit d'aquestes accions es sistematitzarà i serà la base per dissenyar i articular una estratègia de ciutat per les persones que cuiden persones malaltes i/o dependents.

En aquest context de reconeixement a les persones cuidadores destaquem també la celebració d'un acte públic de ciutat organitzat conjuntament amb l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva i la Xarxa, l'Àgora Ciutadana celebrada al mes de novembre amb la assistència de 165 persones.

L'Àgora d'enguany ha estat dedicada a les persones cuidadores de la ciutat i va permetre conèixer de primera mà les experiències i les dificultats que experimenten les persones cuidadores en la seva vida professional, familiar i social. A través de la presència de l'alcalde i d'autoritats municipals es va explicar la voluntat i el compromís de l'Ajuntament per avançar en el reconeixement i en el suport a les persones cuidadores que cuiden familiars malalts i/o dependents i es va presentar el procés d'elaboració d'una estratègia de ciutat per avançar en aquest reconeixement.

Els Grups de suport a famílies cuidadores de persones grans promoguts pels Centres de Serveis Socials

El propòsit principal d'aquests projectes va orientat a reduir la sobrecarrega de la persona que cuida, treballant emocions (la culpa, el dol, sentiments ambivalents, etc.), al mateix temps es facilita formació i informació a les persones cuidadores. A través d'aquests projectes es reforça l'apoderament de la persona cuidadora, l'ajuda mútua entre les persones membres del grup així com la seva inclusió en el territori.

Durant l'any 2016 han estat **22 projectes grupals** i s'han distribuït pràcticament en la totalitat de districtes de la ciutat: 8 dels 10 districtes de la ciutat realitzen com a mínim un projecte grupal adreçat a persones cuidadores. En alguns territoris, el projecte grupal s'adreça a persones usuàries de només un centre de

serveis socials, en d'altres els projectes grupals estan adreçats a persones cuidadores de tot el districte. Respecte a l'any 2015, els grups de suport a famílies cuidadores **s'han incrementat en 4**.

A continuació es mostra la relació de projectes:

1. Cuida't per cuidar: Taller de cuidadors, CSS Barceloneta.
2. Grup de cuidadors, CSS Barceloneta.
3. Taller de cuidadors, CSS Sagrada Família.
4. Suport a l'acció associativa del cuidador SAAC, CSS Sagrada Família.
5. Taller de construcció de la xarxa del cuidador TCXC, CSS Sagrada Família.
6. Grup de cuidadors de suport Nova Esquerra Eixample i CSS Nova Esquerra Eixample.
7. Grup de cuidadors, CSS Nova Esquerra Eixample.
8. Grup de cuidadors, CSS Sant Antoni.
9. La Colla Cuidadora - Grups de suport, CSS Dreta de l'Eixample / CSS Fort Pienc / CSS Antiga Esquerra Eixample.
10. Grup de cuidadors "Cuides... i et cuides?", CSS Numància
11. Grup de cuidadors, CSS Poble Sec
12. Grup de cuidadors autònoms, CSS Poble Sec.
13. GAM Cuidadors La Marina, CSS La Marina
14. Grup de cuidadors, CSS Les Corts / CSS Maternitat-Sant Ramon
15. Grup de suport a cuidadors de Sarrià, CSS Sarrià
16. Racons (febrer 2016 - abril 2016), CSS Camp d'en Grassot - Gràcia Nova
17. Racons (novembre 2016 - abril 2017), CSS Camp d'en Grassot - Gràcia Nova
18. Cuida't, CSS Vila de Gràcia.
19. Aireja't, CSS Guinardó / CSS Baix Guinardó - Can Baró
20. Grup de cuidado@s Horta, CSS Horta
21. Grup d'ajuda mútua per a cuidadors "Connectant amb mi mateix", CSS Garcilaso.
22. Grup de Formació per a cuidadors no professionals, CSS Garcilaso.

Projecte *Temps de barri, temps per tu*. Direcció Programa de Temps i Economia de les cures

El projecte "temps per tu", en la seva modalitat per a famílies que tenen cura de persones amb dependència es desenvolupa en 3 districtes: Sant Martí, Sant Andreu i l'Eixample. Durant l'any 2016, s'han atès **44 famílies** (s'ha incrementat en 12 respecte al 2015). Es concreta en activitats setmanals amb una durada de 3 hores, l'objectiu principal és oferir temps personal, en el seu entorn immediat, a aquelles persones que tenen algun familiar al seu càrrec, per tal de prevenir situacions d'estrès i claudicació, millorant la seva qualitat de vida.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 5

Donant respostes que reforcin el paper i la tasca de les persones cuidadores és un objectiu que s'assolí durant el període vigència del pla; tot i així convé reforçar-lo i treballar-lo en complementació entre els diferents sistemes que atenen a les persones grans: salut i serveis socials i, a la vegada, comptar amb les entitats socials que fan una labor molt valuosa.

Síntesi línia estratègica 2: Aprofundiment en l'atenció a les persones grans de la ciutat.

Les dades i conclusions més rellevants d'aquesta línia són:

ACCÉS I QUALITAT. ADEQUACIÓ A LA DIVERSITAT. ABORDATGE GLOBAL. SUPORT I AJUDA MÚTUA

GARANTIR L'ACCÉS UNIVERSAL ALS SERVEIS SOCIALS

- ▶ **Augmenta** l'impacte de persones en **atenció oberta** als serveis socials (**39,38%**). Major als districtes Ciutat vella, Nou Barris o Sant Martí.
- ▶ El nombre de **persones majors de 65 anys ateses** als CSS **augmenta** al 2016
- ▶ Pel que fa a l'atenció per recursos específics **ha crescut** considerablement el **SAD, TAD, Àpats a domicili**, tot i que **es manté en Àpats en companyia**.
- ▶ **Creix** el nombre d'estades residencials al **SAUV**.

ADEQUACIÓ DELS SERVEIS A LES NECESSITATS D'ATENCIÓ

- ▶ Cal continuar avançant en el **model d'atenció centrada en les persones grans**.

L'ABORDATGE GLOBAL DE L'ENVELLIMENT ACTIU

- ▶ L'abordatge global **Pla de l'Envel·liment Actiu** i la seva aplicació als **districtes** segueixen un **bon ritme d'execució i desplegament**.

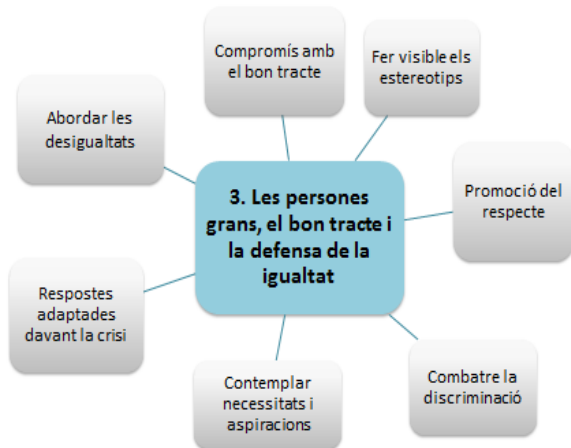
RECURSOS DE SUPORT PER A LES PERSONES GRANS I LES SEVES FAMÍLIES

- ▶ **Creix** el nombre de places del servei **Respir Plus** de manera considerable garantint una resposta en el període estival amb una important dotació pressupostària.

LES XARXES DE SUPORT I L'AJUDA MÚTUA A LES PERSONES GRANS EN EL SEU ENTORN

- ▶ Es **consolida el suport a famílies cuidadores** i **creixen els projectes de suport grupal** oferts des dels diferents **CSS** de la ciutat.

LÍNIA ESTRATÈGICA 3. Les persones grans, el bon tracte i la defensa de la igualtat.

Avançar en el compromís de garantir el bon tracte a les persones grans i combatre la discriminació fent visible els estereotips, abordant les desigualtats i desenvolupant respostes adaptades a les persones grans que pateixen l'impacte de la crisi.

Objectiu General 1. Combatre la **discriminació** que afecta les persones grans fent visibles els **estereotips** i abordant les **desigualtats** i les barreres a l'exercici dels drets **Facilitar l'accés a les tecnologies de la informació i comunicació com a estratègia facilitadora per evitar la fractura digital**

Accés informàtic als Casals i espais municipals de gent gran

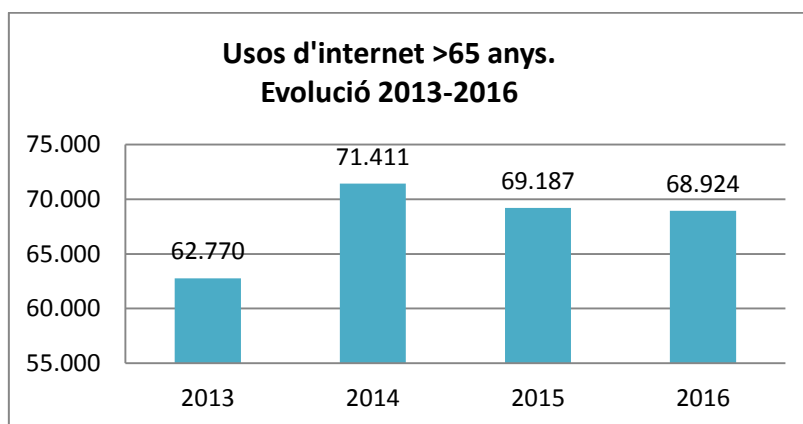
L'any 2016, l'Ajuntament de Barcelona comptava amb **34** aules informàtiques ubicades en els casals i espais municipals de gent gran, de les quals 29 estaven conveniades amb la Fundació "la Caixa". D'altra banda, amb la voluntat d'ampliar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), es van instal·lar punts de connexió Wi-Fi en tots els casals i espais municipals de gent gran que no en tenien, de tal manera que, a finals del 2015, la cobertura de Wi-Fi dels 53 casals i espais municipals de gent gran va ser del 100%.

Alfabetització digital organitzats pel Consorci de Biblioteques

Dels cursos d'alfabetització digital organitzats pel Consorci de Biblioteques durant al 2016, han estat **1.992** persones inscrites majors de 60 anys, el que significa un augment del **5,62%** respecte a l'any 2015. Si bé, es pot afirmar que des de l'any 2014 aquest indicador ha experimentat una lleugera davallada del **6,3%** al llarg del període analitzat (2014-2016).

Ús d'internet i ofimàtica a les Biblioteques municipals

Durant l'any 2016, pel que fa a les persones majors de 65 anys, el nombre d'usos ha estat de **68.924**, representant una lleugera davallada del **0,4%** respecte a l'any 2015. Si ho relacionem amb el **9,82%** de persones grans que al 2016 ha fet ús d'internet i de les eines ofimàtiques, es pot observar una tendència a l'alça que culmina al 2014 amb 71.411 usos. Per tant, s'observa un augment del **9,8%** durant el període 2013-2016, com mostra el gràfic:

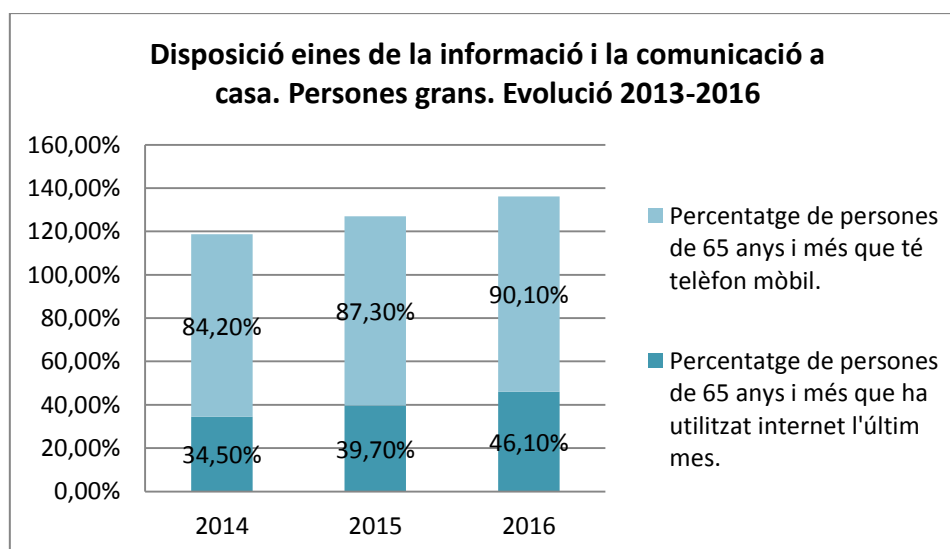
Gràfic 34. Usos d'internet persones > 65 anys. Evolució 2013-2016. Font: IDESCAT

Altres iniciatives adreçades a facilitar la comunicació a les persones grans

Segons les dades de l'IDESCAT, des de l'any 2013 fins el 2016, s'aprecia un increment constant del nombre de persones majors de 65 anys que fan ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació, tal i com queda reflectit a la taula següent:

	2013	2014	2015	2016
Percentatge de persones de 65 anys i més que ha utilitzat internet l'últim mes	nd	34,5%	39,7%	46,9%
Percentatge de persones de 65 anys i més que tenen telèfon mòbil	nd	84,2%	87,3%	90,1%
Persones de 65 anys i més que tenen ordinador a casa seva	47,4%	53,3%	58,3%	nd
Persones de 65 anys i més que tenen connexió a internet a casa seva	42,7%	50%	56,8%	nd
Persones de 65 anys i més que participen en alguna xarxa social a internet	6,6%	10,3%	11%	nd

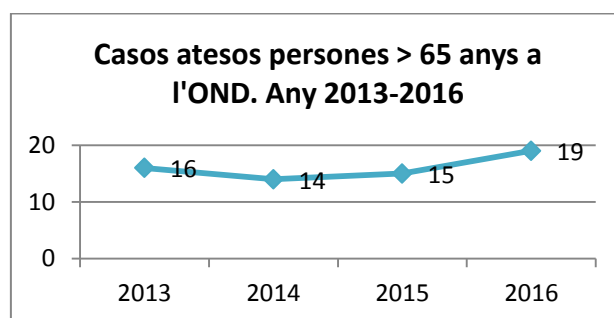
Taula 44. Evolució % afectació de esclatxa digital 2013-2016. Nd = No disponible. Font: IDESCAT "Enquesta sobre equipaments i ús de tecnologies de la informàtica i la comunicació a les llars de l'INE, 2016.

Gràfic 35. Evolució de la disposició d'ordinador i internet a casa per part de les persones grans. Evolució 2013-2016

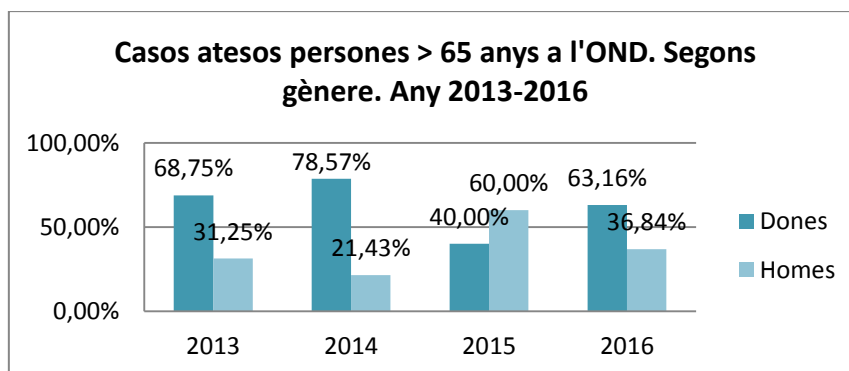
Accions per promoure els Drets Humans, garantir la igualtat a tota la ciutadania i lluitar contra qualsevol forma de discriminació promogudes per l'Oficina per a la No Discriminació (OND)

Durant l'any 2016, el total de persones majors de 65 anys ateses a l'OND ha estat de **19** (4 persona més que l'any anterior). Pel que fa aquest grup d'edat representa un **4,35%** respecte el total de persones ateses a l'OND (436 al 2016), dels quals el **63,16%** són **dones majors de 65 anys** i el **36,84%** són **homes** majors de 65 anys. Pel que fa a les dones, s'ha experimentat un increment important respecte al 2015.

Gràfic 36. Casos atesos per l'OND persones >65 anys. Evolució 2013-2016

En el període analitzat corresponent al 2013-2016 es manté una constant en el nombre de persones ateses

Gràfic 37. Casos atesos per l'OND persones >65 anys. Segons gènere. Evolució 2013-2016

Les demandes i motius principals pels quals les persones grans acudeixen a l'OND tenen a veure amb la vulnerabilitat del dret al respecte a la seva dignitat com a persona gran, a rebre un tracte digne: ser escoltats i informats degudament. Sovint són els familiars els que presenten la queixa pel tracte rebut i des de l'ONG es canalitza i gestiona aquest maltractament de caire institucional. Les majors incidències tenen a veure a temes bancaris, administració finques, temes mèdics, etc.

Altres accions de sensibilització promogudes des de l'OND al 2016 ha estat **1 xerrada preventiva i de sensibilització** que s'ha desenvolupat en un equipament municipal amb una assistència total de **23 persones grans (15 dones i 8 homes)**. Al 2015 van ser dues xerrades.

Combatre estereotips per a eliminar les desigualtats socials

▪ Des dels equipaments municipals

Formació i sensibilització sobre els drets de les persones del col·lectiu LGTBI. En relació tant a les accions promogudes des dels equipaments residencials municipals com als treballadors/es i persones usuàries dels equipaments que puguin rebre'n formació al respecte, al 2014 es va treballar amb les entitats del col·lectiu LGTBI els continguts d'aquestes formacions

Els equipaments municipals que, en el període 2014-2015, han fet formació en aquesta temàtica han estat la residència Francesc Layret, la residència Parc del Guinardó, la residència i apartaments tutelats Josep Miracle i els apartaments tutelats Pau Casals.

	2014	2015
Equipaments municipals que han fet formació LGTBI	2	3
Professionals formats	18	88

Taula 45. Formació LGTBI als equipaments municipals adreçats a les persones grans. 2014-2016

▪ **Des del Consell Assessor de la Gent Gran**

En el marc de les propostes sorgides del grup de treball de persones grans del Consell Municipal de Lesbianes, Gais, Transsexuals, Bisexuals i Intersexuals (LGTBI) s'ha elaborat **l'estudi 50 + LGTBI**, que té com a objectiu identificar les necessitats socials de les persones grans lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals (LGTBI) que viuen a la ciutat de Barcelona.

La recerca ha estat promoguda pel Grup GRITS de la Universitat de Barcelona, la Fundació Enllaç i l'Ajuntament de Barcelona. Els resultats de la investigació han estat recollits en les publicacions "**Recerca 50 + Informe persones grans lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals a la ciutat de Barcelona**" i "**50+ Relats de vida**".

Projecte per a la desconstrucció d'estereotips i prejudicis de la gent gran des del CAGG

El Grup d'Igualtat i bon tracte del Consell Assessor de la Gent Gran ha iniciat els treballs per, responent a les propostes formulades en la IV Convenció de les Veus de les Persones grans, donar visibilitat a les persones grans en la seva diversitat, a través d'iniciatives que afavoreixin una imatge social de les persones grans que ajudi a posar fi al conjunt de prejudicis, estereotips negatius i discriminacions que pateixen per raó de la seva edat.

En aquest sentit, el Grup de treball està elaborant una estratègia de comunicació i sensibilització ciutadana participada, per desconstruir estereotips i prejudicis existents sobre les persones grans i reivindicant el seu dret a la diferència i a la igualtat i el bon tracte, amb especial atenció a col·lectius amb discriminació encreuada (dones grans i persones grans LGTBI i d'origen cultural divers).

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Pel que fa al resultat global d'aquest objectiu es pot concloure que s'ha anat donant respostes orientades a eliminar la fractura digital i que la resposta ha estat satisfactòria. Tot i així i pel que fa al tema per combatre els estereotips cap al col·lectiu LGTBI és molt incipient i s'ha de continuar treballant.

Cal destacar la iniciativa donada a terme pel CAGG a través del projecte per a la desconstrucció d'estereotips i prejudicis cap a les persones grans.

Objectiu General 2. Avançar en la construcció de **respostes** adaptades a les necessitats i les aspiracions de les persones que pateixen els impactes de la **crisi**

Ajuts econòmics per compensar els efectes de la crisi per la pèrdua de capacitat adquisitiva de les persones grans que pateixen més vulnerabilitat

Aquest objectiu té a veure amb els recursos econòmics esmerçats per a donar resposta a les necessitats i anhels de les persones grans que pateixen l'impacte de la crisi.

Ajuts econòmics des dels CSS

Durant el 2016, s'han atorgat **2.021** ajuts econòmics d'inclusió social facilitades des dels Centres de Serveis Socials a persones **majors de 65 anys**, representant un **increment del 11,10% en el nombre d'ajuts** respecte al 2015 i un increment del **87,3%** en el període 2013-2016.

L'**import** atorgat ha estat **552.823,89€**, aquesta dada representa un increment del **8,05%** respecte al 2015 i d'un fort augment del **135,24%** durant el període 2013-2016.

Cal fer constar que, tot i que són ajuts destinats específicament a persones grans, molts dels ajuts imputats a totals reverteixen en nuclis familiars en els que estan presents també les persones grans i, per tant també en són beneficiàries.

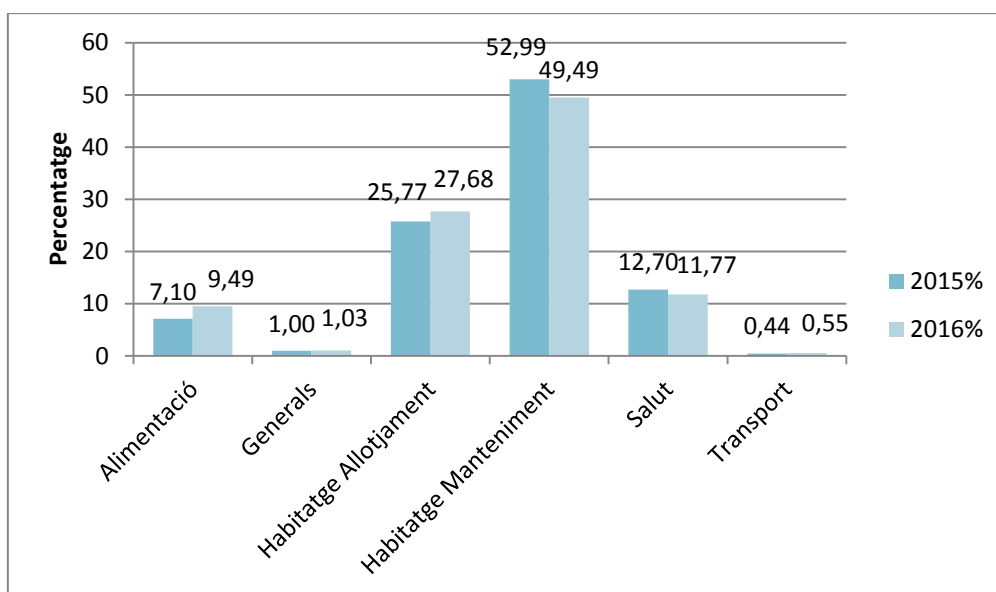
	2013	2014	2015	2016
Nombre d'ajuts atorgats TOTALS	23.643	28.390	34.303*	36.762
Import econòmic TOTAL dels ajuts atorgats	4.939.078,10€	5.731.300,33€	7.223.698,40€*	7.993.716,70€
Nombre d'ajuts atorgats a majors 65 anys	1.079	1.170	1.819	2.021
Import econòmic dels ajuts atorgats A majors 65 anys	234.998€	246.306,25€	511.616,58€	552.823,89€

Taula 46. Ajuts econòmics d'inclusió atorgats a les persones grans des dels CSS 2012-2016. (*)Cal tenir en compte que, de la despesa total, no s'ha tingut en compte una partida extraordinària destinada a infants en situació de vulnerabilitat (nombre d'ajuts: 88.141 i import: 10.966.373,18 €).

A la taula següent s'incorpora el desglossament segons conceptes i s'observa que destaca la destinada a **Habitatge Manteniment** s'han fet **747** ajuts per un import de **273.573,67€** (import mitjà és de 366€/ajut); segueixen els ajuts destinats a **Habitatge Allotjament** que s'han fet **378** ajuts amb un import de **152.994,25€** (l'import mitjà és de 405€/ajut); així mateix els ajuts destinats a temes relacionats amb la **Salut** han estat **311** per un import de **65.077,25€** (import mitjà d'aquestes és de 209€/ajut) i també l'**alimentació**, amb **419** amb un import de **52.453,10€** (import mitjà de 125€/ajut).

Concepte	2015		2016		% Variació 2015-2016	
	Nombre	Import	Nombre	Import	Nombre	Import
Alimentació	310	36.333,92 €	419	52.453,10 €	35,16%	44,36%
Generals	47	5.108,38€	77	5.707,74 €	63,82%	11,73%
Habitatge Allotjament	321	131.857,11€	378	152.994,25 €	17,75%	16,03%
Habitatge Manteniment	768	271.087,25€	747	273.573,67 €	-2,73%	0,91%
Salut	298	64.956,46 €	311	65.077,25 €	4,36%	0,18%
Transport	75	2.273,46 €	89	3.017,88 €	18,66%	32,74%
TOTAL	1.819	511.616,58 €	2.021	552.823,89	13,1%	11%

Taula 47. Ajuts econòmics destinats a persones majors de 65 anys. Anys 2015-2016

Gràfic 38. Import ajuts econòmics destinats a persones majors de 65 anys. Per tipus d'ajut. Comparativa 2015-2016.

Subvencions i despeses destinats a recursos específics

Tal i com queda reflectit a la taula següent es mostren les despeses econòmiques destinades a la gestió de tres recursos específics promoguts des del Departament de Gent Gran de l'Àrea; tant el SAUV com el Respir Plus s'han inclòs als apartats específics d'aquest mateix informe (*Línia Estratègica 2, Objectius 1 i 4 respectivament*) però s'ha volgut incloure'ls en aquest apartat destinat específicament a despesa econòmica.

	2013	2014	2015	2016	% diferencial 2015-2016	% diferencial 2013-2016
Import de les subvencions per cobrir els costos dels habitatges amb serveis	982.731,59€	968.571,84€	989.330,83€	888.482,95€	-10,2%	-9,5%
Pressupost executat SAUV	3.167.703,91€	4.151.297,72€	5.650.845,49€	6.406.254,99€	13,36%	102,23%
Pressupost executat Respir Plus	76.444,01€	168.077,04€	172.290,03€	193.525,80€	12,32%	153,16%

Taula 48. Import de subvencions pels costos d'habitatges amb serveis. 2013-2016

Habitatges amb serveis

L'any 2015 es va publicar una nova convocatòria d'habitatges amb serveis, per adjudicar les noves promocions i renovar la llista d'espera que dona accés a tota la resta de vacants dels 1.206 habitatges amb serveis del que està compost el parc actual. Els criteris d'accés per obtenir un habitatge amb servei són: Ser una unitat de convivència formades per una o dues persones de més de 65 anys, amb ingressos anuals inferiors a 2,5 IPREM (24.850,47 € per una persona; 25.619,04 € per a dues persones), estar inscrit en el Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció Oficial de Barcelona, tenir una antiguitat en el padró de Barcelona de dos anys, no tenir cap habitatge amb propietat llevat de casos d'habitatges amb problemes d'accessibilitat, haver lliurat la sol·licitud de participació de la convocatòria i superar el test d'autonomia personal.

Pel que fa a l'**import de subvencions** per a cobrir els costos **d'habitatges amb serveis** ha experimentat una davallada del **10,2%** respecte al 2015, i un **9,5%** en el període analitzat 2013-2016.

El barem utilitzat per fixar la concessió de subvencions als usuaris és el de garantir a l'usuari/a, com a diners de lliure disposició, l'equivalent al 85% de l'Indicador anual de Renda de Suficiència de Catalunya-IRSC. Un cop garantida aquesta quantitat, l'import que ha de subvencionar l'Ajuntament de la part del lloguer, dels serveis i dels costos d'administració i comunitat, varia en funció de la realitat de les persones residents i de les despeses que s'hagin produït anualment.

Per aquest motiu, l'import de subvenció d'aquest exercici és inferior als anteriors. Val a dir també que, durant l'any 2016 no s'ha inaugurat cap promoció motiu pel qual l'import global no ha variat substancialment.

SAUV

Pel que fa al **SAUV** el pressupost executat ha sofert un increment superior al 102% en el període 2013-2015. La despesa total del SAUV l'any 2016 ha estat de **6.406.254,99€**, un **13,36%** més que l'any 2015 i d'un **102,23%** durant el període 2013-2016. Al cost final d'aquest servei se li ha de sumar 3.068.740,15€ de l'aportació dels usuaris i restar 479.222,72€ dels ingressos Prestació Econòmica Vinculada (PEV). Per tant, el servei va tenir un cost final de **8.995.772,42€**

Respir Plus

Així mateix el pressupost destinat al **Programa Respir Plus** també ha experimentat un creixement respecte al 2015 (**12,32%**) molt elevat sent un **153,16%** en el període analitzat (2013-2016).

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

En l'actual situació de recessió econòmica la respostes des dels diferents serveis municipals a les necessitats identificades de les persones grans han cobert una part important, amb una despesa que s'ha incrementat considerablement durant el 2013-2016; tot i així s'ha de mantenir per a contribuir en evitar les desigualtats socials.

Objectiu General 3. Avançar en el **compromís** de garantir el **bon tracte** a les persones grans i d'eliminar els maltractaments

Avançar en el compromís de garantir el bon tracte a les persones grans eliminant els maltractaments a través de la sensibilització, la detecció i la intervenció

Amb aquest objectiu del pla es vol avançar en la garantia d'un tracte adequat per part dels serveis públics alhora que incidir en les situacions de maltractament que poden patir les persones grans més vulnerables i fràgils.

Mesura de Govern pel Bon Tracte

Aquesta mesura va néixer al 2013 amb la voluntat de respondre a la necessitat d'adequar les actuacions municipals a l'envelliment i creixement del grup de persones grans a la ciutat, i es fa des d'un enfocament que promogui el bon tracte, l'empoderament de les persones grans sobre els seus drets, deures i llibertats, la prevenció, la detecció i l'atenció a les persones grans que pateixen situacions de vulnerabilitat i en certs casos, algun tipus de maltractament.

La Mesura de Govern aprovada va finalitzar al maig del 2015 amb un **80%** de compliment de les línies d'actuació realitzades, de les que destaquem:

- Elaboració del nou protocol d'actuació adreçat a tots els serveis municipals.

- Posada en marxa d'un nombre important d'accions de sensibilització, informatives i divulgatives adreçades principalment a les persones grans i als professionals.
- Posta en marxa del Pla de Formació pels Professionals, Treball en xarxa entre els serveis socials bàsics amb els serveis de salut (primària i especialitzada), cossos de seguretat, justícia i altres institucions.
- Innovacions i treball col·laboratiu amb la detecció de situacions de risc en les actes de valoracions de dependència.

L'any 2016 ha estat un any de reprogramació de les actuacions en aquest programa i per tant, no hi ha hagut mesures amb resultats finalistes. S'està treballant per a que durant el 2017 es puguin endegar diferents línies d'actuació renovant l'impuls de treball realitzant en els anys anteriors.

Tot seguit es presenta la relació de les accions dutes a terme en el 2016, impulsades pel departament de Gent Gran. Cal destacar l'alt nombre de persones, unes **20.000**, que han vist l'exposició "*Bon tracte en tot moment*" que dona difusió al document de Drets i Llibertats de les persones Grans i la difusió realitzada a traves dels següents CAP i centres sanitaris:

▪ CAP Casernes	▪ CAP Sant Andreu
▪ CAP El Carmel	▪ EAP 3H La Marina
▪ CAP Guinardó	▪ EAP La Pau
▪ CAP Magòria	▪ EAP Sant Antoni
▪ CAP Maragall	▪ CAP Manso
▪ CAP Numància	▪ ABS Ramón Turró
▪ CAP Rio de Janeiro	▪ EAP Turó de la Peira
▪ CAP Sanllehy	▪ Parc Sanitari Pere Virgili

Es necessari seguir treballant per reconèixer les necessitats de les persones grans, oferint una mirada positiva de la vellesa i d'una etapa de la vida que pot reportar grans beneficis a la societat i una font d'oportunitats i reptes per les pròpies persones grans.

Cal seguir promovent accions orientades a combatre els prejudicis i estereotips fruit de l'edat i la percepció distorsionada de les persones grans com a subjectes passius, amb carències i en conseqüència, com a càrrega social que generen una clara infravaloració de la vellesa i un grau de tolerància excessiu davant de situacions que en qualsevol altre grup de població seria inadmissible.

S'ha de promoure l'abordatge integral de les necessitats d'atenció de les persones grans entre en sistema de salut i de serveis socials per ser més eficaços i més sostenible el sistema d'atenció.

El futur sostenible de les necessitats d'atenció de les persones grans amb situació de dependència passa per la innovació tecnològica, la segmentació dels serveis orientats a la cobertura concreta de necessitats i el treball en xarxa entre els diferents sistemes públics d'atenció.

Atenció a les persones maltractades des dels Centres de Serveis Socials

Durant el 2016 es van atendre **390** persones grans maltractades. Respecte al 2015 s'aprecia un **increment** del 18,18%. Fent un anàlisi per gènere són les dones grans (78,46%) que pateixen més maltractaments respecte als homes (21,53%).

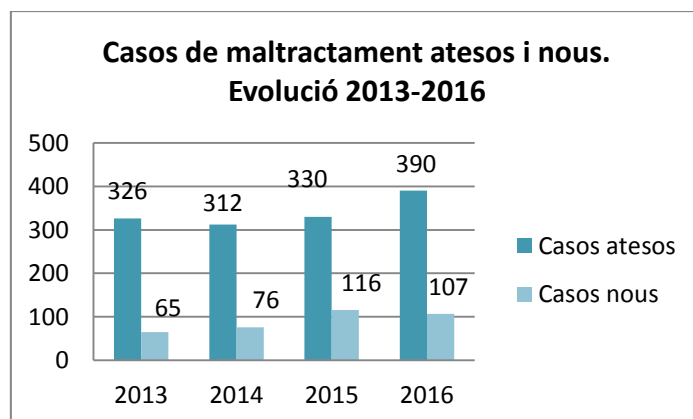
	2013	2014	2015	2016
Totals	326	312	330	390
% Dones	83,44	82,69	81,82	78,46%
% Homes	16,56	17,31	18,18	21,53%

Taula 49. Persones grans ateses per maltractaments. Període 2013-2016. Font GSI

Pel que fa als casos atesos, que s'han informat per primera vegada a l'aplicació informàtica SIAS, s'observa una davallada del **7,75%** (al 2016 van ser 107 i al 2015 van ser 116). Respecte al període 2013-2016 s'aprecia un increment del 64,61%.

	2013	2014	2015	2016	%Variació 2015-2016	% Variació 2013-2016
Totals casos atesos per primera vegada	65	76	116	107	-7,75%	64,61%

Taula 50. Persones maltractades detectades segons any en curs. Període 2013-2016. Font GSI

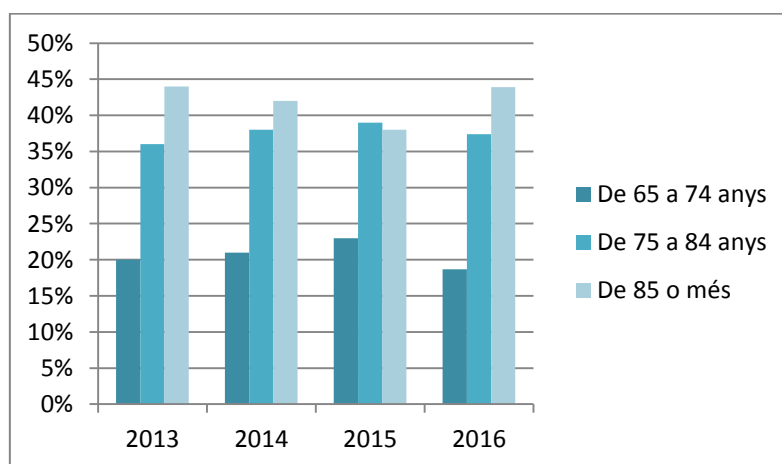

Gràfic 39. Casos de maltractament atesos i nous de persones grans. Període 2013-2016. Font: GSI.

L'edat és un factor de risc a l'hora de patir maltractaments. Sobre les dades analitzades, període 2013-2016 els percentatges confirmen la major incidència sobre el grup de majors de 85 anys.

	2013	2014	2015	2016
De 65 a 74 anys	20%	21%	23%	18,69%
De 75 a 84 anys	36%	38%	39%	37,38%
De 85 o més	44%	42%	38%	43,92%

Taula 51. Percentatge persones grans maltractades segons grup d'edat. Període 2013-2016. Font: GSI.

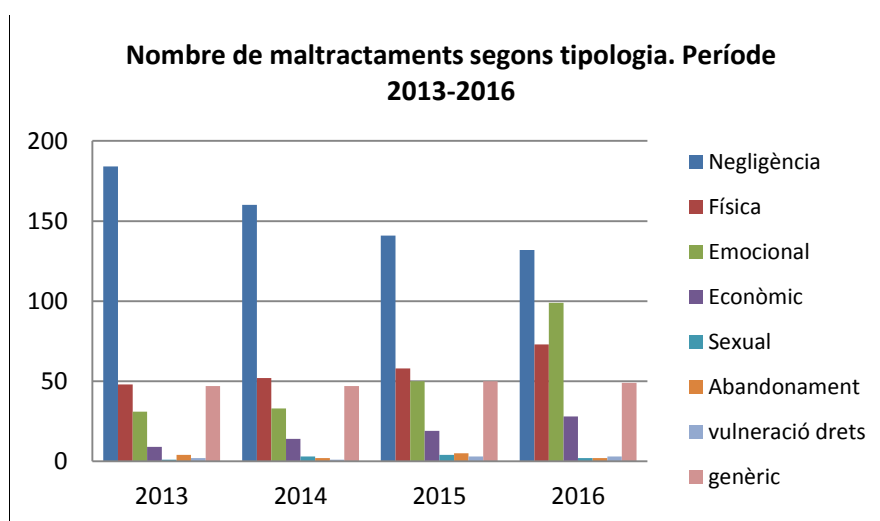
Gràfic 40. Percentatge casos de maltractaments a persones grans segons grup d'edat. Període 2013-2016. Font: GSI.

Pel que fa a la tipologia de maltractaments al 2016 destaca la vinculada a situacions de **negligència** amb un **34,02%** dels casos (132); la segueix el maltractament emocional amb un 25,51% (99 casos) i el físic amb un 18,81% (73 casos). La proporció és similar en els tres anys analitzats.

Cal destacar el creixement en la tipologia psicològica o emocional i econòmica.

	Negligència	Física	Emocional	Econòmic	Sexual	Abandonament	Vulneració drets	Genèric	TOTALS
2013	184	48	31	9	1	4	2	47	326
2014	160	52	33	14	3	2	1	47	312
2015	141	58	50	19	4	5	3	50	330
2016	132	73	99	28	2	2	3	51	390

Taula 52: Nombre de maltractaments segons tipologia. Període 2013-2016.

Gràfic 41. Nombre de maltractaments segons tipologia. Període 2013-2016. Font: GSI.

Les dades posen de manifest la importància de la detecció de possibles situacions de maltractament. Durant el 2015 es va desplegar el nou model d'atenció a les persones grans que pateixen maltractaments.

També s'han treballat els **procediments específics** per a la detecció i la derivació dels serveis següents: casals de gent gran, Departament d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB), Guàrdia Urbana, Servei de Teleassistència i Servei d'Atenció a la Dependència (SADEP). Igualment s'ha treballat amb l'àmbit de Salut per definir un protocol específic d'actuació conjunta i en complementació.

Així mateix es va dissenyar i desenvolupar el **Pla de Formació** per a la implantació del protocol als SSB, dirigit a les direccions, als treballadors/es socials i als psicòlegs/gues dels centres de serveis socials. Es van fer diferents edicions al 2015, que van tenir continuïtat al 2016.

Perfil professional	Nombre edicions 2015-2016	Participants 2015-2016
Edició Direccions CSS	2	40
Edició Psicòlegs	1	28
Edició Treballadors socials	8	158
TOTAL	11	226

Taula 53. Formació protocol maltractament persones grans. Any 2015-2016

En aquesta mateixa línia de millorar l'atenció a les persones grans més vulnerables es va fer una formació complementària sobre "La prevenció del maltractament en els grups de cuidadors de gent gran" en la que van participar 16 professionals que estan desenvolupant projectes de suport grupal amb persones cuidadores.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'**OBJECTIU GENERAL 3**

Aquets objectiu, especialment adreçat les persones grans més vulnerables, posa en evidència la necessitat de continuar treballant en instruments i procediments que garanteixen les mesures protectores necessàries.

Resta pendent molta feina en relació a l'abordatge dels maltractaments; com ara seguir formant fins arribar a la totalitat de la plantilla dels CSS, previst pel 2016 i 2017; protocol·litzar, aprovar, implementar i avaluar l'actuació de coordinació entre salut i serveis socials davant situacions de maltractament; millorar el coneixement del fenomen, aprofundir en el coneixement de les persones que exerceixen els maltractaments, entre d'altres.

Síntesi línia estratègica 3:

s'incrementen els esforços orientats a combatre els factors generadors de desigualtats i de maltractes. Les dades més rellevants d'aquesta línia són:

CONTRA LA DISCRIMINACIÓ. RESPOSTES A LA CRISI. BON TRACTE I RESPECTE	
<p>FACILITAR L'ACCÉS A LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ COM A ESTRATÈGIA FACILITADORA PER EVITAR LA FRACTURA DIGITAL</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tot i que s'ha fet una oferta formativa diversa, des dels diferents equipaments municipals, cal avançar per que les persones grans disposin de la informació necessària que ha de contribuir a la igualtat d'oportunitats. ▶ Al voltant de 2.000 persones anualment (període vigència del pla), han estat inscrites als cursos d'alfabetització digital. Per altra banda s'aprecia una davallada en l'ús d'internet a les biblioteques municipals mentre que, segons dades d'entorn, creix l'ús als domicilis d'accés a internet al igual que la disponibilitat de mòbils.
<p>AJUTS ECONÒMICS PER A COMPENSAR ELS EFECTES DE LA CRISI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Important creixement en la provisió d'ajuts econòmics a les persones grans econòmicament més vulnerable, tot i així cal continuar fent esforços per evitar el risc d'exclusió social.
<p>AVANÇAR PER GARANTIR EL BON TRACTE, ELIMINAR MALTRACTAMENTS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Desplegament de mesures orientades al bon tracte i respecte a la persona i l'edatisme, així com increment en la detecció dels maltractaments des dels CSS. ▶ S'inicia un pla de formació intensiu i extensiu als professionals de l'atenció social como fórmula per a la millora de la detecció i intervenció en situacions de maltractaments cap a les persones grans. Així mateix es dissenyen protocols i s'estableixen fórmules de complementació entre serveis socials, salut i justícia orientats a millorar la detecció de maltractaments a la gent gran que cal implementar i avaluar.

LÍNIA ESTRATÈGICA 4. Les persones grans i la vida quotidiana a la ciutat. Avançar en les condicions d'accessibilitat i seguretat de l'espai públic, l'habitatge, l'entorn, el transport públic i la mobilitat en general, promovent el seu ús actiu, compartit i comú.

Objectiu General 1. Garantir l'accessibilitat universal i el disseny universal per a tothom, als espais i edificis públics, a l'habitatge, al transport públic i a la mobilitat en general, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la gent gran

Adaptació estacions metro i autobús com a mesura afavoridora de la qualitat de vida de les persones grans

Estacions de metro i autobús adaptades per a persones amb mobilitat reduïda

Pel que fa a les **estacions de metro** al 2016 es disposa de **140** estacions adaptades ; el percentatge de cobertura ha estat del **91%**. Respecte al 2015 s'ha produït un increment del 14,75%. Igualment cal fer constar que al 2016 es va inaugurar la Línia 9 del metro.

	2014	2015	2016	% Variació 2014-2016
Estacions de metro adaptades	120	122	140	16,66%
Estacions de metro existents	139	139	154	10,79%
% Estacions de metro adaptades	86,33%	88%	91%	5,4%

Taula 54: Nombre d'estacions de metro existents (adaptades). Període 2014-2016

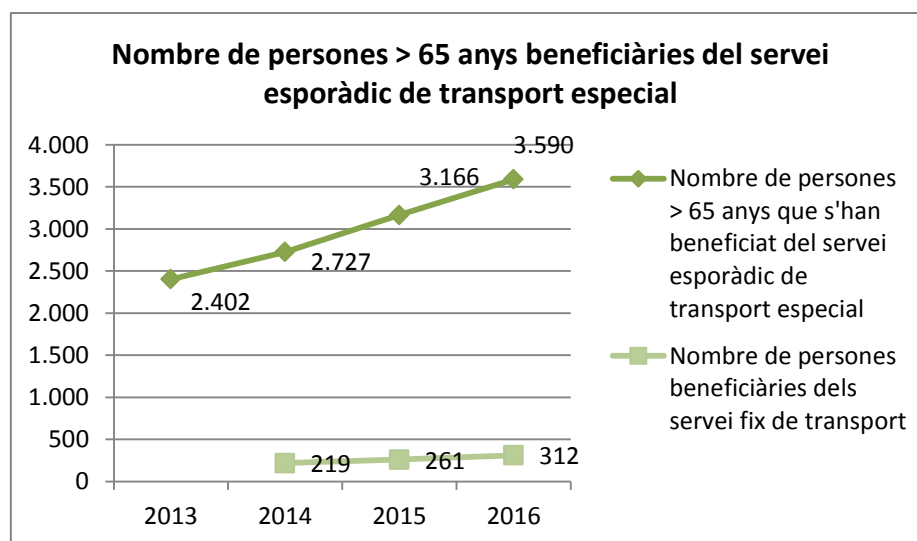
Respecte als **autobusos adaptats** al 2016 han estat **1.070**; aquesta dada representa 5 més que l'any 2015 (1.065).

Servei esporàdic de transport especial i servei fix

Durant l'any 2016, s'han beneficiat d'aquest tipus de transport **3.590** majors de 65 anys. De les quals 2.454 són dones (**68,36%**) i 1.136 homes (**31,64%**). Aquesta dada representa un increment del **13,39%** respecte al 2015, i d'un **49,45%** pel període 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016	% Variació 2015-2016	% Variació 2014-2016
Nombre de persones > 65 anys beneficiàries del transport especial	2.402	2.727	3.166	3.590	13,39	49,45%
Persones >65 anys beneficiàries del servei fix	nd	219	261	312	19,54%	-

Taula 55: Nombre de persones majors de 65 anys beneficiàries del transport especial i fix. Període 2013-2016.

Gràfic 42. Nombre de persones majors de 65 anys beneficiàries del servei esporàdic de transport especial. Període 2013-2016. Font: GSI.

Pel que fa a l'ús del **servei fix**, que acostuma a utilitzar-se per anar a centres de serveis socials especialitzats, centres de dia, centres sociosanitaris, etc. El nombre de persones majors de 65 anys que han fet ús d'aquest servei han estat **312**; s'observa un augment del **19,5%** respecte al 2015 (261 persones grans). Cal fer constar que 177 són dones (**56,7%**) i 135 homes (**43,3%**).

Millora de l'accessibilitat i eliminació de barreres arquitectòniques per a les persones grans

El Programa d'adaptació funcional de la llar

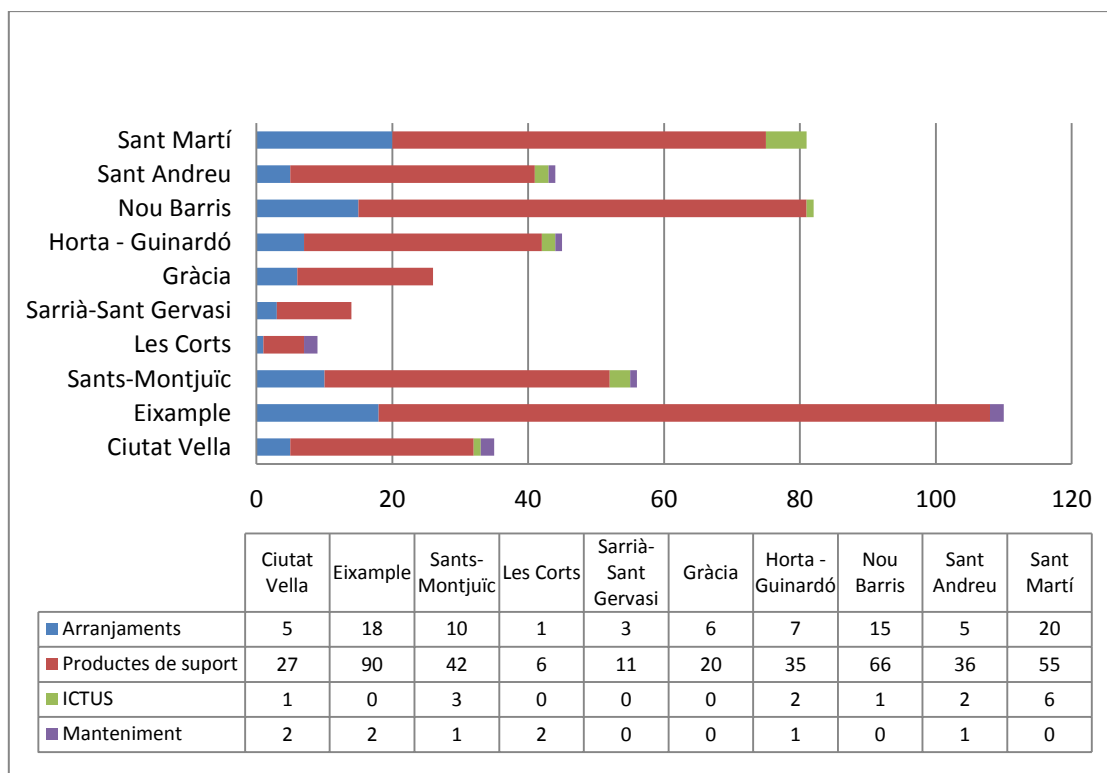
Aquest programa s'adreça a persones grans i està finançat per l'IMSS, durant el 2016 ha destinat **501.066,48€** al conveni signat amb l'Associació per la vida independent (AVI). Aquest conveni s'ha mantingut en el període de vigència del Pla.

A la taula següent es detalla la relació d'actuacions i imports per districte corresponen al 2016. Del total d'actuacions realitzades **502**, destinades a arranjament han estat 90 actuacions (despesa mitjana 2.418,04€) i 380 actuacions destinades a productes de suport (despesa mitjana 698,99€), 15 a ICTUS i 9 a manteniment:

	2015	2016	% Variació 2015-2016
Actuacions arranjaments	101	91	-9,90%
Actuacions productes de suport	398	419	5,27%
ICTUS	nd	17	-
Manteniment	nd	10	-
TOTAL	499	537	7,61%
Cost total executat	500.071,55 €	501.066,48€	0,19%

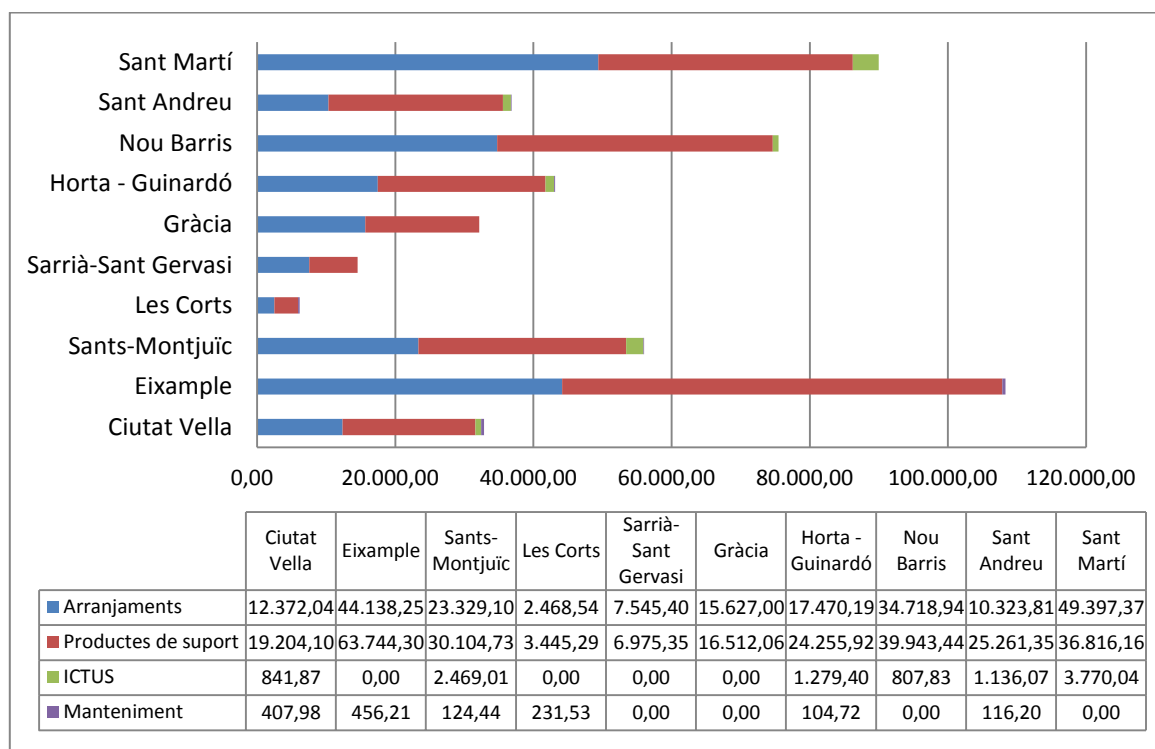
Taula 56: Actuacions realitzades Programa d'adaptació funcional per la llar. Anys 2015 i 2016.

El districte que més actuacions ha requerit ha estat l'Eixample (110) seguit de Nou Barris (82) i Sant Martí (81) i el districte que menys ha estat Les Corts (9):

Gràfic 43. Nombre d'actuacions per millorar l'accessibilitat. Per districtes. Any 2016. Font: IMSS.

La taula següent indica la despesa segons concepte i districte, destacant Eixample i St. Martí:

Gràfic 44. Import actuacions per millorar l'accessibilitat. Per districtes. Any 2016. Font: IMSS.

Millora de l'accessibilitat, a càrrec del Consorci de l'Habitatge

La convocatòria 2016 ha mantingut les línies d'actuacions establertes en la convocatòria 2015, afegint els ajuts a la rehabilitació del interior dels habitatges, de les reflexions fetes dins del marc de l'Observatori de Barcelona per a la Rehabilitació Arquitectònica i ha estat orientada a promoure la millora de la qualitat dels edificis i habitatges, atenent als principis d'accessibilitat, sostenibilitat, habitabilitat i eficiència energètica.

Per als àmbits de Canyelles i Sud-oest del Besòs, es va aprovar una convocatòria específica.

Es poden destacar les següents actuacions subvencionables, incloses amb la finalitat de millorar i ampliar els programes de la convocatòria 2016:

- Els programes prioritaris reben un 50% i la resta fins al 25% de subvenció.
- La simplificació dels tràmits i processos administratius.
- La simplificació dels criteris tècnics.
- Es prioritzen les obres de patologies estructurals, accessibilitat i millora energètica.
- El programa de cohesió social a les unitats familiars amb menys recursos econòmics, per totes les obres incloses a la convocatòria.
- La introducció de nous elements de renaturalització i nous usos dels espais (cobertes verdes i enjardinaments dels terrats).
- Un ajut per a permetre incorporar a la Borsa de Lloguer Social aquells habitatges buits que requereixin obres de rehabilitació.
- S'introdueixen nous ajuts per la millora de l'habitabilitat dels habitatges.

▪ Convocatòries 2016, total d'expedients aprovats dels ajuts a la rehabilitació

Districte	expedients	cohesió social	habitatges	subvenció	pressupost
Ciutat Vella	84	1	949	2.202.469,37 €	6.417.262,60 €
L'Eixample	167	1	3002	4.769.411,89 €	15.286.702,03 €
Sants-Montjuïc	84	2	1245	2.878.832,04 €	7.355.425,52 €
Les Corts	31		774	1.068.698,34 €	3.978.977,60 €
Sarrià-Sant Gervasi	75	3	873	2.133.719,73 €	8.279.033,71 €
Gràcia	70	1	928	1.410.765,94 €	3.986.746,07 €

Horta-Guinardó	81	3	1009	1.877.344,11 €	4.898.987,59 €
Nou Barris	87	5	1683	6.431.012,37 €	14.968.436,75 €
Sant Andreu	37	2	589	914.109,96 €	2.454.864,73 €
Sant Martí	74	1	1285	1.744.719,81 €	4.378.400,08 €
Total	790	19	12.337	25.431.083,56 €	72.004.836,68 €

Taula 57: Total expedients aprovats dels ajuts a la rehabilitació. Per districtes. Any 2016

El programa d'ajuts a la instal·lació d'ascensors està inclòs a la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació, amb l'objectiu de millorar l'accessibilitat dels edificis d'habitatge.

La millora de l'accessibilitat comporta no solament l'optimització funcional de l'edifici, sinó que també suposa una millora social, ja que permet l'arrelament en el barri dels propietaris i usuaris dels habitatges, especialment en el cas de gent gran.

Els tècnics de la Xarxa d'Oficines de l'Habitatge faciliten els recursos a les comunitats de propietaris per a trobar les solucions tècniques per fer possible la instal·lació de l'ascensor. Aquest model d'atenció està basat en la proximitat amb el ciutadà per a agilitar la informació, els tràmits i el pagament dels ajuts.

▪ **Ajuts per a la instal·lació d'ascensors i les seves obres complementàries. Per districtes. Any 2016**

districte	expedients	cohesió social	habitatges	subvenció	pressupost
Ciutat Vella	14	1	151	619.922,86 €	1.451.777,82 €
L'Eixample	29	1	384	1.315.179,76 €	3.628.302,98 €
Sants-Montjuïc	7	2	125	267.691,00 €	613.524,64 €
Les Corts	3		53	129.432,32 €	255.294,51 €
Sarrià-Sant Gervasi	10	3	94	389.204,61 €	850.695,94 €
Gràcia	8	1	109	275.485,73 €	555.334,95 €
Horta-Guinardó	24	3	315	953.054,86 €	1.979.660,33 €
Nou Barris	19	5	278	681.183,90 €	1.376.846,70 €
Sant Andreu	15	2	181	507.856,59 €	1.182.974,17 €
Sant Martí	13	1	195	502.525,63 €	1.104.612,64 €
Total	142	19	1.885	5.641.537,26 €	12.999.024,68 €

Taula 58: Nombre d'expedients aprovats dels ajuts per a la instal·lació d'ascensors i les seves obres complementàries. Per districtes. Any 2016.

Com es pot veure a la taula següent, hi ha hagut un increment exponencial en les dues actuacions (instal·lació d'ascensors i supressió de barreres) en el període 2014-2016, tot i que respecte al 2015 l'increment és molt menor en el cas d'ascensors i ha baixat respecte a la supressió de barreres.

	2014		2015		2016		% Variació 2014-2016	
	Habitatges	Pressupost	Habitatges	Pressupost	Habitatges	Pressupost	Habitatges	Pressupost
Instal·lació d'ascensors	268	371.348,49€	1.742	5.613.540,82€	1.885	5.641.537,26 €	603,35%	1.419,20%
Supressió de barreres	47	4.000€	271	438.241,31€	72	391.667,65€	53,19%	9.691,69%

Taula 59. Millores accessibilitat. Consorci de l'Habitatge 2014-2016. Font: Habitatge.

Els motius d'aquests grans increments són, d'una banda, perquè l'any 2016 es va posar en marxa una campanya de difusió de la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació i, de l'altra, al 2015 es va disposar de majors recursos pressupostaris.

Habitatges amb serveis per a gent gran

Els habitatges amb serveis constitueixen una alternativa a possibles ingressos residencials, situacions d'habitatge en males condicions d'habitabilitat o d'aïllament social.

L'Ajuntament de Barcelona, l'any 2003, va fer una aposta per coordinar les polítiques d'habitatge i de serveis socials adreçades a la gent gran inaugurant les primeres promocions d'Habitatges amb Serveis (Montnegre i Campo Sagrado).

Això va suposar una nova orientació dels serveis d'atenció a la gent gran, en tant que es tractava d'habitatges de lloguer, adjudicats en règim d'ús i habitació a persones grans autònomes, que disposaven de serveis complementaris de suport i atenció personal les 24 h del dia.

Durant l'any 2016 el percentatge d'ocupació en els habitatges va oscil·lar entre el 97 i el 98%. El nombre de persones acollides va ser de 1.323 en els 1.206 apartaments actuals.

La mitjana d'edat de les persones que hi viuen és de 80 anys. Al llarg de l'any s'han produït 105 baixes (7'9%) i un total de 98 altes. Han tingut accés als habitatges que anaven quedant buits, les persones de la llista d'espera resultant de la convocatòria del 2015.

L'entrega de les noves promocions: Pere IV i Glòries al Districte de Sant Martí, es preveu que finalitzin les obres el segon trimestre del 2017. Quatre Camins al Districte de Sarrià es preveu la seva inauguració el quart trimestre del 2017.

Districte	Promoció	Emplaçament	Nombre d'habitatges	Data prevista d'inauguració
Sant Martí	Pere IV	Josep Pla, 180	29 habitatges	Tercer trimestre 2017
Sant Martí	Glòries I	Badajoz/Bolívia	105 habitatges	Tercer trimestre 2017
Sarrià	Quatre Camins	Infanta Isabel, 9-11	44 habitatges	Quart trimestre 2017
Districte	Promoció	Emplaçament	Nom. d'habitatges	Inici d'obres
Eixample	Ali Bei	Ali Bei	46 habitatges	2017
Eixample	Germanetes II	Viladomat, 142	47 habitatges	2017
Gràcia	Quirón	Av. Mare de Déu de Montserrat, 5-11	100 habitatges	2017

Taula 60. Noves promocions d'habitatges amb serveis previstes. Direcció de Serveis d'Intervenció Social, 2016

Altres aspectes a destacar de l'any 2016 són:

- S'ha avaluat la qualitat dels serveis i la satisfacció de les persones usuàries en 16 promocions. Els resultats han estat molt favorables, amb una nota mitja de valoració de 8 sobre 10. L'any 2014 ja s'havien avaluat Via Favència I i Santa Caterina i l'any 2015, les promocions de Gran Via i Montnegre.
- S'han adequat les hores d'atenció directa a la persona (auxiliar de neteja i geriatría) per donar una millor assistència als altres deu edificis que han iniciat nou contracte de gestió. La millora ha suposat gaudir d'una hora setmanal de neteja per unitat familiar (abans 2 hores mensuals) i una millora en la distribució de les hores de treballadora familiar en el total de les persones usuàries. Amb aquest ajust les 20 promocions d'habitatges han quedat unificats en quant a model.
- Participació en el 48 OPEN HOUSE BCN : 4 equipaments
- Assessorament de consum i estalvi energètic: 5 equipaments
- Programa cultural APROPA CULTURA: 15 equipaments

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 1

Del conjunt d'accions previstes com a resposta a l'objectiu orientat a Garantir l'accessibilitat a les persones grans es desprèn que a partir del 2015 s'ha destinat partides pressupostàries específiques necessàries per abordar les dificultats d'accés de les persones amb mobilitat reduïda.

Tot i els esforços per avançar en la millora de l'accessibilitat dels transports públics es fa necessari un estudi sobre les millores que s'han d'implementar en l'accessibilitat dels sistemes d'informació de la flota d'autobusos i de parades.

Objectiu General 2. Avançar en les condicions de **seguretat** de l'espai públic, habitatge i entorns, transport públic i mobilitat en general

Afavorir la mobilitat en l'espai públic per tal de permetre l'accessibilitat i la seguretat en l'ús dels espais en general

Accions promogudes des de la Direcció de Prevenció, seguretat i mobilitat

Durant l'any 2016, el nombre d'accions formatives i de sensibilització per a promoure la seguretat a l'espai públic, habitatges i entorns de proximitat, transport públic i mobilitat han estat **21** (representa una davallada important del **69,1%** respecte a l'any 2015 i un **62,5%** de decreixement durant el període observat (2014-2016). Aquestes accions es concreten entre d'altres en xerrades informatives desplegades als casals i equipaments de la gent gran, centres cívics, etc.

La GU va fer 16 xerrades amb una assistència de **373** persones. El Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvament (Bombers) en va fer 5 amb una assistència de **152** persones.

	Nom Xerrades	Nom persones
Guardia Urbana	16	373
Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvament (Bombers)	5	152
TOTALS	21	525

Taula 61: Nombre de xerrades i nom de persones assistents a le accions promogudes des de la Direcció de Prevenció, seguretat i mobilitat. Any 2016.

Valoració de les condicions de seguretat per part de les persones majors de 65 anys

Al 2015 el Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya va publicar els resultats de l' **Enquesta de seguretat pública de Catalunya**, en una **edició especial sobre les persones grans**. L'enquesta es va realitzar entre els mesos d'octubre i novembre del 2014 sobre una mostra de 2.000 persones majors de 65 anys a nivell de tot Catalunya. Els principals resultats han estat:

- Sobre l'evolució de delictes i faltes penals conegudes per la Policia de Catalunya, s'incrementa al 2014 en el cas de les persones grans (100,75% al 2013 vers 102,18% al 2014), mentre que decreix els delictes sobre el total de la població (100% al 2013 vers 87,74% al 2014).
- L'afectació psicològica associada a la victimització és més elevada en les persones grans que en la resta de població.
- Al voltant del 10% de les persones grans enquestades consideren que en general, reben un tracte entre malament i molt malament per part de la societat.
- Més del 20% de les persones grans enquestades de Barcelona tenen una percepció de rebre maltractaments entre malament i bastant.
- El 0,4% a Barcelona front un 4,3% a Catalunya de les persones enquestades coneixen algun cas de maltractament i d'aquestes el 54% ho consideren bastant greu i un 26% molt greu.
- El 0,8% informen haver estat maltractades i el 2,1% persones en risc de patir maltractament
- Només el 9,8 % ho denuncia a la policia; en el 90,2% NO ho denuncien
- Comuniquen als serveis institucionals (sanitat, serveis socials, policia, jutjat): El 27,1% quan es tracta d'una negligència; el 22,4% quan són delictes de patrimoni; el 26,5% quan abusos i amenaces físiques; només el 13,8% en cas d'abús psicològic.

Les persones grans poden, en funció de la seva situació de dependència o mobilitat, veure sensiblement reduïdes o limitades les seves relacions socials, cosa que no afavorirà el seu sentiment de seguretat. És a dir, si es tenen en compte tots aquests factors (edat, probable aïllament social), la seguretat subjectiva és un factor clau en les persones grans i s'ha de tenir present i prestar-li l'atenció deguda per mantenir-la dins de límits que els permetin dur a terme les seves activitats quotidianes amb normalitat.

Des del Departament d'Interior de la Generalitat s'ha posat en marxa el **Pla integral de seguretat de les persones grans en el període 2015-2018**, en el que es fa pales sobre la necessitat d'establir mecanismes de col·laboració i coordinació eficaços entre totes les institucions i agents socials per tal d'aconseguir que el resultat global de la intervenció de tots constitueixi un servei de la màxima qualitat per a les persones grans.

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 2

Tot i que les dades recollides sobre les diferents accions i campanyes promogudes per l'Ajuntament i tenint en compte els resultats de l'enquesta, edició especial per a les persones grans, sobre les condicions de seguretat publicades al 2015, cal avançar en les millores necessàries per a reforçar les condicions de seguretat de l'espai públic, fent un entorn cada cop més acollidor cap a les persones grans.

Objectiu General 3. Promoure un **ús actiu, compartit i comú** dels espais públics, habitatges i entorn, i transport públic i mobilitat

Ús actiu i compartit dels espais públics

Parcs i espais que disposen d'un circuit gimnàstic lúdic adaptat a les persones grans

Durant el 2016 el nombre de **circuits** ha augmentat en 2 passant de 35 a **37**. Són circuits gimnàstics dissenyats especialment per promoure la salut de les persones grans, ajudar-los a mantenir una activitat física adequada a les seves condicions i promoure l'hàbit de moure's i fer exercici físic d'una manera regular. En algunes d'aquestes instal·lacions hi ha servei de dinamització o activitats dirigides a càrrec de professionals de l'esport.

Pel que fa al nombre d'espais 16, es manté constant sense variació significativa en el període de vigència del Pla.

	2013	2014	2015	2016
Nombre Circuits gimnàstics	20	27	35	37
Nombre d'espais a la ciutat	13	16	16	16

Taula 62. Circuits gimnàstics adaptats a la gent gran i espais a la ciutat 2013-2016.

Beneficiaris de la Targeta Rosa

A finals del 2016 hi havia **239.742** Targetes Rosa en circulació, de les quals, un **88,18%** (211.411 beneficiaris) corresponen a persones **majors de 60 anys** i 11,81% a persones amb discapacitat.

Aquesta dada significa que el **47,5%** de les persones **majors de 60 anys** és **beneficiària** de la **Targeta Rosa**, tot i així la tendència dels últims anys assenyalava un descens de les persones beneficiàries.

Sobre el total de targetes s'observa un lleuger decreixement del 2,83% respecte al 2015 i un 4,60% respecte al 2012. Aquest decreixement és més accentuat en el cas de les persones majors que en el cas de persones amb discapacitats.

La modalitat **reduïda** és superior amb **123.120** targetes mentre que la **gratuïtes** han estat **88.291**. El descens d'aquesta modalitat gratuïta respecte al 2015 és d'un **3,61%** sent superior a la modalitat reduïda que es va situar en un 3,05% .

Aquets descens continuat requereix una anàlisi i revisió dels criteris d'accés per veure si s'ajusten a les necessitats reals del col·lectiu potencialment beneficiari.

	Febrer 2012	Febrer 2013	Febrer 2014	Gener 2015	Novembre 2015	Desembre 2016
TOTAL TARGETES	251.312	250.669	247.657	245.990	246.725	239.742
Persones amb discapacitat	24.160	24.989	26.156	26.990	28.117	28.331
Persones >60 anys	227.152	225.680	221.501	219.000	218.608	211.411
▪ Modalitat gratuïta	100.087	98.138	94.352	92.531	91.605	88.291
▪ Modalitat reduïda	127.065	127.542	127.149	126.469	127.003	123.120

Taula 63. Persones majors de 60 anys beneficiàries de Targeta Rosa. 2012-2016

	Febrer 2012	Febrer 2013	Febrer 2014	Gener 2015	Novembre 2015	Desembre 2016
TOTAL TARGETES Persones >60 anys	227.152	225.680	221.501	219.000	218.608	211.411
▪ Homes	86.479 (38,1%)	86.082 (38,1%)	84.571 (38,2%)	83.720 (38,2%)	83.740 (38,3%)	81.022
▪ Dones	140.673 (61,9%)	139.598 (61,9%)	136.930 (61,8%)	135.280 (61,8%)	134.868 (61,7%)	130.389

Taula 64. Persones majors de 60 anys beneficiàries de Targeta Rosa. 2012-2016

VALORACIÓ DE L'ASSOLIMENT DE L'OBJECTIU GENERAL 3

El nombre de circuits habilitat per la pràctica esportiva s'ha incrementat en el període 2013-2016; les activitats que destaquen són entre d'altres el *programa Activa't* especialment dissenyat per a les particularitats de les persones grans. El nombre d'espais a la ciutat adaptats a la pràctica de l'esport es manté constant sense variacions destacades.

Pel que fa a les targetes rosa en el grup d'edat de majors de 60 anys amb dificultats de mobilitat, ha experimentat un descens continuat tot i les millores introduïdes en el barem d'accés al 2015, convé per tant una revisió del mateix..

Síntesi línia estratègica 4:

Es manté la tendència a facilitar l'accessibilitat de les persones grans al seu entorn . Les dades i conclusions més rellevants d'aquesta línia són:

ACCESSIBILITAT I CIUTADANIA ACTIVA. SEGURETAT I AUTONOMIA. CIUTAT COMPARTIDA I COMUNA

ADAPTACIÓ TRANSPORT PÚBLIC I HABITATGES

- ▶ Es **continua** amb la **millora en l'accessibilitat** mitjançant la progressiva adaptació de tot el **transport públic**; tot i així cal avançar en adaptació estacions metro i **en el servei esporàdic de transport especial**.
- ▶ S'incrementen els esforços en **l'adaptació dels habitatges, supressió de barreres i instal·lacions ascensors** tal i com demostren les dades facilitades.

AVANÇAR EN LES CONDICIONS DE SEGURETAT DE L'ESPAI PÚBLIC

- ▶ Cal avançar en les **accions formatives i de sensibilització orientades a promoure la seguretat a l'espai públic**.

ÚS ACTIU I COMPARTIT DELS ESPAIS PÚBLICS

- ▶ L'**oferta**, tant formal com informal, **d'espais per l'exercici físic i salut a l'aire lliure**, s'està **consolidant, i diversificant** arreu del territori, sent les **dones** les participants **majoritàries** de les mateixes.
- ▶ Les **millores en el barem d'accés a la Targeta Rosa**, introduïdes al 2015, encara no han permès un **increment de persones beneficiaries**. Tenint en compte les dades sociodemogràfiques i per tal d'abastir els grups més vulnerables i fràgils, es fa necessari revisar possibles correccions.

5.

REPTES I PROPOSTES DE FUTUR

El Pla Municipal per a les Persones Grans 2013-2016 recull les línies estratègiques, els objectius i les principals actuacions que l'Ajuntament de Barcelona adreça a les persones grans durant aquest període. La població de persones grans a la ciutat és molt diversa. Al Pla es proposa promoure oportunitats i respostes davant la diversitat d'envelliments a la ciutat de Barcelona.

En aquest **informe de balanç** després de quatre anys d'aplicació del Pla de les Persones Grans, es vol **presentar una anàlisi** que va més enllà dels resultats del seguiment del Pla (que ja queden recollits en la valoració final de cada línia estratègica), **que pugui aportar reflexió i visualitzar els reptes i possibles propostes a tenir en compte en el disseny del futur Pla o Estratègia d'Envelliment de la ciutat.**

Per avançar en el debat sobre aquest grup d'edat, es va realitzar una sessió plenària per presentar els resultats del PLA PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016, així com l'organització de 3 Taules de debats monogràfics simultanis, amb l'objectiu de fer balanç i apuntar reptes de futur.

Les tres taules-debat es van centrar en els següents temes especialment rellevants:

- **Construcció social, plural i diversa del procés d'envelliment.**
- **Vulnerabilitats i desigualtats de les persones grans: la xarxa de serveis i atenció socio sanitària.**
- **Entorns de la vida quotidiana de les persones grans.**

A cada Taula, van participar **tècnics i tècniques operadors del pla, altres professionals relacionats amb la temàtica i/o l'àmbit** de la pròpia **organització**, així com professionals **externs**, que habitualment col·laborem amb la nostra Àrea, amb un total de 42 participants (a l'apartat d'annexes queda recollida la relació).

Tot seguit es presenta les idees força i algunes propostes concretes.

CONSTRUCCIÓ SOCIAL, PLURAL I DIVERSA DEL PROCÉS D'ENVELLIMENT

1. Revisar el concepte de persona gran per adaptar-lo a la realitat actual

Revisar el concepte “persones grans” i adaptar el discurs a la realitat actual (expertesa, transmissió de valors, fragilitat). Visibilitzar les persones grans com a ciutadans en els diferents entorns de la vida de la ciutat.

Actualment el cicle vital de les persones grans pot abastar un període de 30-35 anys, en els que, i de manera progressiva, es van donant canvis significatius i precipitats en el seu estat de salut i benestar. **Generalment aquest període està focalitzat en la vulnerabilitat i no en les oportunitats de les persones grans.**

Algunes propostes:

- ▶ Cal seguir substituint el terme gent gran per persones grans.
- ▶ Cal deixar d'infantilitzar a les persones grans que sovint es veuen com a consumidores finalistes d'activitats i no com a protagonistes de canvi.

2. Projectar una imatge ajustada a la diversitat de persones grans

Existeix una gran **diversitat de formes d'envelliment** i com a tal, s'ha de projectar una **nova imatge** (revisar imatges simples o estereotipades) promovent un canvi en la percepció social del procés d'envelliment, per poder associar-la, a d'altres valors relacionats amb l'**expertesa** i font de **coneixement**.

Ens trobem davant de **noves generacions** d'edat avançada que estan **molt preparades** i que tenen una **trajectòria d'implicació i participació social** molt més elevada que en el passat i per tant, hi ha també noves expectatives respecte al procés d'envelliment.

Cal potenciar polítiques d'accés als serveis com a ciutadans (serveis universals i transversals, més enllà del cicle vital de les persones) i a l'hora, generar programes inclusius que d'una banda mantinguin certs espais específics però oberts a la ciutadania.

Algunes propostes:

- ▶ Impulsar i fomentar metodologies participatives en diversos formats, atenent a la diversitat de formes d'envelliment.
- ▶ Els reptes propis de la participació inclouen:
  - Participar i decidir.
  - Aprendre al llarg de la vida.

- La diversitat de les persones grans requereixen repensar polítiques diverses.
- Avançar en l'**amigabilitat** de la ciutat versus a les persones en general i concretament les persones grans.
- Trobar respostes també a la participació de les persones grans vulnerables.

3. Promoure una participació real i activa de les persones grans que posi en valor la seva expertesa

Cal potenciar i promoure un discurs de **reconeixement de l'expertesa** i de la **funció social de les persones grans com agents actius de la comunitat**. D'aquesta manera les persones grans, estiguin o no en situació de vulnerabilitat o fragilitat, han d'estar presents en tot el procés de construcció de diferents accions municipals, es desenvolupin a nivell ciutat o territorial.

Algunes propostes:

- ▶ Seguir realitzant fòrums de **debat pròxims i motivadors** per les persones grans (com per exemple *la Convenció de les veus de la gent gran*).
- ▶ Continuar **potenciant el CAGG i altres òrgans de participació als districtes** com a òrgans generadors d'accions que recullen les necessitats de les persones grans.
- ▶ Generar **grups de treball en els espais de participació** (Consell de barri, taules de Gent Gran) per debatre i generar propostes i projectes adreçats a la ciutadania.
- ▶ Estendre el **model de participació** dels equipaments municipals pels seus bons resultats.
- ▶ Possibilitar la **participació de les persones grans conjuntament amb altres sectors de la població**, en **plans i programes**, així com en l'**avaluació** dels mateixos (promoure experiències pilot).
- ▶ Cal introduir el **concepte d'equitat participativa i autogestió** en els equipaments que s'ofereixen (a l'actualitat no està molt homogeneïtzat i existeixen casals autogestionats amb altres més professionalitzats, inclús dintre del mateix districte).
- ▶ Fomentar **grups de reflexió pel disseny de nous equipament/serveis transversals** que donin resposta a les noves generacions de persones (60-70 anys) que es van incorporant, amb un perfil més qualificat.
- ▶ Cal **incorporar les TIC** per facilitar i estendre la participació en els diferents equipaments municipals destinats a les persones grans i **promoure** la creació de **xarxes socials** per facilitar la participació i evitar aïllament.
- ▶ **Revisar el model de subvencions** per tal de facilitar la realització de nous projectes a entitats i grups emergents amb **majors quotes de participació**.

4. Reconèixer i afavorir els drets de les persones per a promoure el seu apoderament

Conscienciar a la ciutadania en general sobre la vellesa i donar valor a la figura de la persona gran, tal com passa en altres cultures.

Algunes propostes:

- ▶ **Treballar l'edatisme** o discriminació per raó d'edat. Continuar implementant la campanya per **desmuntar estereotips i prejudicis sobre les persones grans: "Soc gran, i què"**
- ▶ Elaboració de **materials que afavoreixin la visibilització de les persones grans**, especialment dels **col·lectius menys presents socialment** (LGTBI, persones dependents grans, dones grans, etc.)
- ▶ Cercar maneres innovadores **d'incloure la perspectiva de gènere**.
- ▶ Cal incorporar i fomentar **l'apoderament** de les **persones grans més vulnerables i fràgils** que sovint es deixen portar pels professionals (fer-los participants del seu propi procés).
- ▶ Tenir en compte la **diversitat sexual** de les persones grans i potenciar **campanyes de sensibilització**.
- ▶ **Dissenyar estratègies d'informació** i orientació adaptada a les persones grans i crear **punts d'informació específics** que fomentin el seu apoderament.

5. La formació permanent de persones grans, familiars i professionals com a fórmula per la millora continua i la innovació

Promoure la formació permanent tant per les pròpies persones grans com per als professionals que impulsen i promouen accions adreçades a aquest grup d'edat.

Algunes propostes:

- ▶ **Accions formatives dirigides a persones grans** associades o no, per ampliar la seva participació.
- ▶ **Detectar i convidar a les persones recentment jubilades** per conèixer interessos, necessitats i capacitats que volen i poden aportar a la comunitat (articular un programa per territoris).
- ▶ Facilitar l'aportació del saber i l'experiència de les persones grans a través de **programes de mentoria**.
- ▶ Ampliar la **formació** de les persones **professionals** en **metodologies participatives** així com **cercar de noves** i explorar diverses vies de participació més enllà dels entorns formals, que permetin la implicació esporàdica de persones no associades.

- ▶ Promoure **sessions de treball i de formació transversals** i no tan sols sectorials.
- ▶ **Identificar i divulgar** i promoure espais **d'intercanvi de coneixement** entre **bones experiències** fruit de la participació.

VULNERABILITATS I DESIGUALTATS DE LES PERSONES GRANS: LA XARXA DE SERVEIS I ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA

1. La centralitat de la cura i la coresponsabilitat dels recursos

La **vulnerabilitat** i la **interdependència** de l'ésser humà així com la **centralitat de la cura** són elements clau a tenir present en les polítiques d'atenció a les persones grans més fràgils i vulnerables. Hi ha una necessitat real d'**organitzar socialment la cura quotidiana** per a donar resposta al benestar al llarg de tot el cicle vital.

Cal promoure la **coresponsabilitat** entre els diferents actors involucrats per a garantir la provisió de serveis de la cura de manera justa i digna. Així mateix s'ha de **tenir en compte la veu de les persones que la reben i la de les que la fan**. Les famílies generalment volen cuidar dels seus membres però a vegades no poden cuidar. Cal diferenciar entre el voler i el poder, **articulant els recursos interns de la família i els externs a ella**.

Algunes propostes:

- ▶ Incrementar el suport a la família com eix cabdal de la cura
  - Revisar la cartera de recursos relacionats amb la cura per a donar un suport real a cada situació concreta.
  - Incrementar els grups de suport a famílies cuidadores
- ▶ Promoure les xarxes de suport i comunitàries (veïnat, voluntariat, etc.)
- ▶ Reforçar programes de prevenció i detecció de situacions de solitud i aïllament, com el Radars, inserits en la pròpia comunitat.
- ▶ Incrementar la formació i l'estabilitat laboral de les professionals treballadores familiars així com revisar el grau d'assoliment de les clàusules tècniques del SAD.

2. Visió integral i holística en els serveis d'atenció a les persones grans

En la definició dels **serveis orientats a l'atenció a les persones grans més fràgils i vulnerables**, ha de prevaldre la **visió integral i holística, centrada en la persona**, per sobre de les necessitats del propi model organitzatiu dels serveis i equipaments municipals.

En els escenaris actuals, cada vegada més complexos, amb majors necessitats i demandes (franja de població molt en precari), cal garantir aquesta orientació i posicionament, vetllant per **la qualitat dels serveis**. Ha de **prevaldre l'adaptació dels serveis a les necessitats de les persones i no a la inversa**.

Des d'aquesta perspectiva es fa imprescindible concebre **serveis integrals i articulats entre la xarxa de serveis de salut i de serveis socials**, amb definició molt precisa de protocols, procediments i circuits de treball.

Aquest posicionament ha de tenir una **visió estratègica comú per tota la ciutat i alhora garantir les diversitat territorial**.

Cal contemplar alhora una **mirada interseccional** que incorpori la **perspectiva de gènere**, visió **intercultural** així com l'atenció als **col·lectius específics** dins el grup de les persones grans.

A més de garantir una **atenció de qualitat**, des dels serveis d'atenció social, s'ha d'incorporar la **prevenció** impulsant i promovent diferents **accions i programes preventius, intergeneracionals**, que promoguin **l'envelliment actiu**, en les que estiguin implicats els diferents **agents de la comunitat**. Aquest enfocament de **treball en xarxa** afavoreix la **integració**, la **promoció** i **l'apoderament** de les persones grans.

Algunes propostes:

- ▶ Participació de la persona gran en el disseny del seu **Pla d'Atenció Individualitzat** i en **l'avaluació** del mateix.
- ▶ Afavorir el **contínuum d'atenció** de les persones grans ateses des de l'atenció social bàsica: atenció individual familiar, grupal i projecció comunitària.
- ▶ Crear i promoure **grups focals** de participació amb **persones ateses**.

3. Avançar en la qualitat dels serveis d'atenció i en l'equitat

En els serveis d'atenció es fa necessari **promoure la qualitat i la millora continua** en la prestació dels diversos programes, projectes i serveis que es despleguen per la ciutat i pel conjunt de barris i territoris i, alhora, cal garantir **l'equitat** dels mateixos.

Algunes propostes:

- ▶ Caldria **incrementar** la **formació** dels **professionals** de l'atenció directa dels equipaments i serveis específics per a les persones grans.
- ▶ Afavorir una major **flexibilitat i adaptació**, dels equipaments i serveis, a les necessitats reals de les persones: increment en quantitat i qualitat i no quedar-se només amb els protocols existents que sovint posen barreres a la prestació de serveis de qualitat.

- ▶ **Llei de dependència:**
  - Millora de la gestió de llei de dependència en els CSS donat que les valoracions actuals són molt rígides i no tenen en compte les situacions de major vulnerabilitat.
  - Es planteja unificar el procés de valoració de grau i l'elaboració del PIA
- ▶ **Avançar en el “nou model Teleassistència”** que va progressant de manera integrada i en qualitat, en consonància a les noves necessitats emergents de les persones grans més fràgils.
- ▶ Posar en valor el **nou protocol de SAUV** que incorpora el **continuo de l'atenció en situacions de màxima vulnerabilitat social**.
- ▶ Incorporar **indicadors de la qualitat en els equipaments** assistencials municipals destinats a les persones grans.
- ▶ **Repensar les dimensions dels serveis, ràtios de professionals**, per facilitar l'atenció integral, flexibilitat i pluralitat de respostes.
- ▶ Crear **Equips especialitzats en persones grans** en situacions de **major vulnerabilitat** (maltractaments, urgències, etc.).
- ▶ Incorporar la **perspectiva de gènere i LGTBI** a tots els serveis.

4. Promoure i estendre l'atenció integrada entre salut i serveis socials

Si tenim en compte la **prospectiva de la situació social de les persones grans**, l'índex de població sobreenvellida es duplicarà en els propers anys. Aquesta situació generarà un **important creixement de les necessitats d'atenció social i sanitària**.

Donat que, els problemes a atendre són i seran multidimensionals i complexos, aquesta situació obliga a apostar, de manera urgent, per un **model integrat** que garanteixi una atenció adequada i suficient a les **noves necessitats**, que incorpori uns **serveis d'atenció continuada** amb una **visió integral, social i sanitària**.

Algunes propostes:

- ▶ **Integració** de serveis sanitaris i de salut que intervenen amb una mateixa persona (model PADES d'equip interdisciplinari).
- ▶ Repensar **l'atenció a domicili** (SAD i ATDOM o d'altres programes específics a salut) i fer experiències per proveir-la conjuntament amb el sector sanitari.

ENTORNS DE LA VIDA QUOTIDIANA PER LES PERSONES GRANS

1. Planificació municipal amb visió de cicle vital i amb perspectiva territorial

Es fa necessari una **planificació** de ciutat tenint en compte que cada vegada el percentatge de les persones grans serà major als territoris, cal per tant una **visió de cicle vital** en les polítiques globals de les administracions, i també planificar tenint en compta les **unitats territorials de convivència**, promovent territoris socialment responsables i sostenibles (ciutadania, activitat econòmica, educació, etc.)

Algunes propostes:

- ▶ Incorporar la visió de les persones amb fragilitat física en el disseny del urbanisme, l'habitatge i transport de la ciutat.
- ▶ Cal campanyes de comunicació per planificar la vellesa (polítiques per apoderar).
- ▶ Normalitzar el pas de la jubilació al compromís comunitari.
- ▶ Aprofitament de l'expertesa dels jubilats mentalment actius més enllà del voluntariat.

2. Entorns amigables amb les persones grans, propers i integradors

La **comunitat** i l'**entorn de proximitat** han de ser **amigables** i propers amb les persones grans, promocionant ús d'un espai públic **integrador**. Una societat avançada i madura és una societat que té en compte el valor de les persones grans, que promou el seu rol actiu, que les estima i que les sap tractar amb dignitat, respecte i seguretat.

Cal una transformació d'aquest entorn i fer-lo més amigable amb les persones grans, per tal que sigui un **entorn segur, amb vida de barri i comunitària** i promogui, a més de l'eficiència en la gestió dels serveis que ofereix, la **proximitat, l'amigabilitat** i la **calidesa** en el tracte dels serveis públics.

Algunes propostes:

- ▶ Incentivar projectes comunitaris com, per exemple, generar xarxa a les escales d'edificis en que els les persones grans puguin participar activament.
- ▶ Desenvolupar xarxes relacionals assistencials de proximitat que reforci i vinculi a la persona gran al seu habitatge i barri.
- ▶ Consolidar projecte *RADARS* en relació als equipaments de proximitat.
- ▶ Incrementar i estendre el projecte *Comerç amic de les persones grans*, des dels eixos comercials i els gremis, fomentant el comerç de proximitat com a element de cohesió social.
- ▶ Establir mecanismes de col·laboració i coordinació eficaços entre totes les institucions i agents socials per tal d'aconseguir una ciutat més segura.
- ▶ Crear, en el cos de la Guardia Urbana, la figura de l'agent tutor de les persones grans amb formació especialitzada.

3. La mirada intergeneracional com a fórmula integradora entre generacions

La **perspectiva intergeneracional** ha d'estar present en les polítiques actives de la ciutat com **fórmula integradora** que afavoreix el **coneixement mutu** entre generacions diferents, el **diàleg**, la **cohesió social**, l'**intercanvi d'experiències** i el **respecte recíproc**. Des d'aquest posicionament cal avançar en l'ús compartit d'espais públics i també contemplar l'ús compartit d'espais i equipaments municipals, fins ara sectoritzats segons franja de població.

Algunes propostes:

- ▶ Implicació i participació directa en diferents espais:
  - A l'àmbit de la infància: que cada escola disposi d'un projecte intergeneracional.
  - En projectes comunitaris adreçats a joves amb presència de persones grans: les persones grans com a tutors d'activitats.
  - Ús compartit per a totes les edats en circuits gimnàstics i espais per l'exercici físic i salut a l'aire lliure.
- ▶ Foment de l'habitatge compartit; continuar donant suport al projecte *Viure i Conviure* entre persones grans i joves universitaris; etc.
- ▶ Alliberar espai públic de manera periòdica per utilitzar-ho de manera lúdica per crear barri, reforçar vincles entre veïns.
- ▶ Mantenir espais específics per les persones grans però també generar programes i serveis transversals a partir d'interessos comuns.

4. La participació de les persones grans en la planificació dels serveis i equipaments específics

La **participació activa i real de les persones grans en el disseny de la planificació de la ciutat** (mobilitat, urbanisme, nous models de participació) es necessària per que s'incorpori la seva mirada i la seva realitat diversa.

Algunes propostes:

- ▶ Suport a projectes presentats per les persones grans: planificació de l'envelliment, nous models d'habitatge, nous projectes d'organització de barri.
- ▶ Promoure la creació de marxes exploratòries pels barris amb la participació de les persones grans com a fórmula per millorar l'espai públic.
- ▶ Es fa necessari la participació dels diferents agents de la comunitat, entre d'altres la Guardia Urbana, en els Consells de la Gent Gran de Districte.

5. Adaptabilitat i accessibilitat en el transport i a l'espai públic

Cal avançar en l'adaptabilitat i accessibilitat dels transports, **millorant la xarxa de transports adaptats a la fragilitat i a la dependència**. Ha d'haver un equilibri entre la xarxa de ciutat (octogonal) i la xarxa de proximitat (bus de barri).

Algunes propostes:

- ▶ Participació activa i real de les persones grans en el disseny de la planificació dels autobusos:
  - Planificació de les parades del bus tenint en compte l'accés als serveis bàsics de les persones grans: CAP, hospitals i mercat.
  - Ampliar xarxa del BUS de barri (recorregut i freqüència) com a complement a la xarxa ortogonal que doni resposta a les necessitats de mobilitat dels grans (rutes específiques, bus de barri adaptat que arribi a tot arreu).
- ▶ Incrementar el transport especial, adaptat i esporàdic.
- ▶ Millorar l'accessibilitat en relació a l'alçada de la vorera en les parades dels autobusos, així com millorar l'accessibilitat al metro.
- ▶ Participació en el disseny dels entorns i en la planificació dels grans eixos de la ciutat, com és el cas ara de la Meridiana.
- ▶ Promoure la pacificació de l'espai públic (per exemple, l'ús compartit entre el bicicling i els espais per a vianants, crea dificultat).
- ▶ Analitzar propostes d'incorporació de lavabos públics, segurs i accessibles, així com sensibilitzar els comerços, per tal que permetin l'accés a les persones grans.
- ▶ Mantenir la vorera lliure de obstacles, com per exemple l'excés de fulles al terra.
- ▶ Incrementar el nombre de bancs públics a l'ombra, seients no només als parcs i places.

6. Facilitar i millorar l'accés a la informació i a la comunicació i adequar-la a la diversitat en els entorns de la vida quotidiana de les persones grans

Per a millorar la vida quotidiana a les persones grans a la ciutat es fa necessari promoure l'accés a una informació de qualitat que faciliti les gestions del dia a dia.

Algunes propostes:

- ▶ Accés informàtic a casals i espais municipals per a persones grans (wifi).
- ▶ Cercar altres iniciatives adreçades a facilitar la comunicació a les persones grans.
- ▶ Material divulgatiu accessible, lectura fàcil, promoguts pel departament de comunicació.
- ▶ Crear oficina o punt d'Informació on puguin adreçar-se les persones grans i rebre assessorament sobre temes sensibles.

7. Incrementar l'accessibilitat i adaptació dels habitatges que permeti una millora en la qualitat de vida, i també crear nous models d'habitatge

L'habitatge és un element clau en el procés d'envelliment. Un **habitatge digne, confortable i segur** és un element essencial pel **benestar** i la **qualitat de vida**. Les barreres arquitectòniques agreugen la incapacitat i poden provocar l'aïllament social.

Cal crear nous models d'habitatge (cohabitatge, cooperatives, etc.) que permetin compartir la cura i projecte vital de les persones grans.

Algunes propostes:

- ▶ Adaptació real dels habitatges: incrementar la despesa destinada al Programa d'adaptació funcional de la llar.
- ▶ Crear plataformes de cohabitatge intergeneracional, per compartir cura, habitatge i projecte de vida.
- ▶ Promoure experiències de cohabitatge en barris amb persones grans propietàries benestants que viuen soles.
- ▶ Incrementar el control dels lloguers i la detecció de situacions de bullying que poden patir les persones grans.
- ▶ Incrementar habitatges amb serveis per a situacions de màxima vulnerabilitat.

6.

ANNEXOS

ANNEX 1. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA

- ▶ **Grup Motor:**
  - Departament de Gent Gran
  - Departament Promoció Gent Gran
  - Departament de Planificació i Processos
  - Departament de Recerca i Coneixement
  - Departament de Participació Social
  - Institut Municipal de Serveis Socials
- ▶ **Taules tècniques transversals de l'Àrea Drets Socials. Composada per:**
  - Departament de Comunicació
  - Departament de Participació Social
  - Departament de Gent Gran
  - Departament de Recerca i Coneixement
  - Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i d'Immigració
  - Departament de Programes del Temps i Economia de les Cures
  - Departament de Feminismes i LGTBI
  - Departament de Drets de Ciutadania
  - Direcció del Programa de Salut
  - Institut Barcelona Esports
  - Institut de Persones amb Discapacitat
  - Institut de Serveis Socials
- ▶ **Taula de Ciutat.** Composada per:
  - Consorci de Biblioteques de Barcelona
  - Departament d'Espai Públic
  - Direcció de Comunicació i Participació Ciutadana
  - Direcció de Participació Ciutadana i Associacionisme
  - Hàbitat Urbà
  - Institut Municipal de Parcs i Jardins
  - Prevenció, Seguretat i Mobilitat
- ▶ **Territorial de Districtes.** Composada per:
  - Ciutat Vella
  - Eixample
  - Sants-Montjuïc
  - Les Corts
  - Sarrià-Sant Gervasi
  - Gràcia
  - Horta-Guinardó
  - Nou Barris
  - Sant Andreu
  - Sant Martí

ANNEX 2. SESSIÓ DE BALANÇ DEL PLA MUNICIPAL PER A LES PERSONES GRANS 2013-2016

SESSIÓ DE BALANÇ
DEL PLA MUNICIPAL
PER A LES PERSONES
GRANS
2013-2016

Dimecres, 29 de març

11:30h a 14:30h

Palau Macaya

Psg. de Sant Joan, 108

Barcelona

Debat 1: Construcció social, plural i diversa del procés d'envelliment.

Andrés Sagrera, Susana	Districte Sarrià- Sant Gervasi
Arenas, Sergi	UAB (Universitat a l'Abast)
Avilés Ruiz, Merche	Districte Gràcia
Bàrbara Sidera, Bet	Dept. Acció Comunitària
Basco Sauret, Marisa	Districte Sant Martí
Fernandez Lozano, Antonio	Dept. Participació Social
Marteles Moreno, Silvia	Dept. Planificació i Processos
Mas Viale, Elena	Dept. Promoció Gent Gran
Pérez Salanova, Mercè	IGOP
Sebastià Borrás, Maria	Districte Sants-Montjuïc

Debat 2: Vulnerabilitats i desigualtats de les persones grans: la xarxa de serveis i atenció socio sanitària.

Arranz González, Sílvia	PROGESS
Baniandrés Viyuela, Nuria	IMSS Direcció Territorial Nou Barris
Curto Fores, Joana	TS (actualment al Programa Pobresa Energètica)
Escute Pardo, Marta	TS Sant Marti-Verneda
Fabà Ortega, Marta	IMSS
Fierro Fidalgo, Yolanda	Dept. Planificació i Processos
García Idoate, Beatriz	Programa del Temps i Economia de les cures
Hernández Claret, Patrici	Dept. Serveis Socials Bàsics
Navarro Latorre, Glòria	Dept. Gent Gran (SAUV)
Planas, Eulàlia	Projecte Vincles
Pellicero Pellicero, JM^a	IMSS Direcció Territorial Ciutat Vella
Roda Soriano, Patricia	DCSS Poble Nou
Rosetti Maffioli, Natalia	Segona Tinència d'Alcaldia
Ruano Jiménez, Nelia	Dept. Serveis Socials Bàsics
Solanes Salse, Pilar	Dept. Salut

Debat 3: Entorns de la vida quotidiana per a les persones grans.

Alvira Latorre, Merche	Dept. d'Associacionisme i Iniciativa Ciutadana
Amposta Espuny, Sergi	Unitat Territorial 7 (Horta-Guinardó)
Borreguero Gonzalez, Carme	Districte Horta-Guinardó
Català Galofré, Carmina	Dept. Planificació i Processos
Cano Gil, Quique	Dept. Promoció Gent Gran
Cors Oroval, Carla	Pla de Barris (La Marina)
Del Valle Gómez, Gabriela	Col·laboradora Ajuntament
Descals Roca, Susana	Districte Sant Andreu
Martin Lahoz, Montse	Districte Nou Barris
Mora Fernández, Montse	Dept. Participació Social
Palma Buzón, Encarna	Direcció de Serveis de Comerç
Pidelaserra Font, Fina	Foment de Ciutat Vella. Pla de Barris
Porret Brossa, Gemma	Districte Ciutat Vella
Prat Vandellòs, Mariona	Pla de Barris (Sant Genis-La Teixonera)
Quintana Escarra, Ester	Departament de Gent Gran
Rendón, Montse	Pla de Barris (La Verneda-La Pau)